

Ευρωπαϊκός Οργανισμός
για την Ασφάλεια και την
Υγεία στην Εργασία

Οικονομικός αντίκτυπος της
ασφάλειας και της υγείας στην
εργασία στα κράτη μέλη της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκός Οργανισμός
για την Ασφάλεια και την
Υγεία στην Εργασία

**Οικονομικός αντίκτυπος
της ασφάλειας και της
υγείας στην εργασία στα
κράτη μέλη της
Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Μέλη της Ομάδας θεματικού δικτύου για τις εθνικές προτεραιότητες και προγράμματα

Αυστρία: Ernst Piller

Βέλγιο: Luc van Hamme

Δανία: Jens Jensen

Φινλανδία: Lars-Mikael Bjurström

Γαλλία: Françoise Murillo

Γερμανία: Ulrich Riese

Ελλάδα: Ματίνα Πισμύση

Ιρλανδία: Sylvia Wood

Ιταλία: Maria Castriotta και Rita Bisegna

Λουξεμβούργο: Robert Klopp

Ολλανδία: Rob Triemstra και Virginia Hoel

Πορτογαλία: Antonio Fonseca

Ισπανία: Margarita Lezcano Núñez και Teófilo Serrano Beltrán

Σουηδία: Bertil Remaeus και Elisabet Delang

Ηνωμένο Βασίλειο: Jeanie Cruickshank

Πρόεδρος: Hans-Horst Konkolewsky

Υπεύθυνος διαχείρισης έργου: Martin den Held

Βοηθός έργου: Dagmar Radler και Usua Uribe

Με τη βοήθεια του NIA-TNO της Ολλανδίας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίδα	
Περίληψη	7	
1. Εισαγωγή	11	
Μέρος 1. Εκτιμήσεις σχετικά με τα κόστη και τα οφέλη των μέτρων ΑΥΕ		
2. Επιχειρότητα των θεμάτων κόστους και οφέλους	14	
3. Επίδραση της ανάλυσης κόστους-οφέλους στη λήψη αποφάσεων	16	
4. Στόχοι της ανάλυσης κόστους-οφέλους	18	
Μέρος 2. Ο οικονομικός αντίκτυπος της πολιτικής για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία		
5. Μέθοδοι και περιεχόμενο	26	
6. Κόστος επαγγελματικών ασθενειών και εργατικών ατυχημάτων	28	
7. Μέσα με τα οποία οι επιχειρήσεις μπορούν να υπολογίσουν τα κόστη και τα οφέλη	32	
Μέρος 3. Χρησιμοποίηση οικονομικών κινήτρων		
8. Επιδοτήσεις	38	
9. Οικονομικές κυρώσεις ως μέρος του μηχανισμού επιβολής	42	
10. Κίνητρα στο πλαίσιο συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης	46	
11. Επιλογή αναδόχων με βάση κριτήρια ΑΥΕ	52	
Μέρος 4. Ευρωπαϊκό επίπεδο		
12. Πρωτοβουλίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο	56	
Μέρος 5. Συμπεράσματα		62
Παράρτηματα		
Παράρτημα I Ορισμοί	66	
Παράρτημα II Συντιμήσεις	68	

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση για τον οικονομικό αντίκτυπο της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνοψίζει το δεύτερο μεγάλο πρόγραμμα πληροφόρησης που ανέλαβε ο Οργανισμός από την έναρξη της λειτουργίας του το Σεπτέμβριο του 1996. Στόχος αυτού του έργου ήταν η επισκόπηση της σχέσης των οικονομικών παραγόντων με τη διαμόρφωση της πολιτικής για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία (εφεξής: ΑΥΕ) στα κράτη μέλη.

Τα αποτελέσματα της επισκόπησης κατέδειξαν ότι η εκτίμηση του κόστους και των ωφελειών των μέτρων ΑΥΕ έχει καταστεί σημαντικό θέμα στα περισσότερα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι αυξάνεται συνεχώς η σημασία που αποδίδεται στο θέμα αυτό. Παράλληλα, πρέπει επίσης να αναγνωριστεί ότι τα περισσότερα κράτη μέλη τονίζουν τη σπουδαιότητα των ηθικών πτυχών κατά τη χάραξη της πολιτικής ΑΥΕ.

Εκτιμήσεις σχετικά με τα κόστη και τα οφέλη των μέτρων ΑΥΕ

Σε ορισμένα κράτη μέλη η εκτίμηση του οικονομικού αντίκτυπου είναι ένα από τα καθιερωμένα στοιχεία πληροφόρησης που λαμβάνεται υπόψη κατά τη λήψη πολιτικών αποφάσεων. Ωστόσο, ο τρόπος με τον

οποίο οι οικονομικές εκτιμήσεις επηρεάζουν τη λήψη των αποφάσεων διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Σε γενικές γραμμές, κατά την επιδίωξη συναίνεσης με τους κοινωνικούς εταίρους, η ανάλυση κόστους-οφέλους (εφεξής: ΑΚΟ) επηρεάζει τις λύσεις που υιοθετούνται, παρόλο που πολλά κράτη μέλη επισημαίνουν σαφώς ότι η ΑΚΟ δεν αποτελεί το βασικό παράγοντα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Εντούτοις, φαίνεται ότι η σαφήνεια που παρέχουν οι οικονομικές εκτιμήσεις καθιστά ευκολότερη την επίτευξη βιώσιμων συμβιβασμών. Η μεθοδολογία αυτή χρησιμεύει ως έλεγχος ποιότητας στα πλαίσια του οποίου εξετάζεται συστηματικά η αποτελεσματικότητα ενός μέτρου.

Ο οικονομικός αντίκτυπος της πολιτικής για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία

Για να αντλήσουν πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα των μέτρων (όπως είναι η εισαγωγή νέων ή η αναπροσαρμογή υφιστάμενων ρυθμίσεων), πολλά κράτη μέλη προβαίνουν σε αξιολόγηση θέσουν εφαρμογή τη νομοθεσία (ex-ante). Σε μερικά κράτη μέλη, τέτοιες εκ των προτέρων αξιολογήσεις γίνονται σε μόνιμη βάση και ορισμένες φορές μάλιστα είναι υποχρεωτικές. Η εμπέδωση των αξιολογήσεων διαφέρει από χώρα σε χώρα και μπορεί να διαφέρει επίσης ανάλογα με τη φύση του μέτρου και με τη σπουδαιότητα του προς επίλυση προβλήματος. Η αξιολόγηση άλλων μέτρων, όπως οι ενημερωτικές εκστρατείες κλπ., γίνεται σε μικρότερο βαθμό.

Τα μέτρα μπορούν επίσης να αξιολογηθούν εκ των υστέρων (ex-post). Στόχος της εκ των υστέρων αξιολόγησης μπορεί να είναι ο έλεγχος της αποτελεσματικότητας και της δραστηριότητας του μέτρου. Τα αποτελέσματα της ΑΚΟ μετά την εφαρμογή μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προσαρμογή των εν λόγω μέτρων. Συνήθως αντικείμενο των αξιολογήσεων είναι η νομοθεσία. Λίγες μόνο χώρες αξιολογούν άλλες μορφές μέτρων με τον τρόπο αυτό.

Στις αξιολογήσεις εκ των προτέρων, ακόμα και στις αξιολογήσεις εκ των υστέρων, είναι δύσκολο να εκτιμηθούν τα οφέλη. Ένα από τα προβλήματα είναι ότι τα οφέλη της πρόληψης μπορούν να καταστούν εμφανή μόνο ύστερα από μεγάλο χρονικό διάστημα. Γενικά μπορούμε να πούμε ότι λόγω της έλλειψης αξιόπιστων δεδομένων και των δυσκολιών απομόνωσης των εμπλεκόμενων παραγόντων είναι δύσκολο να γίνει τέτοιου είδους αξιολόγηση.

Πέρα από τις παραπάνω προσεγγίσεις, μπορεί επίσης να εκτιμηθεί η απόδοση των υφιστάμενων συστημάτων ασφάλειας και της υγείας στην εργασία στα διάφορα κράτη μέλη. Αυτό μπορεί να γίνει για παράδειγμα με τη χρήση δεικτών οικονομικής αποδοτικότητας.

Παρόλο που υπάρχει αυτή η δυνατότητα, πρέπει να συμπεράνουμε ότι αυτή η μορφή αξιολόγησης δεν έχει μέχρι σήμερα τύχει ιδιαίτερης προσοχής. Στα περισσότερα κράτη μέλη δεν υπάρχουν εργαλεία για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος ασφάλειας και υγείας στην εργασία.

Προκειμένου να εκτιμηθεί ο οικονομικός αντίκτυπος των μέτρων για την ΑΥΕ, πρέπει να προσδιοριστούν οι βασικές έννοιες περί κόστους και οφέλους. Στις περισσότερες περιπτώσεις γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ των δαπανών για την εφαρμογή των μέτρων για την ΑΥΕ (κόστος πρόληψης) και των ωφελειών μετά την εφαρμογή. Η προσέγγιση για την εκτίμηση του κόστους και του οφέλους διαφέρει από χώρα σε χώρα και μπορεί επίσης να διαφέρει ανάλογα με τη φύση του μέτρου. Οι αποφευχθείσες δαπάνες από ασθένειες αποτελούν μια συνήθη κατηγορία στην εκτίμηση των ωφελειών. Η μείωση των δαπανών υγειονομικής περίθαλψης ή αποκατάστασης συνεκτιμώνται σε μικρότερο βαθμό. Γενικά, δεν υπάρχει μεγάλη εμπειρία όσον αφορά την ποσοτική εκτίμηση των αποτελεσμάτων στην παραγωγικότητα και στην ποιότητα των προϊόντων.

Στα περισσότερα κράτη μέλη, τα κρατικά ή ιδιωτικά ασφαλιστικά ιδρύματα δημοσιεύουν στατιστικά στοιχεία για τα εργατικά ατυχήματα και για τις αρνητικές συνέπειες επί της υγείας σε ετήσια βάση. Συνήθως υπάρχουν και στατιστικές για τον αριθμό των εργασιμων ημερών που χάνονται και για τον αριθμό των συντάξεων ανικανότητας που χορηγούνται για τα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες. Ανάλογα με το κράτος μέλος, μπορεί να διατίθενται περισσότερες πληροφορίες. Μολονότι είναι πολύ πιθανό τα στατιστικά αυτά στοιχεία να μην αναφέρουν ολόκληρο το κόστος για τις επαγγελματικές ασθένειες, εν τούτοις χρησιμοποιούνται συχνά ως βάση για τον υπολογισμό του κόστους των επαγγελματικών

ασθενειών ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος.

Ορισμένα κράτη μέλη υπολογίζουν τα ίδια το κόστος των επαγγελματικών ασθενειών ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος. Τα καταγραφέντα ποσοστά κυμαίνονται από 2,6 έως 3,8. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη έκαναν εκτιμήσεις ειδικά για τις ανάγκες της παρούσας επισκόπησης. Αυτές βασίζονται στο σύνολο των καταγραφέντων στοιχείων για τις δαπάνες και στα στατιστικά. Τα ποσοστά στις περιπτώσεις αυτές κυμαίνονταν από 0,4 σε 4,0. Όσον αφορά τα ποσοστά που αναφέρθηκαν, πρέπει να τονιστεί ότι λόγω των διαφορών στις μεθόδους υπολογισμού, δεν είναι εφικτές στη φάση αυτή συγκρίσεις και αναφορές σε πρότυπα σύγκρισης μεταξύ κρατών μελών.

Για τις ίδιες τις επιχειρήσεις είναι πιο σημαντικό να γνωρίζουν εάν οι ειδικές επενδύσεις σε μέτρα ΑΥΕ πρόκειται να μειώσουν τις δαπάνες τους. Στα περισσότερα κράτη μέλη υπάρχουν ή αναπτύσσονται εργαλεία που υποβοηθούν τις επιχειρήσεις στις εκτιμήσεις αυτές. Τα χρησιμοποιούμενα εργαλεία έχουν αναπτυχθεί σε πολλές περιπτώσεις με την υποστήριξη της δημόσιας διοίκησης ή με ενίσχυση από ασφαλιστικά ταμεία.

Ένα ιδιαίτερο πρόβλημα αντιμετωπίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις αυτές τις περισσότερες φορές δεν διαθέτουν τους αναγκαίους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους για να εφαρμόσουν κατάλληλα τις εν λόγω μεθόδους. Οι μεγάλες επιχειρήσεις έχουν συνήθως τους πόρους για

να αναπτύξουν οι ίδιες αυτές τις μεθόδους ή διαθέτουν πόρους για να αναθέσουν σε ιδιωτικές εταιρείες την ανάπτυξη μεθόδων για λογαριασμό τους.

Τέλος, πρέπει να συμπεράνουμε ότι δεν υπάρχουν ποσοτικά στοιχεία στα κράτη μέλη για την έκταση στην οποία χρησιμοποιούνται τα εργαλεία που υπολογίζουν τον αντίκτυπο των κινδύνων και των μέτρων ΑΥΕ.

Χρήση οικονομικών κινήτρων

Οικονομικά κίνητρα μπορούν επίσης να εφαρμοστούν άμεσα για την προώθηση μέτρων πρόληψης. Μπορούμε να διακρίνουμε τρεις κύριες κατηγορίες οικονομικών μέτρων:

- επιδοτήσεις,
- οικονομικές κυρώσεις και διοικητικά πρόστιμα ως μέτρα επιβολής,
- κίνητρα στα πλαίσια συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

Οι επιδοτήσεις επιχειρήσεων μπορούν να συμβάλλουν στη μείωση του κόστους των επενδύσεων που κάνουν οι εργοδότες για μέτρα πρόληψης. Με τον τρόπο αυτό προωθείται η ανάπτυξη, πώληση ή αγορά και εφαρμογή των μέτρων αυτών. Τα αποτελέσματα της επισκόπησης δείχνουν ότι σε πολλά κράτη μέλη παρέχονται οικονομικά κίνητρα με τη μείωση του κόστους της τεχνικής βοήθειας ή με την κατάρτιση προγραμμάτων επιδοτήσεων. Η μέχρι τώρα χρήση

φορολογικών κινήτρων είναι σχετικά μικρή. Ωστόσο, σε γενικές γραμμές στα περισσότερα κράτη μέλη εφαρμόζονται κίνητρα για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης, πώλησης ή αγοράς ασφαλών και υγιεινών προϊόντων, μεθόδων παραγωγής, οργάνωσης της εργασίας, μηχανών κλπ.

Φάνηκε επίσης καθαρά ότι σε λίγα μόνο κράτη μέλη αξιολογούνται τα αποτελέσματα τέτοιου είδους οικονομικών κινήτρων. Όσον αφορά το μέλλον των ρυθμίσεων που προβλέπουν επιδοτήσεις, φαίνεται να υπάρχουν διαφορετικές τάσεις στην Ευρώπη. Σε ορισμένα κράτη μέλη τα κονδύλια για επιδοτήσεις δέχονται πιέσεις, ενώ σε άλλα εισάγονται νέα μέτρα.

Μια άλλη μορφή οικονομικού κινήτρου για να παρακινήθούν οι επιχειρήσεις να λάβουν μέτρα ΑΥΕ αφορά τις οικονομικές ποινές (επιβαλλόμενες δικαστικώς) και τα διοικητικά πρόστιμα (επιβαλλόμενα από φορείς επιθεώρησης) ως μέσα επιβολής. Τα κράτη μέλη διαθέτουν άρτια αναπτυγμένα συστήματα για την επιβολή οικονομικών ποινών και διοικητικών προστίμων σε μεμονωμένες επιχειρήσεις. Ωστόσο η προσφυγή στη λύση των οικονομικών κυρώσεων φαίνεται ότι είναι μάλλον περιορισμένη. Κύριο μέλημα της επιβολής είναι η τήρηση της νομοθεσίας από τις επιχειρήσεις.

Ορισμένα κράτη μέλη, όπου το επίπεδο των οικονομικών κυρώσεων φαίνεται πως είναι πολύ χαμηλό για να λειτουργήσει αποτρεπτικά, έχουν λάβει μέτρα για την αύξηση του ύψους των κυρώσεων αυτών. Επίσης, φαίνεται να υπάρχει αυξανόμενο ενδιαφέρον για την επιβολή διοικητικών προστίμων

από τις ίδιες τις διοικήσεις, αντί ή σε συνδυασμό με τις αγωγές ενώπιον δικαστηρίων.

Τα συστήματα ασφάλισης - είτε εφαρμόζονται από δημόσια ιδρύματα, κοινωνικούς εταίρους ή ιδιωτικούς οργανισμούς - μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία, αφού έχουν άμεσο συμφέρον για τη μείωση των επαγγελματικών ασθενειών και ατυχημάτων. Η ασφάλιση για επαγγελματικές ασθένειες ή εργατικά ατυχήματα αποτελεί συχνά νομική υποχρέωση. Αυτό δε σημαίνει κατ' ανάγκη ότι η ασφάλιση ατυχημάτων κατά την εργασία αποτελεί μέρος ενός εθνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Σε μερικά κράτη μέλη την ασφάλιση αυτή αναλαμβάνουν ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρίες υπό την εποπτεία του δημοσίου (ημικρατικές).

Η επιβολή ασφαλιστρών παρέχει τη δυνατότητα δημιουργίας οικονομικού κινήτρου για την ενθάρρυνση της λήψης προληπτικών μέτρων από τις επιχειρήσεις. Στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ, τα οικονομικά κίνητρα περιέχονται σε συστήματα υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης. Τα κράτη μέλη αναφέρουν μεγάλη ποικιλία οικονομικών κινήτρων. Η διαφοροποίηση των ασφαλιστρών για την ασφάλιση κατά των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών αποτελεί την πιο συνήθη περίπτωση κινήτρου. Σε γενικές γραμμές, τα κράτη μέλη δεν προβλέπουν μεγάλες αλλαγές στα επίπεδα ή στη μορφή αυτών των κινήτρων, παρότι φαίνεται να υπάρχει μια τάση προς μεγαλύτερη διαφοροποίηση των ασφαλιστρών.

Η ασφάλιση κατά των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών δεν προβλέπεται μόνο από συστήματα υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, αλλά ορισμένες φορές και από συστήματα εθελοντικής ιδιωτικής ασφάλισης. Και σ' αυτές τις περιπτώσεις, ο πιο συνήθης μηχανισμός είναι η διαφοροποίηση στα ασφαλιστρα. Πάντως η εμβέλεια που έχουν τα ιδιωτικά ασφαλιστικά συστήματα για να βελτιώσουν την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία μέσω οικονομικών κινήτρων είναι περιορισμένη. Ιδίως για τις μικρές επιχειρήσεις, το κόστος της ασφάλισης είναι μάλλον συνάρτηση του αριθμού των αιτήσεων αποζημίωσης στο σύνολο του κλάδου, παρά της εκτίμησης της αποτελεσματικότητας του έργου των μεμονωμένων επιχειρήσεων στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας.

Μια μάλλον νέα και διαφορετική προσέγγιση για την προώθηση της ασφάλειας και υγείας στην εργασία στις επιχειρήσεις, συνίσταται στην ανάθεση προμηθειών και υπηρεσιών από φορείς του Δημοσίου - λειτουργώντας βάσει των αρχών της ιδιωτικής οικονομίας - σε αναδόχους και προμηθευτές, με γνώμονα την επίδοσή τους στα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία. Οι πρακτικές αυτές προσλαμβάνουν μερικές φορές μια μάλλον τυπική νομική μορφή. Για παράδειγμα, ένας δημόσιος οργανισμός μπορεί να απαιτεί από έναν ανάδοχο συμμόρφωση με τις νομικές υποχρεώσεις για την ΑΥΕ ή μπορεί να απαγορεύει την ανάθεση συμβάσεων σε επιχειρήσεις που έχουν κριθεί ένοχες για παραβάσεις στον τομέα της ΑΥΕ. Οι δημόσιοι οργανισμοί μπορούν επιπλέον να απαιτήσουν προδιαγραφές ΑΥΕ που υπερβαίνουν τα ελάχιστα επίπεδα τα οποία

επιβάλλουν οι νομοθετικές ρυθμίσεις, ή να ζητήσουν ειδικές ενέργειες που ενισχύουν την πρακτική εφαρμογή των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στο χώρο εργασίας (π.χ. προγράμματα κατάρτισης ή ενημερωτικές εκστρατείες).

Πρωτοβουλίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Το τελευταίο θέμα που εξετάζεται σ' αυτή την επισκόπηση αφορά το ερώτημα που τέθηκε στα κράτη μέλη σχετικά με ποιες πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να αναληφθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε σχέση με τις οικονομικές πτυχές της ασφάλειας και υγείας στην εργασία. Πολλά κράτη μέλη αναγνώρισαν με έμφαση την ανάγκη ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τα κόστη και τα οφέλη των μέτρων που θέτουν οι εθνικές διοικήσεις. Όσον αφορά την ανάπτυξη μεθοδολογίας σε εθνικό επίπεδο, πολλά κράτη μέλη είναι της άποψης ότι χρειάζεται μία μέθοδος που θα δίνει τη δυνατότητα εκτίμησης του αντίκτυπου από την εφαρμογή κοινοτικών οδηγιών με τη χρήση κοινών παραγόντων που θα επέτρεπαν συγκρίσεις.

Ορισμένα κράτη μέλη προτείνουν την ανάπτυξη μεθοδολογίας ή εργαλείων για να χρησιμοποιηθούν σε επίπεδο επιχείρησης. Άλλα κράτη εξήραν τη σπουδαιότητα απλών μοντέλων ανάλυσης κόστους-οφέλους, που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν και από τις ΜΜΕ στην καθημερινή τους πρακτική.

Τα περισσότερα κράτη μέλη υποστηρίζουν την ανταλλαγή πληροφορήσεων για τα οικονομικά κίνητρα. Ορισμένα κράτη προτείνουν περισσότερη έρευνα και

ανταλλαγή εμπειρικών γνώσεων πάνω στην αποτελεσματικότητα των κινήτρων που βασίζονται στα συστήματα ασφάλειας.

1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένα από τα σημαντικότερα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία είναι η υποστήριξη της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Σημαντικό μέσο για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η διοργάνωση προγραμμάτων πληροφόρησης σε εξειδικευμένα θέματα. Η παρούσα έκθεση για τον οικονομικό αντίκτυπο της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία είναι το δεύτερο σημαντικότερο πρόγραμμα πληροφόρησης που ανέλαβε να φέρει εις πέρας ο Οργανισμός από την έναρξη της λειτουργίας του το Σεπτέμβριο του 1996.

Η έκθεση βασίζεται στα αποτελέσματα ερωτηματολογίου που καταρτίστηκε σε συνεργασία με εκπροσώπους όλων των κρατών μελών της ΕΕ και απαντήθηκε από όλα τα κράτη μέλη. Στις απαντήσεις αυτές λαμβάνεται υπόψη και η γνώμη των κοινωνικών εταίρων και άλλων φορέων. Οι πλήρεις απαντήσεις των κρατών μελών εκτίθενται στην ιστοσελίδα του Οργανισμού.

Στόχος της έρευνας αυτής ήταν η επισκόπηση της σχέσης των οικονομικών παραγόντων με τη διαμόρφωση της πολιτικής για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία στα κράτη μέλη. Η παρούσα έκθεση θα αποτελέσει επίσης τη βάση για την επιλογή περαιτέρω δραστηριοτήτων στον τομέα αυτόν.

Το θέμα της εκτίμησης του κόστους και των οφελών της ασφάλειας και υγείας στην εργασία έχει προκαλέσει έντονο ενδιαφέρον κατά τη διάρκεια των τελευταίων

ετών. Το 1997, κατά τη διάρκεια της ολλανδικής προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διοργανώθηκε μια σημαντική διεθνής διάσκεψη πάνω στο θέμα αυτό. Εξάλλου, η Συμβουλευτική Επιτροπή του Λουξεμβούργου για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία συγκρότησε μια ειδική ομάδα για τις κοινωνικο-οικονομικές πτυχές της ασφάλειας και υγείας στην εργασία προκειμένου να εκπονήσει σχετική έκθεση για την Επιτροπή. Παράλληλα ελήφθη υπόψη το προβλεπόμενο να εφαρμοσθεί πρόγραμμα SHAPE που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και που έχει ως στόχο την αποφυγή επικαλύψεων στις παρεμφερείς δραστηριότητες.

Το πρόγραμμα αυτό του Οργανισμού και του δικτύου του έλαβε υπόψη τα αποτελέσματα της διάσκεψης και το έργο της Συμβουλευτικής Επιτροπής, αλλά ταυτόχρονα επεδίωξε να διευρύνει στο θέμα, για πολλούς λόγους. Πρώτον, πρέπει να αναγνωριστεί ότι η βελτίωση της ΑΥΕ δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί απλώς ως ένα τεχνικό ζήτημα κόστους και οφέλους. Αυτό μπορεί απλώς να διευκολύνει τη συζήτηση σχετικά με προτεραιότητες για τη λήψη μέτρων. Δεύτερον, πολλά άλλα οικονομικά θέματα είναι εξίσου σημαντικά όσον αφορά την ΑΥΕ, για παράδειγμα ο ρόλος των οικονομικών κινήτρων (επιδοτήσεις και οικονομικές κυρώσεις) και ο δυνητικός ρόλος των εθνικών και άλλων ασφαλιστικών οργανισμών.

Στόχος του παρόντος προγράμματος είναι η παροχή πληροφοριών για τον τρόπο με τον οποίο αξιοποιούνται οι οικονομικοί παράγοντες στη χάραξη της πολιτικής ΑΥΕ σε εθνικό επίπεδο. Οι παράγοντες

αυτοί μπορεί να είναι διαφορετικοί. Στην παρούσα έκθεση τονίζονται κυρίως τα εξής:

- οι τρέχουσες εκτιμήσεις σχετικά με το κόστος και τα οφέλη των μέτρων ΑΥΕ, όπως η σημασία που αποδίδεται στην ΑΚΟ από τα κράτη μέλη και η επίδρασή της στη χάραξη της πολιτικής τους. Η επισκόπηση εμβαθύνει περισσότερο στην πραγματική χρήση αυτής της μορφής ανάλυσης κατά τη χάραξη της πολιτικής ΑΥΕ (ο βαθμός στον οποίο χρησιμοποιείται η ΑΚΟ πριν και μετά τη λήψη των μέτρων)
- δεύτερον, ασχολείται με το περιεχόμενο (δηλ. τα στοιχεία) της ΑΚΟ. Επιπλέον, η έκθεση παρέχει μια επισκόπηση των εθνικών πρακτικών σχετικά με την εκτίμηση του οικονομικού αντίκτυπου της ΑΥΕ, ιδίως όσον αφορά το κόστος των κινδύνων για την υγεία που σχετίζονται με την εργασία. Επιδιώκεται επίσης η παροχή πληροφοριών για το βαθμό στον οποίο η ΑΚΟ χρησιμοποιείται σε επίπεδο επιχειρήσεων
- τρίτον, η έκθεση αποτελεί μια επισκόπηση για τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονται άλλα οικονομικά κίνητρα, όπως οι επιδοτήσεις, οι οικονομικές κυρώσεις κατά τον έλεγχο εφαρμογής της νομοθεσίας και τα κίνητρα στα συστήματα ασφάλισης. Παρέχει επίσης πληροφορίες για παραδείγματα πρακτικών στα κράτη μέλη, όπου επιλέγονται οι ανάδοχοι με γνώμονα τις επιδόσεις τους στον τομέα της ΑΥΕ
- τέλος, συνοψίζει τις εισηγήσεις των κρατών μελών όσον αφορά ενέργειες που θα μπορούσαν να αναληφθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Μέρος 1. **ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΚΟΣΤΗ ΚΑΙ ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΑΥΕ**

2.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΙ ΟΦΕΛΟΥΣ

Η βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία έχει μακρά παράδοση στην Ευρώπη. Τα μέτρα που λήφθηκαν σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο έχουν οδηγήσει σε σχετικά υψηλά επίπεδα την προστασία των εργαζομένων. Οι οικονομικές πιέξεις της εφαρμογής των νέων μέτρων λαμβάνονται συνήθως υπόψη με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, τις περισσότερες φορές εμμέσως.

Επί του παρόντος, εκδηλώνεται έντονο ενδιαφέρον για την εκτίμηση του κόστους και του οφέλους των μέτρων ΑΥΕ. Πολλά κράτη μέλη αναφέρουν ότι ο οικονομικός αντίκτυπος αποτελεί σήμερα μείζον θέμα. Σε άλλα κράτη το ενδιαφέρον για την ανάλυση κόστους-οφέλους αυξάνεται. Λίγα είναι τα κράτη που δεν το θεωρούν μείζον θέμα ή θέμα αυξανόμενης σπουδαιότητας.

Μερικές χώρες προσπαθούν να προσελκύσουν το δημόσιο ενδιαφέρον για τα οφέλη της ΑΥΕ, για παράδειγμα με εκστρατείες ενημέρωσης που στοχεύουν να τονίσουν στις επιχειρήσεις τη σπουδαιότητα ενός καλού επιπέδου ασφάλειας και υγείας στην εργασία (Ηνωμένο Βασίλειο). Σε αρκετές χώρες γίνεται ενημέρωση για τα κόστη και τα οφέλη. Επισημαίνεται ότι οι εργοδότες ενδιαφέρονται για "εργαλεία" εκτίμησης κόστους και οφέλους σε επίπεδο επιχείρησης. Σε μερικές χώρες (Φινλανδία, Ολλανδία), το ενδιαφέρον αυτό ενισχύεται από τις

δημόσιες διοικήσεις που υποστηρίζουν την ανάπτυξη τέτοιων μέσων σε επίπεδο επιχείρησης.

Το αυξημένο ενδιαφέρον δεν προκαλεί έκπληξη, αφού οι επενδύσεις σε ΑΥΕ προϋποθέτουν ανακατανομή των οικονομικών και ανθρώπινων πόρων σε επίπεδο επιχείρησης, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Για το λόγο αυτό έχουν σημασία οι εκτιμήσεις που αφορούν τη σχέση κόστους-οφέλους. Ένας παράγοντας που περιπλέκει τα πράγματα είναι ότι τα οφέλη από αυτά τα μέτρα, είτε για τη μεμονωμένη επιχείρηση, είτε για την κοινωνία στο σύνολό της, δεν είναι πάντοτε αμέσως αισθητά.

Το θέμα του κόστους και του οφέλους τίθεται συχνά επί τάπητος στο διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους για τη λήψη μέτρων. Πολύ συχνό θέμα συζήτησης είναι κυρίως το αναμενόμενο υψηλό κόστος και οι συνέπειές του στις ΜΜΕ.

Πέρα από το γεγονός ότι η ΑΚΟ θεωρείται γενικά ως πολύ σημαντική στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τονίζεται και η σημασία των ηθικών πλευρών του θέματος. Δεν είναι πάντοτε απαραίτητο να προσδοκούμε να υπερβεί η οικονομική απόδοση των μέτρων το σχετικό κόστος, αφού σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να είναι τόσο μεγάλοι οι κοινωνικοί κίνδυνοι, ώστε να επιβάλλεται να ληφθούν μέτρα.

Η εκτίμηση του κόστους και του οφέλους των μέτρων ασφάλειας και υγείας στην εργασία αποτελεί σήμερα θέμα πρωταρχικής σημασίας; Ποιες είναι οι προοπτικές για το μέλλον;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν αποτελεί ρητή προτεραιότητα ➔ συνήθως αποδίδεται μικρή σημασία στα οφέλη ➔ τα αναμενόμενα υψηλά κόστη για τις ΜΜΕ αναφέρονται συχνά σε επίπεδο πολιτικής συζήτησης ➔ η εκτίμηση του κόστους προσλαμβάνει ολοένα και μεγαλύτερη σημασία 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ πρόκειται για σημαντικό θέμα και θα προσλάβει πολιτική σημασία στο μέλλον ➔ οι οικονομικοί πόροι είναι ανεπαρκείς και γι' αυτό χρειάζεται η απόδειξη ότι τα μέτρα θα είναι αποδοτικά 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δύο είδη δαπανών προκαλούν ενδιαφέρον: το συνολικό κόστος των ασθενειών για την κοινωνία και το κόστος που προκαλούν για τις επιχειρήσεις οι νέες ρυθμίσεις ➔ το κόστος που προκαλεί για τις επιχειρήσεις η τροποποίηση του νόμου περί συνθηκών εργασίας αποτέλεσε θέμα συζήτησης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ➔ το ενδιαφέρον των κοινωνικών εταίρων αναμένεται να παραμείνει στα ίδια επίπεδα. 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ παρατηρείται αυξανόμενο ενδιαφέρον που εστιάζεται στη σπουδαιότητα των συνθηκών εργασίας για την εθνική οικονομία ➔ το θέμα προωθείται από τη διοίκηση της ΑΥΕ μέσω της ανάπτυξης μοντέλων για χρήση από τις επιχειρήσεις ➔ ο οικονομικός αντίκτυπος της καλής ψυχολογικής κατάστασης και της εργονομίας οδήγησε σε συζητήσεις για την ΑΥΕ 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ το θέμα αποκτά σταδιακά σπουδαιότητα σε εθνικό επίπεδο ➔ η ανάλυση κόστους-οφέλους θεωρείται σημαντική για την ενθάρρυνση των κοινωνικών εταίρων και των επιχειρήσεων να βελτιώσουν την ΑΥΕ. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να καθίστανται εμφανείς όλες οι δαπάνες και οι ωφέλειες.
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η εκτίμηση του κόστους και των οφελών είναι μείζον θέμα ➔ το καταφανές των οικονομικών πλεονεκτημάτων των μέτρων για την ΑΥΕ θα προσλάβει στο μέλλον μεγαλύτερη σημασία τόσο για τις ίδιες τις επιχειρήσεις, όσο και για την εθνική οικονομία 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η εκτίμηση κόστους και οφέλους αποκτά αυξανόμενη σπουδαιότητα ➔ στο μέλλον αναμένεται τα αποτελέσματα της ΑΚΟ να παρακινούν ολοένα και περισσότερο τους εργοδότες να βελτιώνουν το εργασιακό περιβάλλον 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η ΑΥΕ αρχίζει μόλις τώρα να κινεί σε ευρεία κλίμακα το ενδιαφέρον του κοινού που επικεντρώνεται σε νομικά και ηθικά θέματα ➔ αυξανόμενο ενδιαφέρον από την πλευρά των εργοδοτών για τη σπουδαιότητα της κατάλληλης ΑΚΟ στα θέματα ΑΥΕ 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ το θέμα αποκτά αυξανόμενη σημασία ➔ χρηματοδοτήθηκε έρευνα, που αποκαλύπτει τον αντίκτυπο των κοινοτικών κανονισμών στις ΜΜΕ (που κυριαρχούν στην Ιταλία) 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ παρατηρείται αυξανόμενο ενδιαφέρον για την εκτίμηση του κόστους (όχι του οφέλους) για την ΑΥΕ
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η εκτίμηση κόστους και οφέλους προσλαμβάνει αυξανόμενη σημασία. Η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί (π.χ. έρευνα, διάδοση πληροφοριών, κλπ.) ➔ η σημασία έχει δύο πτυχές: <ul style="list-style-type: none"> – η ΑΚΟ μπορεί να ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να αναβαθμίσουν την ΑΥΕ – η εισαγωγή στοιχείων οικονομίας της αγοράς μπορεί να στηρίξει το στόχο του περιορισμού της λεπτομερούς νομοθεσίας, αφού θα μεγάλωνε το ενδιαφέρον των εργοδοτών 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η εκτίμηση του κόστους είναι σημαντική δεδομένου ότι επιβαρύνεται τόσο το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, όσο και οι επιχειρήσεις. Μπορεί να επηρεάσει τον ανταγωνισμό ➔ στις συζητήσεις δεν δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στα οφέλη 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ το θέμα δεν προκαλεί το δημόσιο ενδιαφέρον. Προέχουν νομικά και ηθικά επιχειρήματα ➔ από τη σκοπιά των εργοδοτών, το ενδιαφέρον για εργαλεία οικονομικής εκτίμησης είναι αξιοσημείωτο 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ υπάρχει αυξανόμενο ενδιαφέρον εκ μέρους των αρχών που είναι αρμόδιες για την ΑΥΕ για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τη χρησιμότητα της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας με τη χρήση της ΑΚΟ ➔ οι εργοδότες ενδιαφέρονται για πρότυπα εκτίμησης κόστους-οφέλους 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ φαίνεται να παραμένει επίκαιρο θέμα ➔ η ανάλυση κόστους-οφέλους της νομοθεσίας αποτελεί συνήθη πρακτική ➔ κάθε χρόνο γίνονται 15 με 35 σχετικές αναλύσεις

3 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ- ΟΦΕΛΟΥΣ ΣΤΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Όπως κατέδειξε το κεφάλαιο 2, υπάρχει αυξανόμενο ενδιαφέρον για την ανάλυση κόστους-οφέλους. Ένα άλλο ενδιαφέρον ερώτημα είναι εάν η ΑΚΟ έχει ουσιαστικό αντίκτυπο στη λήψη αποφάσεων για νέα μέτρα και με ποιο τρόπο επηρεάζει τη λήψη αποφάσεων. Η σπουδαιότητα της εκτίμησης του οικονομικού αντίκτυπου μπορεί να αναγνωρισθεί μόνο στο βαθμό που επηρεάζει τη λήψη πολιτικών αποφάσεων.

Στις πρωτοβουλίες των κρατών μελών για νέα νομοθεσία ή αλλαγές στην υφιστάμενη νομοθεσία συνηθίζεται να λαμβάνεται υπόψη η γνώμη αυτών που επηρεάζονται. Οι οικονομικές πτυχές ενέχονται συνήθως σε συζητήσεις με τους κοινωνικούς εταίρους για νέες πρωτοβουλίες με τον ένα ή τον άλλο τρόπο.

Σε ορισμένα κράτη μέλη (Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο), η εκτίμηση του οικονομικού αντίκτυπου αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της πληροφόρησης στην οποία στηρίζεται η λήψη πολιτικών αποφάσεων. Ωστόσο, ο τρόπος με τον οποίο οι οικονομικές εκτιμήσεις επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων διαφέρει από χώρα σε χώρα. Γενικά, η ΑΚΟ επηρεάζει συνήθως τις λύσεις που υιοθετούνται, εκεί όπου επιδιώκεται η συναίνεση με τους κοινωνικούς εταίρους (Ισπανία, Δανία).

Πάντως, πολλά κράτη μέλη καθιστούν επίσης σαφές ότι η ανάλυση κόστους-οφέλους δεν είναι ο σπουδαιότερος παράγοντας στη λήψη αποφάσεων. Φαίνεται πως η σαφήνεια που παρέχει η οικονομική εκτίμηση καθιστά ευκολότερη την επίτευξη βιώσιμων συμβιβασμών (Δανία). Η μεθοδολογία της εκτίμησης κόστους-οφέλους χρησιμεύει ως έλεγχος ποιότητας κατά την οποία επανεξετάζεται η αποτελεσματικότητά.

Σε μερικά κράτη μέλη, η εκτίμηση του οικονομικού αντίκτυπου νοείται ειδικά για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της νομοθεσίας και για να εξασφαλιστεί ότι δεν δημιουργούνται περιττά πρόσθετα οικονομικά βάρη (Ολλανδία). Η χρησιμοποίηση μιας μεθόδου εκτίμησης επιτρέπει βελτίωση του κοινωνικο-οικονομικού ισοζυγίου, αφού εξετάζονται με συστηματικό τρόπο οι οικονομικές συνέπειες.

Μέχρι τώρα υποθέταμε ότι η ανάλυση κόστους-οφέλους επηρεάζει τη λήψη των αποφάσεων μόνο εφόσον χρησιμοποιείται μια τυποποιημένη μέθοδος. Ωστόσο, η επιρροή της στη λήψη αποφάσεων μπορεί να είναι ουσιαστική ακόμα και εκεί όπου δεν υπάρχουν τυποποιημένες μέθοδοι (Γαλλία).

Επιπλέον, τα περισσότερα κράτη μέλη θεωρούν ότι η ΑΚΟ θα συνεχίσει να αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τη χάραξη της πολιτικής και μάλιστα μπορεί να προσλάβει ακόμα μεγαλύτερη σημασία.

Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι στα περισσότερα κράτη μέλη τα οικονομικά επιχειρήματα

διαδραματίζουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο σημαντικό ρόλο στις συζητήσεις που αφορούν νέες πρωτοβουλίες για μέτρα και νομοθεσία περί ΑΥΕ. Η ανάλυση κόστους-οφέλους παίζει συχνά ρόλο στη διαδικασία προετοιμασίας νέας νομοθεσίας και στην διαμόρφωση των οριστικών προτάσεων. Ωστόσο, πρέπει επίσης να σημειωθεί πως δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι η νέα νομοθεσία θεσπίζεται με αποκλειστικό γνώμονα τα οικονομικά επιχειρήματα.

Σε ποιο βαθμό τα αποτελέσματα των αναλύσεων κόστους-οφέλους επηρεάζουν την τελική απόφαση για την εισαγωγή νομοθεσίας ή άλλων πρωτοβουλιών; Διαφαίνεται τάση αύξησης της σπουδαιότητάς τους στο μέλλον;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ λόγω της δημοσιονομικής κατάστασης αναμένεται περιοριστική προσέγγιση για μέτρα που συνεπάγονται πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού ➔ οι εκτιμήσεις του κόστους θα προσλάβουν μεγαλύτερη σημασία 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η ΑΚΟ δεν είναι βασικός παράγοντας στη λήψη αποφάσεων, προέχουν οι ηθικές πτυχές και η ευαισθητοποίηση του κοινού ➔ στόχος της ΑΚΟ είναι να πείσει τους εργοδότες ότι πρέπει να εφαρμόσουν πολιτική ΑΥΕ και ότι αυτό δεν θα βλάψει την ανταγωνιστική τους ικανότητα. Στόχος της επίσης είναι να δείξει στους παράγοντες που λαμβάνουν τις πολιτικές αποφάσεις ότι η πρόληψη αποτελεί επένδυση 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ το κόστος για τη βιομηχανία είναι σημαντικό γνώμονας για τη λήψη πολιτικών αποφάσεων ➔ διαμαρτυρίες ότι το κόστος είναι υπερβολικό πρέπει να διευκρινίζονται, γεγονός που καθιστά ευκολότερη την επίτευξη συμβιβασμού με τους κοινωνικούς εταίρους ➔ η διαδικασία αποτελεί ποιοτικό έλεγχο των προτάσεων ➔ δεν αναμένονται αλλαγές στο μέλλον 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η σημασία και η ποιότητα των αναλύσεων εξαρτώνται κάθε φορά από τις ανάγκες αυτών που λαμβάνουν τις αποφάσεις ➔ στην καλύτερη περίπτωση, η ανάλυση επιδρά στα προπαρασκευαστικά στάδια της διαδικασίας. Οι προτάσεις συζητούνται συχνά με τους κοινωνικούς εταίρους και περιλαμβάνουν οικονομικούς παράγοντες. Η εκπόνηση χωριστών ΑΚΟ δεν είναι κατ' ανάγκη σημαντική ➔ η σημασία των ΑΚΟ μάλλον θα αυξηθεί 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ παρότι δεν έχει τυποποιηθεί, η ανάλυση για τον οικονομικό αντίκτυπο παίζει σημαντικό ρόλο. Ωστόσο, δίδεται προτεραιότητα και στις ανθρωπίνες και κοινωνικές πτυχές ➔ η διαβούλευση κατά την οποία οι κοινωνικοί εταίροι εκφράζουν τη γνώμη τους πάνω στον ανθρώπινο, κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο είναι υποχρεωτική ➔ είναι πιθανό να θερμοθετηθεί μια εκτίμηση του οικονομικού αντίκτυπου
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ τα αποτελέσματα έχουν κάποιον αντίκτυπο στο βαθμό που οι διατάξεις των νέων νόμων περί ΑΥΕ είναι διατυπωμένες κατά τρόπο που να επιτυγχάνουν ευελιξία και αποδοτικότητα για τις επιχειρήσεις, ενώ παράλληλα να εξασφαλίζουν ότι από τη σκοπιά των εργαζομένων είναι εξαιρετικά αποτελεσματικές 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν επηρεάζουν την απόφαση για εισαγωγή νομοθεσίας ή όχι, αλλά σε πολλές περιπτώσεις επηρεάζουν την απόφαση για την έκταση ή την αυστηρότητα κάποιας ρύθμισης ή άλλης πρωτοβουλίας ➔ στο μέλλον αναμένεται να έχουν ευρύτερο αντίκτυπο 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η ΑΚΟ δεν είναι επί του παρόντος επίσημος παράγοντας της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, μολονότι ο οικονομικός αντίκτυπος των μέτρων επηρεάζει ως ένα βαθμό τη διαμόρφωση της πολιτικής ➔ αναμένεται ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη αναλυτική αριβεία στον τομέα αυτόν στο μέλλον 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η εκτίμηση κόστους-οφέλους της ΑΥΕ κερδίζει έδαφος. Η ανάγκη ΑΚΟ επιστημονήκε πρόσφατα από το ιταλικό κοινοβούλιο ➔ τα Υπουργεία Εργασίας και Υγείας προτίθενται να υποθετήσουν ενιαία κριτήρια για την ορθολογική εκμετάλλευση των δημοσίων πόρων 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η ανάλυση κόστους-οφέλους έχει μισρή επίδραση στη λήψη των αποφάσεων κατά τη χάραξη πολιτικής
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ τα αποτελέσματα των ΑΚΟ μπορούν να επηρεάσουν τη λήψη των αποφάσεων, ειδικά εάν επιτρέπουν την πιο συστηματική εκτίμηση των οικονομικών συνεπειών ώστε να προκύπτει καλύτερη ισορροπία μεταξύ κοινωνικών και οικονομικών πτυχών 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η εκπόνηση νομοθετικών ρυθμίσεων περί ΑΥΕ συζητείται από την κυβέρνηση και τους κοινωνικούς εταίρους και λαμβάνονται υπόψη οι οικονομικές και κοινωνικές πτυχές 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ κατά την αναζήτηση συναίνεσης με τους κοινωνικούς εταίρους, οι εκτιμήσεις επηρεάζουν συνήθως τις υιοθετούμενες λύσεις ➔ στον τομέα της ΑΥΕ δεν αναμένεται να καταστούν αποφασιστικοί παράγοντες τα οικονομικά κριτήρια ➔ καταβάλλεται προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας των ρυθμίσεων, μεταξύ άλλων μέσω της εκτίμησης του οικονομικού αντίκτυπου 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ το κόστος επηρεάζει σε κάποιο βαθμό τις αποφάσεις ➔ στο μέλλον το κόστος και τα οφέλη αναμένεται να καταστούν σημαντικότεροι παράγοντες 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η ΑΚΟ αποτελεί ένα από τα τιμήματα της πληροφόρησης στην οποία στηρίζεται η λήψη απόφασης σε προτεινόμενη νομοθεσία ➔ δεν αναμένεται αλλαγή

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ -ΟΦΕΛΟΥΣ

Όπως συνάγεται από τα κεφάλαια 2 και 3, οι οικονομικές πτυχές προσλαμβάνουν αυξανόμενη σημασία στη λήψη μέτρων για τη βελτίωση της ΑΥΕ. Οι εκτιμήσεις αυτές επικεντρώνονται συνήθως σε θέσπιση ή τροποποίηση νομοθεσίας. Το παρόν κεφάλαιο πραγματεύεται τους διαφορετικούς τύπους αναλύσεων κόστους-οφέλους. Μπορούμε να προσδιορίσουμε τους παρακάτω τύπους:

- εκτιμήσεις πριν από τη λήψη μέτρων περί ΑΥΕ,
- εκτιμήσεις μετά τη λήψη μέτρων περί ΑΥΕ,
- δείκτες για την οικονομική αποδοτικότητα συστημάτων ασφάλειας και υγείας κατά την εργασία.

4.1 Εκτίμηση κόστους και οφέλους πριν από τη λήψη μέτρων

Σε πολλά κράτη μέλη συνηθίζεται πριν την εισαγωγή νομοθεσίας να γίνεται μια εκ των προτέρων (ex-ante) αξιολόγηση για να αντληθούν πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα των μέτρων (όπως νέων ή τροποποιημένων διατάξεων).

Σε ορισμένα κράτη μέλη (Ηνωμένο Βασίλειο, Δανία) μια τέτοια εκ των προτέρων εκτίμηση του αντικτύπου αποτελεί συνήθη πρακτική και μάλιστα ορισμένες φορές υποχρεωτική. Οι οικονομικές πτυχές έχουν το

ρόλο τους. Σε πολλές χώρες, η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων προβλέπεται από τη σχετική διαδικασία. Το κόστος και τα οφέλη μπορούν να αποτελούν τμήμα των διαβουλεύσεων.

Υφίστανται διαφοροποιήσεις μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την έκταση αξιολόγησης ορισμένων μορφών νέων νομοθετικών ρυθμίσεων. Για παράδειγμα, στη Δανία η εφαρμογή κοινοτικών οδηγιών δεν καλύπτεται από εκτιμήσεις, ενώ αντίθετα σε άλλα κράτη μέλη καλύπτεται. Γενικά, οι εκστρατείες ενημέρωσης, κ.λπ. αξιολογούνται σε πολύ μικρότερο βαθμό.

Το πεδίο των εκτιμήσεων διαφέρει από χώρα σε χώρα και μπορεί να διαφέρει και ανάλογα με τη μορφή των μέτρων και τη σπουδαιότητα του συγκεκριμένου προβλήματος.

Οι εκτιμήσεις του οικονομικού αντικτύπου νέων ρυθμίσεων και πρωτοβουλιών περί ΑΥΕ πραγματοποιούνται σε εθνικό επίπεδο, τομεακό επίπεδο και σε επίπεδο επιχείρησης. Στα περισσότερα κράτη μέλη η προσοχή εστιάζεται σε εθνικό επίπεδο. Στις περιπτώσεις αυτές εκτιμάται το κόστος για τις δημόσιες αρχές και για την εθνική οικονομία. Σε ορισμένες χώρες (Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο) γίνεται διαχωρισμός κατά οικονομικό κλάδο ή βιομηχανία. Σε μερικές χώρες οι συνέπειες για μεμονωμένες επιχειρήσεις εξετάζονται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις. Ωστόσο, σε ορισμένα κράτη μέλη, οι συνέπειες στις ΜΜΕ αποτελούν ρητά μέρος μιας εκ των προτέρων διαδικασίας αξιολόγησης (Γερμανία, Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο).

Προβαίνουν οι εθνικές υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την ΑΥΕ σε εκτίμηση του κόστους και/ή του οφέλους των μέτρων πριν από τη θέσπισή τους; Η εκτίμηση αυτή γίνεται σε τακτική βάση; Αναμένεται αλλαγή στο μέλλον;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι εκτιμήσεις των οικονομικών συνεπειών στον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό και στους προϋπολογισμούς των περιφερειακών αρχών είναι υποχρεωτικές ➔ το κόστος που προκύπτει για τον ιδιωτικό τομέα από διατάξεις ΑΥΕ δεν εκτιμάται ➔ δεν αναμένονται αλλαγές 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν γίνεται εκ των προτέρων εκτίμηση κόστους και οφέλους για μέτρα που τίθενται σε εφαρμογή από την τεχνική ή υγειονομική επιθεώρηση ➔ όταν πρέπει να εκτιμηθεί το κόστος, το θέμα επιμεντρώνεται στους εργοδότες και τον εκάστοτε τομέα 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η εκτίμηση του κοινωνικο-οικονομικού κόστους είναι υποχρεωτική από το 1981 ➔ κατευθύνσεις, οδηγίες και εκστρατείες δεν αποτελούν αντικείμενο εκτίμησης σε τακτική βάση, δεν γίνονται εκτιμήσεις για την εφαρμογή των κοινοτικών οδηγιών ➔ οι εκτιμήσεις πραγματοποιούνται σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι νέες ρυθμίσεις υπόκεινται σε αξιολόγηση στο πλαίσιο της διαδικασίας προπαρασκευής. Οι οικονομικές συνέπειες των εκστρατειών δεν αξιολογούνται σε τακτική βάση. ➔ οι εκτιμήσεις αφορούν την εθνική οικονομία και τα δημόσια οικονομικά, αλλά συχνά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αξιολογήσεις κατά τομέα και/ή επιχείρηση ➔ επιδιώκεται μεγαλύτερη έμφαση στην ΑΚΟ 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η εκτίμηση του αντίκτυπου των νέων ρυθμίσεων είναι τώρα υποχρεωτική σε εθνικό επίπεδο στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό. Δεν περιλαμβάνονται ρυθμίσεις με μικρή επίδραση ➔ είναι δύσκολο να διενεργηθούν εκτιμήσεις ➔ για να γίνουν γνωστές οι ανάγκες των ομάδων που αφορούν τα μέτρα, οι εκστρατείες ενημέρωσης αξιολογούνται εκ των προτέρων και η οικονομική προσέγγιση αποτελεί μέρος της αξιολόγησης αυτής
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η αναγκαιότητα και η αποτελεσματικότητα αξιολογούνται με τη χρήση καταλόγου που περιλαμβάνει τα κόστη και τα οφέλη ιδίως για τις ΜΜΕ ➔ οι δαπάνες που προκαλούν οι ρυθμίσεις πρέπει να τεκμηριώνονται αφού βαρύνουν τόσο το δημόσιο όσο και τις επιχειρήσεις ➔ δεν υπάρχει σταθερή πρακτική για την εκτίμηση του κόστους και του οφέλους των μέτρων ΑΥΕ ➔ αναπτύσσονται μέθοδοι 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι οικονομικές συνέπειες για τον κρατικό προϋπολογισμό πρέπει να εκτιμώνται πάντοτε πριν τη θέσπιση νέας νομοθεσίας ➔ άλλες πιυχές κόστους - οφέλους αξιολογούνται συνήθως κατά τις διαβουλεύσεις στο ΣΥΑΕ ➔ το κόστος των μη νομοθετικών μέτρων (εκστρατειών, δημοσιεύσεων, κατάρτισης κ.λπ.) συνήθως δεν αξιολογείται 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δε γίνονται εκ των προτέρων αξιολογήσεις ➔ αναμένεται ότι η ΑΚΟ θα χρησιμοποιείται περισσότερο στο μέλλον, καθώς θα αναπτύσσονται μεθοδολογίες στον τομέα αυτό 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν γίνονται εκ των προτέρων αξιολογήσεις 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν γίνονται εκ των προτέρων αξιολογήσεις
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ νέες διατάξεις και τροποποιήσεις αξιολογούνται σύμφωνα με υποχρεωτικές διαδικασίες. Ωστόσο εκτεταμένες αξιολογήσεις γίνονται μόνο όταν αναμένεται υψηλό κόστος ➔ έχουν γίνει δύο φορές εκ των προτέρων αξιολογήσεις των κανονισμών ΑΥΕ, σε εθνικό και σε τομεακό επίπεδο 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν γίνονται εκτιμήσεις σε τακτική βάση, εξαρτώνται από τους στόχους ➔ συνήθως τα προβλεπόμενα οφέλη περιλαμβάνονται ➔ γίνονται εκτιμήσεις των δαπανών για τη δημόσια διοίκηση 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ για ρυθμίσεις με νομική ισχύ, απαιτείται εκτίμηση του οικονομικού αντίκτυπου με τη χρήση σχετικού πίνακα ➔ τα μέτρα ΑΥΕ ακολουθούν μια διαδικασία έγκρισης στην οποία συνεξετάζονται οι δαπάνες 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι αξιολογήσεις γίνονται από μακροί σε τακτική βάση (όπως επιβάλλεται δια νόμου) ➔ οι εκτιμήσεις κόστους γίνονται σε εθνικό επίπεδο 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η ΑΚΟ αποτελεί σταθερό μέρος της νομοθετικής διαδικασίας ➔ οι αξιολογήσεις αφορούν την κοινωνία στο σύνολό της, αλλά πάντοτε δείχνουν ξεχωριστά το κόστος για τη βιομηχανία. Μπορούν επίσης να επιμερίζονται, π.χ. κατά κλάδο

4.2 Εκτίμηση του κόστους και οφέλους μετά την εφαρμογή

Τα κράτη μέλη ρωτήθηκαν για τις οικονομικές εκτιμήσεις μετά την εφαρμογή των μέτρων. Στόχος της εκ των υστέρων (ex-post) αξιολόγησης μπορεί να είναι η εξακρίβωση - με βάση το αποτέλεσμα της αξιολόγησης - της αποτελεσματικότητας ενός μέτρου. Συνήθως, οι αξιολογήσεις αυτές αφορούν τη νομοθεσία. Μόνο σε λίγες χώρες αξιολογούνται και άλλου είδους μέτρα με τον τρόπο αυτό (εκστρατείες, Δανία). Τα αποτελέσματα της εκ των υστέρων ΑΚΟ μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διορθωτικές παρεμβάσεις στα εν λόγω μέτρα.

Σε ορισμένα κράτη μέλη (Γαλλία, Βέλγιο, Ολλανδία), η αποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων περί ΑΥΕ ελέγχεται με τη χρήση στοιχείων από τις επιθεωρήσεις εργασίας, αλλά οι δείκτες εστιάζονται περισσότερο στα αποτελέσματα για την ασφάλεια και την υγεία, παρά στις οικονομικές συνέπειες.

Σε μερικά άλλα κράτη μέλη, οι εκτιμήσεις γίνονται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις ή σε πειραματική βάση (Ισπανία, Φινλανδία, Γερμανία). Στο Ηνωμένο Βασίλειο αναλύσεις εκ των υστέρων γίνονται για όλες τις σημαντικές ρυθμίσεις.

Όπως και στην περίπτωση των εκ των προτέρων αξιολογήσεων, και εδώ τα οφέλη είναι δύσκολο να υπολογιστούν. Ένα από τα προβλήματα της εκ των υστέρων αξιολόγησης είναι ότι τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα γίνονται συχνά εμφανή μόνο ύστερα από κάποιο χρονικό διάστημα. Γενικότερα, μπορεί να

σημειωθεί ότι είναι δύσκολο να γίνουν τέτοιου είδους αξιολογήσεις, λόγω έλλειψης δεδομένων. Αυτό δυσχεραίνει την επαλήθευση των αποτελεσμάτων ενός μέτρου σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις.

Γενικά, συνάγεται ότι μια σαφής σύγκριση μεταξύ στόχων και αποτελεσμάτων ενός μέτρου γίνεται σε τακτική βάση μόνο σε μία χώρα (Ηνωμένο Βασίλειο).

Όσον αφορά στο μέλλον, φαίνεται ότι οι περισσότερες χώρες δεν σχεδιάζουν να θεσμοθετήσουν εκ των υστέρων αξιολογήσεις σε τακτική βάση.

Προβαίνουν οι εθνικές υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την ΑΥΕ σε εκτίμηση του κόστους και/ή του οφέλους των μέτρων μετά τη θέσπισή τους; Η εκτίμηση αυτή γίνεται σε τακτική βάση; Αναμένεται αλλαγή στο μέλλον;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δε γίνονται εκτιμήσεις μετά την εφαρμογή των μέτρων. Δεν αναμένεται διαφοροποίηση στο μέλλον 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η επιθεώρηση εργασίας καταγράφει τις ενέργειες που γίνονται για την εφαρμογή των μέτρων. Στην περίπτωση του ελέγχου των συνθηκών ασφάλειας παρακολουθείται το κόστος του προσωπικού ➔ η μέθοδος εφαρμόζεται σε επίπεδο εθνικό, τομεακό και επιχειρησιακό 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι εκ των υστέρων αξιολογήσεις δε γίνονται σε τακτική βάση, αλλά τη δεκαετία του '80 έγιναν κάποιες αξιολογήσεις των ωφελειών ➔ οι εκστρατείες αξιολογούνται, αλλά επικεντρώνονται κυρίως στο επίπεδο συμμόρφωσης ή έκθεσης 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ συνήθως δε διενεργούνται εκ των υστέρων αξιολογήσεις ➔ δεν υπάρχουν διαδικασίες και σχέδια για υλοποίηση των υστέρων αξιολογήσεων ➔ έγιναν μία φορά, ενδέχεται να αυξηθούν στο μέλλον 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ λόγω δυσκολιών στις εκτιμήσεις και λόγω των μη οικονομικών στόχων της ΑΥΕ, γίνονται μόνο λίγες εκ των υστέρων αξιολογήσεις ➔ παρότι δεν υπάρχει πρότυπο, η επιθεώρηση εργασίας παρέχει ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες. Οι στατιστικές για εργατικά ατυχήματα παρέχουν πληροφορίες για τα μακρο-οικονομικά αποτελέσματα
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ εκ των υστέρων αξιολογήσεις γίνονται μόνο σε μεμονωμένες περιπτώσεις. Συνήθως δεν γίνονται αξιολογήσεις των οικονομικών συνεπειών 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν γίνονται αξιολογήσεις σε τακτική βάση ➔ οι αντιδράσεις των μελών του ΣΥΑΕ μετά την εφαρμογή ενός μέτρου μπορούν να θεωρηθούν ως έμμεση αξιολόγησή του 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δε γίνονται εκ των υστέρων αξιολογήσεις ➔ αναμένεται ότι η ΑΚΟ θα χρησιμοποιείται περισσότερο στο μέλλον, καθώς θα αναπτύσσονται μεθοδολογίες στον τομέα αυτό 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δε γίνονται εκ των υστέρων αξιολογήσεις 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ μέχρι τώρα δεν έχουν γίνει εκ των υστέρων αξιολογήσεις ➔ το 1998 σχεδιάζεται ανάλυση τεσσάρων παραδειγμάτων
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ συλλογή δεδομένων για το κόστος των επενδύσεων για μέτρα ΑΥΕ έχει πραγματοποιηθεί δύο φορές σε πειραματική βάση 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ συνήθως γίνεται μια συγκριτική στάθμιση μεταξύ στόχων και πραγματικών αποτελεσμάτων ➔ στις αξιολογήσεις λαμβάνονται υπόψη στατιστικές (σε επίπεδο εθνικό, τομεακό και επιχειρησιακό), ο αριθμός των εργαζομένων και η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων ➔ οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν στις αξιολογήσεις 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν υπάρχουν τακτικές εκ των υστέρων αξιολογήσεις, έχουν γίνει ορισμένες πειραματικές εκτιμήσεις ➔ ελπίζεται ότι θα καταρτιστεί μεθοδολογία για την εκτίμηση σε εθνικό και τομεακό επίπεδο 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δε γίνονται εκ των υστέρων αξιολογήσεις σε τακτική βάση 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ όλες οι σημαντικές ρυθμίσεις αξιολογούνται για να διαπιστωθεί εάν επιτυγχάνονται οι στόχοι τους και να εντοπιστούν προβλήματα που δεν προβλέφθηκαν ➔ οι αξιολογήσεις υπεισέρχονται και στα πραγματικά κόσθη και οφέλη σε σχέση με τα προβλεπόμενα, παρότι μπορούν να γίνουν γενικές μόνο συγκρίσεις

4.3 Αποτίμηση της οικονομικής αποδοτικότητας των συστημάτων ασφάλειας και υγείας στην εργασία

Μέχρι τώρα ασχοληθήκαμε με τους διαφορετικούς τύπους αξιολόγησης νομοθετικών και άλλων μέτρων. Επιπλέον αυτής της προσέγγισης, μπορεί να μετρηθεί και η αποδοτικότητα των συστημάτων επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας που υπάρχουν στα κράτη μέλη. Αυτό μπορεί να γίνει για παράδειγμα με τη χρήση δεικτών οικονομικής αποδοτικότητας. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να δώσουν πληροφορίες για τους υφιστάμενους μηχανισμούς τους.

Ορισμένα κράτη μέλη αναφέρουν ότι τα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία που συλλέγονται από τις κατά τόπους επιθεωρήσεις εργασίας ή που περιέχονται σε στατιστικές εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών μπορούν να παράσχουν κάποιες πληροφορίες για τις μακροοικονομικές συνέπειες (Λουξεμβούργο, Φινλανδία, Ελλάδα, Δανία).

Ένας δείκτης που χρησιμοποιείται στην Ολλανδία είναι ο λόγος κόστους για πρόληψη και κόστους για αποκατάσταση (π.χ. από εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες).

Μια ειδική δέσμη δεικτών αποτελεσματικότητας και μια μεθοδολογία για τη μέτρηση των δεικτών αυτών αναπτύσσεται στη Γερμανία. Η μέθοδος αυτή έχει ευρεία βάση υπολογισμού και συσχετίζει, για

παράδειγμα, τον αριθμό των προβλημάτων υγείας με το αποτέλεσμα στην παραγωγή.

Γενικά μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι αυτό το είδος αξιολόγησης δεν έχει τύχει μέχρι τώρα ιδιαίτερης προσοχής στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι στα περισσότερα κράτη μέλη δεν υπάρχουν τρόποι (εργαλεία) για την εκτίμηση της αποδοτικότητας των συστημάτων ασφάλειας και υγείας στην εργασία.

Υπάρχουν τρόποι (εργαλεία) για την αποτίμηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία; Σε ποιο βαθμό συνδέονται με την οικονομική απόδοση;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν, αλλά η αποτελεσματικότητα των μέτρων μπορεί να συναχθεί από στατιστικές για τα ατυχήματα και την υγεία, καθώς και από ερωτηματολόγια → προετοιμάζονται εκτιμήσεις για την εσωτερική αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν ειδικά εργαλεία, αλλά η αποτελεσματικότητα των μέτρων μπορεί να συναχθεί από στατιστικές για τα ατυχήματα και την υγεία
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → αναπτύχθηκαν ορισμένα εργαλεία για τη μέτρηση των μακροοικονομικών και μικροοικονομικών αποτελεσμάτων → οι μέθοδοι έχουν ευρεία βάση, αφού οι δείκτες συσχετίζουν τα κρούσματα προβλημάτων υγείας με τη μονάδα παραγωγής 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν → ενδεικτικά στοιχεία αντλούνται από τους απολογισμούς των επιθεωρήσεων εργασίας 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν → ενδεικτικά στοιχεία προκύπτουν από τις στατιστικές για ατυχήματα και ασθένειες
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → ο λόγος κόστους για πρόληψη προς κόστος για αποκατάσταση μπορεί να θεωρηθεί ως δείκτης αποτελεσματικότητας σε εθνικό επίπεδο. Έγινε μια φορά προσπάθεια να υπολογισθεί ο λόγος αυτός, αλλά τα δεδομένα είναι ανεπαρκή για μία αξιόπιστη ένδειξη → στο μέλλον μια βελτίωση της αξιοπιστίας των υπολογισμών θα ήταν σημαντική 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → εάν η αποτελεσματικότητα ορίζεται ως ο λόγος κόστους-οφέλους, δεν έχουν γίνει μέχρι τώρα εκτιμήσεις 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → έχουν καταβληθεί προσπάθειες για να αποτιμηθεί η αποτελεσματικότητα της διοίκησης → η υπηρεσία ΑΥΕ υποχρεούται να υποβάλλει κάθε χρόνο στην κυβέρνηση τόσο τα αποτελέσματα όσο και την παραγωγικότητα 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> → οι υπολογισμοί του κόστους των ατυχημάτων και των ασθενειών μπορούν να εληφθούν ως έμμεσος δείκτης

Μέρος 2. Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

5

ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Υπάρχουν μέθοδοι που μπορούν να βοηθήσουν στη συστηματική ανάλυση κόστους-οφέλους, τόσο εκ των προτέρων όσο και εκ των υστέρων. Ειδικές/επίσημες μέθοδοι για την εκτίμηση του οικονομικού αντικτύπου των νέων μέτρων υπάρχουν σε λίγα μόνο κράτη μέλη. Η υιοθετούμενη μέθοδος εξαρτάται από τη φύση του προβλήματος και τον πιθανό οικονομικό του αντίκτυπο. Αν και ειδικές/θεομοθετημένες μέθοδοι δεν υπάρχουν στα περισσότερα κράτη μέλη, πολλές χώρες ισχυρίζονται ότι οι ακολουθούμενες πρακτικές χάραξης της πολιτικής περιλαμβάνουν συχνά μια δομημένη προσέγγιση, π.χ. με τη χρήση πίνακα ελέγχου (checklist), καταλόγου ή διαδικασιών διαβούλευσης.

Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να επισημάνουν ποια ειδικά στοιχεία περιλαμβάνονται σε κάθε μέθοδο υπολογισμού του κόστους και του οφέλους της πρόληψης για την ΑΥΕ. Ειδικότερα, το ερώτημα εστιαζόταν στο αν συμπεριλαμβάνονται κοινωνικοί ή άλλοι παράγοντες, όπως η βελτιωμένη ποιότητα των προϊόντων και η αυξημένη ανταγωνιστικότητα.

Σε εκτιμήσεις του οικονομικού αντικτύπου των μέτρων, πρέπει να γίνει διάκριση ανάμεσα στις επιμέρους αντιλήψεις για το κόστος και τα οφέλη. Συνήθως γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ του κόστους εφαρμογής των μέτρων ΑΥΕ (κόστος πρόληψης) και των οφελών μετά την εφαρμογή. Τα οφέλη μπορούν να συντίθενται από πολλές συνιστώσες. Η προσέγγιση που χρησιμοποιείται για την εκτίμηση του κόστους των μέτρων διαφέρει από χώρα σε χώρα και μπορεί να διαφέρει και ανάλογα με τη φύση του μέτρου. Για

παράδειγμα, στο κόστος πρόληψης συνυπολογίζονται οι παρακάτω παράγοντες:

- επενδύσεις σε τεχνολογία και εξοπλισμό παραγωγής (από τους εργοδότες)
- δαπάνες για εξωτεριζές υπηρεσίες,
- δαπάνες για συμπληρωματικό χρόνο απασχόλησης
- επιπλέον επιβάρυνση ανά εργαζόμενο (π.χ. επιπλέον ιατρική παρακολούθηση)

Η εκτίμηση των οφελών αποδεικνύεται ιδιαίτερα δύσκολη. Μερικά κράτη μέλη υπολογίζουν τα οφέλη από τις αποφευχθείσες δαπάνες για ασθένειες (Ισπανία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία). Στην πράξη, τα οφέλη περιλαμβάνουν κυρίως τη μείωση του κόστους από απουσίες λόγω ασθένειας (αναρωρωτικές άδειες). Επίσης σε ορισμένες χώρες συνυπολογίζεται η μείωση των δαπανών ιατρικής περίθαλψης και αποκατάστασης. Στο Ηνωμένο Βασίλειο περιλαμβάνεται η χρηματική αποτίμηση της θλίψης και οδύνης (εμμέσως).

Γενικά, υπάρχει μικρή εμπειρία στο να εκφράζονται ποσοτικά οι συνέπειες στην παραγωγικότητα και στην ποιότητα των προϊόντων. Κατά συνέπεια, η επίδραση των νέων ρυθμίσεων στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων δεν περιλαμβάνεται στην εκτίμηση του οικονομικού αντικτύπου. Σε λίγες χώρες (Σουηδία, Γαλλία, Ολλανδία) γίνονται μελέτες συγκεκριμένων περιπτώσεων ή μελέτες ανασκόπησης, αλλά φαίνεται ότι είναι δύσκολο να ενταχθούν τα αποτελέσματα σε μια γενική μεθοδολογία. Στο Ηνωμένο Βασίλειο συνάγεται ότι οι άμεσες δαπάνες για τις επιχειρήσεις μπορούν να εκληφθούν ως δείκτης για τα βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα στην ανταγωνιστικότητα.

Όλες οι μεθοδολογίες υπολογίζουν την άμεση μείωση κόστους για την κοινωνία ή τις επιχειρήσεις. Συνήθως δεν περιλαμβάνουν τα έμμεσα ή "δευτερεύοντα" αποτελέσματα στην απασχόληση, την εθνική ευημερία και την εθνική ανταγωνιστικότητα.

Τα κράτη μέλη αναφέρουν πολλά προβλήματα κατά την εκτίμηση των οφελών από μέτρα πρόληψης:

- επισημαίνεται από αρκετές χώρες ότι η εμβέλεια μιας εκτίμησης οικονομικού αντικτύπου περιορίζεται συχνά από την έλλειψη αξιόπιστων δεδομένων,
- είναι δύσκολη η απομόνωση σχετικών παραγόντων,
- τα οφέλη από την πρόληψη μπορεί να γίνουν εμφανή μόνο μετά από παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος,
- είναι δύσκολο να εκφραστεί σε χρήμα η αξία της ανθρώπινης ζωής, παρότι ενδείκνυται να περιλαμβάνεται στις εκτιμήσεις,
- η απόδοση χρηματικής αξίας σε βλάβες της υγείας είναι δύσκολη και όχι πάντοτε επιθυμητή.

Οι χώρες εκείνες που έχουν μακρά πείρα σε εκτιμήσεις οικονομικών συνεπειών επισημαίνουν ότι η μεθοδολογία δεν πρόκειται να αλλάξει στο εγγύς μέλλον, εκτός εάν υπάρξουν νέα διαθέσιμα δεδομένα. Η έρευνα μπορεί να μην οδηγήσει σε αλλαγές στις εφαρμοζόμενες διαδικασίες. Σε μερικά κράτη μέλη (Βέλγιο, Ολλανδία), η σημερινή προσέγγιση είναι πολύ πρόσφατη για να αλλάξει στο εγγύς μέλλον. Από τα κράτη μέλη που δεν έχουν ειδική μεθοδολογία, ορισμένα αναφέρουν ότι σχεδιάζεται η ανάπτυξη μιας τέτοιας μεθοδολογίας.

Χρησιμοποιούν οι εθνικές υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την ΑΥΕ ειδικές μεθοδολογίες για την εκτίμηση κόστους-οφέλους των μέτρων; Περιλαμβάνεται το κοινωνικό κόστος, η ανταγωνιστικότητα, η ποιότητα του περιβάλλοντος ή των προϊόντων στην έννοια του οφέλους;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχει προς το παρόν επίσημη μεθοδολογία 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχει επίσημη μεθοδολογία → επίκεντρο είναι το άμεσο κόστος για τους εργοδότες και τον κλάδο. Εκτίμηση κόστους από τον αριθμό των εργαζομένων που ωφελούνται από τα μέτρα και το κόστος ανά εργαζόμενο → τα οφέλη δε λαμβάνονται υπόψη 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → διεξάγονται αναλύσεις → κόστη: εξοπλισμός, αναλώσιμος εξοπλισμός, εξωτερικές υπηρεσίες, κόστος υποκατάστατων προϊόντων, συντήρηση και ενέργεια, πρόσθετος χρόνος εργασίας → οφέλη: μείωση του κόστους για την περίθαλψη και αποκατάσταση, τις αναρωτικές άδειες, την πρόωγη συνταξιοδότηση και τον θάνατο → μόνο πρωτογενή αποτελέσματα 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → η χρησιμοποιούμενη μέθοδος εξαρτάται από το προκείμενο θέμα. Οι αρχές περιγράφονται σε σχετικό οδηγό. → συνήθως εξετάζονται όλες οι πτυχές, αλλά το ποιος δαπάνες και ποια οφέλη περιλαμβάνονται (χρηματικά) αποφασίζεται κατά περίπτωση → η αξία της ανθρώπινης ζωής δεν εκφράζεται πάντοτε σε χρήμα 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχει ειδική μέθοδος → η έλλειψη συγκεκριμένης μεθοδολογίας οφείλεται στη δυσκολία απομόνωσης σχετικών παραγόντων, που εντείνεται από το περιπλοκό γαλλικό σύστημα → η μεταφορά συστημάτων από άλλες χώρες φαίνεται να είναι δύσκολη
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχει ειδική μεθοδολογία 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> → μακροοικονομική προσέγγιση (κοινωνικές δαπάνες, γενικοί δείκτες οικονομίας) → πρόθεση είναι η καθιέρωση συστηματικής μεθόδου βασισμένης στην εθνική και κοινωνική εμπειρία 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχει ειδική μεθοδολογία 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχει ειδική μεθοδολογία 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχει επίσημη μεθοδολογία → οφέλη θεωρούνται οι αποφευχθείσες δαπάνες ασθένειας → στόχος είναι να εξασφαλιστεί ότι τα κόστη μετατρέπονται σε οφέλη
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → οι πτυχές εξαρτώνται από τη φύση της εκάστοτε ρύθμισης. Η συνήθης εκτίμηση επικεντρώνεται σε πρωτογενή αποτελέσματα → συνήθως δεν περιλαμβάνεται το κόστος ασθένειας και τα ιατρικά έξοδα → περιλαμβάνονται τα κόστη απουσιασμού και ανικανότητας → η αυξημένη παραγωγικότητα συνυπολογίζεται μόνο σε μελέτες συγκεκριμένων περιπτώσεων (case studies) 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → αν και δεν υπάρχει ειδική μεθοδολογία, η εκτίμηση του οφέλους από ένα μέτρο περιλαμβάνει μια σειρά πτυχών, όπως η βελτίωση του προσδόκιμου ζωής, η ποιότητα ζωής, η μείωση των ασθενειών, η μείωση των δημοσίων δαπανών, καθώς και η μείωση του κόστους για τις επιχειρήσεις και η βελτίωση της παραγωγικότητας και της ποιότητας 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχει συγκεκριμένη μέθοδος → όταν συζητούνται νέες ρυθμίσεις με τους κοινωνικούς εταίρους λαμβάνεται υπόψη το κοινωνικό κόστος από ποιοτική σκοπιά → λαμβάνονται επίσης υπόψη τα ποσοτικά οφέλη που θεωρείται ότι είναι η μείωση του κόστους που προκύπτει από εργατικά ατυχήματα 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → λαμβάνεται υπόψη το κοινωνικό κόστος → όπου υπάρχουν στοιχεία, περιλαμβάνεται και η αυξημένη παραγωγικότητα ή ανταγωνιστικότητα → έχουν γίνει προσπάθειες αποτίμησης της ανθρώπινης ζωής σε χρήματα 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> → ευρεία θεώρηση, η έκταση περιορίζεται από την έλλειψη στοιχείων → περιλαμβάνονται ιατρικά έξοδα, αποκλείονται οι αποζημιώσεις καθώς περιλαμβάνεται η χρηματική αποτίμηση της θλίψης/οδύνης → οι άμεσες δαπάνες των επιχειρήσεων μπορούν να εληφθούν ως δείκτης βραχυπρόθεσμου αντικτύπου στο βιομηχανικό κόστος και στην παραγωγικότητα → δεν υπολογίζονται δευτερογενή αποτελέσματα (π.χ. απασχόληση)

6 ΚΟΣΤΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

6.1 Υφιστάμενοι υπολογισμοί

Ένα μείζον θέμα που αφορά τον οικονομικό αντίκτυπο της ασφάλειας και υγείας στην εργασία είναι ο υπολογισμός των συνολικών δαπανών που προκύπτουν από τις ασθένειες που σχετίζονται με την εργασία και από τα εργατικά ατυχήματα. Έχουν γίνει προσπάθειες σε πολλά κράτη μέλη για να υπολογισθεί το κόστος αυτό.

Για να υπολογισθεί το κόστος από ασθένειες σχετιζόμενες με την εργασία, χρησιμοποιούνται δύο προσεγγίσεις. Η πρώτη υπολογίζει το συνολικό οικονομικό κόστος της κοινωνικής ασφάλισης για εργατικά ατυχήματα και ασθένειες. Η δεύτερη περιλαμβάνει εκτίμηση του κοινωνικο-οικονομικού κόστους, στο οποίο υπολογίζονται οι χρηματικές επιπτώσεις στην κοινωνία.

Στα περισσότερα κράτη μέλη, τα εθνικά ή ιδιωτικά ασφαλιστικά ιδρύματα δημοσιεύουν σε ετήσια βάση στατιστικές για τον αριθμό των εργατικών ατυχημάτων και των βλαβών υγείας. Επιπλέον, το κόστος για αποζημιώσεις συνυπολογίζεται στο ετήσιο

συνολικό ποσό που καταβάλλεται για ασφαλιστική κάλυψη.

Εξάλλου, στα περισσότερα κράτη μέλη δημοσιεύονται στατιστικές για τον αριθμό των ημερών εργασίας που χάνονται και για τις συντάξεις αναπηρίας που χορηγούνται ως αποτέλεσμα εργατικών ατυχημάτων και βλαβών υγείας. Το κόστος των υπηρεσιών περίθαλψης είναι συνήθως διαθέσιμο. Οι στατιστικές αυτές αναλύονται συχνά κατά κατηγορίες διάγνωσης και κατά κατηγορίες εργαζομένων ή κλάδων οικονομικής δραστηριότητας.

Πάντως, η εικόνα που παρέχεται από αυτές τις στατιστικές πολύ συχνά δεν είναι πλήρης. Τα περισσότερα κράτη μέλη αναφέρουν υποεκτίμηση των δαπανών. Σε μερικά από αυτά, τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι οι εργοδότες ή οι εργαζόμενοι δεν αναγγέλλουν τα ατυχήματα ή τις ασθένειες στις αρχές. Άλλα κράτη μέλη αναφέρουν ότι δεν καλύπτονται όλοι οι βιομηχανικοί κλάδοι στα στοιχεία που δημοσιεύονται. Τέλος, μερικά κράτη μέλη αναφέρουν ότι μόνο περιορισμένος αριθμός κινδύνων ΑΥΕ περιλαμβάνεται στα στοιχεία της ασφάλισης. Αυτή η έλλειψη πληροφοριών καθιστά δυσχερή τη σύγκριση μεταξύ των στατιστικών των κρατών μελών.

Σημειωτέον επίσης, ότι οι εθνικές ή κλαδικές στατιστικές δεν παραθέτουν τη συνολική επιβάρυνση της κοινωνίας από τις ασθένειες που σχετίζονται με την εργασία.

Για να καλυφθεί το κενό μεταξύ του κόστους που αναφέρουν οι επίσημες στατιστικές και του

πραγματικού κοινωνικο-οικονομικού κόστους για την κοινωνία, διενεργήθηκαν μελέτες σε μερικά κράτη μέλη (Ιταλία, Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Λουξεμβούργο, και Φινλανδία) με τις οποίες έγινε προσπάθεια να αποτυπωθεί η πλήρης εικόνα. Οι υπολογισμοί αυτοί περιελάμβαναν το κόστος για την επιχείρηση, το κόστος για το θύμα και για τον κοινωνικό του περιβάλλον, το κόστος πρόληψης και άλλες έμμεσες δαπάνες, όπως των ιατρικών υπηρεσιών και των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Στο Ηνωμένο Βασίλειο μάλιστα, περιλαμβάνεται στους υπολογισμούς και ένα ποσό που αντιπροσωπεύει τον πόνο, τη θλίψη και την οδύνη. Το τελικό συμπέρασμα των μελετών αυτών είναι ότι το κόστος των κινδύνων ΑΥΕ για την κοινωνία πιθανόν να είναι πολύ υψηλότερο απ' ό,τι υπολογίζεται στις εθνικές στατιστικές.

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> τα ιδρύματα ασφάλισης κατά ατυχημάτων μπορούν να διακρίνουν τις δαπάνες για ιατρική περίθαλψη λόγω ατυχήματος, για μέτρα αποκατάστασης, για πληρωμές συντάξεων και για ημέρες απουσίας έγινε επιστημονική έρευνα για την επίπτωση των εργαζομένων ατυχημάτων επί της οικονομίας στο σύνολό της 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> μπορεί να υπολογιστεί το κόστος από ασθένειες λόγω κινδύνων ΑΥΕ το άμεσο κόστος εκφράζεται γενικά σε σχέση με τον κοινωνικό αντίκτυπο της προκαλούμενης βλάβης οι δαπάνες κατατάσσονται σε τομείς κατά NACE σε είδος επαγγελματικής ασθένειας, σε επάγγελμα και σε είδος χημικού, φυσικού ή βιολογικού παράγοντα 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> Το DWES δημοσίευσε εκτιμήσεις κόστους επαγγελματικών νόσων και εργατικών ατυχημάτων το 1994 οι εκτιμήσεις περιλαμβάνουν τόσο την κοινωνικο-οικονομική επιβάρυνση, όσο και τις δημόσιες δαπάνες (οικονομικό κόστος) για ασθένειες σχετιζόμενες με την εργασία 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> το 1994, η αρμόδια υπηρεσία για την ΑΥΕ υπολόγισε την επιβάρυνση της εθνικής οικονομίας του έτους 1992 από εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες υπάρχει πληθώρα ερευνητικών μελετών, πρακτικών υπολογισμών και μελετών ειδικών περιπτώσεων για τον κοινωνικό αντίκτυπο της ΑΥΕ σε επίπεδο επιχείρησης 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> έχουν γίνει υπολογισμοί από την CNAM μια πρόσφατη δημόσια έκθεση αναφέρει περίπου 0,2 δισ. ECU (1,2 δισ. γαλλικά φράγκα) δεν είναι γνωστός ο πραγματικός όγκος των δαπανών από μη δηλωμένα ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες που καλύπτονται από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> το BAUA προβαίνει σε τακτικές εκτιμήσεις του κόστους που προκύπτει από μεμονωμένους κινδύνους για την υγεία σε σχέση με την εργασία, με βάση τον αριθμό των χαμένων εργατοημερών. Το κόστος αυτό μπορεί να εξειδικευτεί και να υπολογιστεί ανάλογα με το είδος των ασθενειών. Ακριβείς υπολογισμοί τεκμηριώνονται από τις επαγγελματικές οργανώσεις (Berufsgenossenschaften) 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> τέτοιες εκτιμήσεις γίνονται συνήθως από τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης το κοινωνικό κόστος των ατυχημάτων και ασθενειών περιλαμβάνεται κάθε χρόνο στον ετήσιο εθνικό κοινωνικό προϋπολογισμό 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ο Ομοσπονδία Ασφαλιστικών Εταιριών δημοσιεύει ετήσιες στατιστικές που παρουσιάζουν τον αριθμό και το κόστος των περιπτώσεων κάλυψης λόγω εργοδοτικής υποχρέωσης το κόστος κάλυψης εμπεριέχεται στο συνολικό καταβαλλόμενο ποσό μαζί με την κίνηση τεχνικών αποθεμάτων της περιόδου οι αριθμοί και οι δαπάνες δεν χωρίζονται κατά ατυχήματα ή βλάβες υγείας 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> Το INAIL υπολογίζει το συνολικό κόστος από εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστικών εισφορών, των έμμεσων δαπανών των επιχειρήσεων, των δαπανών πρόληψης, του μεριδίου της ζημιάς που βαρύνει το θύμα και του οικονομικού κόστους που προκύπτει για το δημόσιο εξετάζεται το άμεσο και έμμεσο κόστος της παθολογίας από πολλαπλούς παράγοντες (συνθήκες ζωής και εργασία) 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> υπολογισμοί γίνονται από την Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών κατά Ατυχημάτων (AAA) οι ζημιές που προκαλούνται στα θύματα, στις επιχειρήσεις και στην εθνική οικονομία υπολογίζονται στο τετραπλάσιο του κόστους που καταγράφει η AAA
<p>Κάτω Χώρες</p> <ul style="list-style-type: none"> οι εκτιμήσεις γίνονται με βάση 5 παράγοντες: απουσία λόγω ασθένειας (αναρωρωτικής άδειας) και αναπηρίας, κόστος υγειονομικής περίθαλψης, προληπτικά μέτρα από τρίτους και από επιχειρήσεις, καθώς και άλλες δαπάνες το κόστος πρόληψης δεν υπερβαίνει το 20% των συνολικών δαπανών το κόστος της απουσίας λόγω ασθένειας και της αναπηρίας μπορεί να αναλυθεί κατά κατηγορίες διάγνωσης 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> υπολογίζονται το άμεσο κόστος που προκύπτει από εργατικά ατυχήματα και οι αποζημιώσεις της κοινωνικής ασφάλισης για επαγγελματικές ασθένειες τα στοιχεία είναι υποτιμημένα λόγω της ελλιπούς αναγγελίας τόσο των εργατικών ατυχημάτων όσο και των ασθενειών είναι επίσης σημαντικό να συνυπολογίζεται και το κόστος του απουσιασμού 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> το άμεσο κόστος από εργατικά ατυχήματα και ασθένειες εκτιμήθηκε με την ανάλυση των απολογισμών της κοινωνικής ασφάλισης, που περιλαμβάνει τις δαπάνες από αναπηρία, περίθαλψη/φάρμακα και συντάξεις επιβιωσάντων οι έμμεσες δαπάνες εκτιμώνται με τον υπολογισμό στοιχείων, όπως ο αριθμός των χαμένων εργατοημερών λόγω εργατικών ατυχημάτων και ασθενειών 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> έγιναν κάποιοι υπολογισμοί για το κόστος από ειδικούς κινδύνους στην εργασία σε επίπεδο εθνικό, τομεακό και επιχείρησης 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> η HSE δημοσιεύει εκτιμήσεις για τη συνολική επιβάρυνση των εργοδοτών, της οικονομίας και της κοινωνίας από εργατικά ατυχήματα και κακή υγεία λόγω της εργασίας η μελέτη αυτή εκφράζει ποσοτικά το κόστος για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων εργοδοτών, ιατρικών υπηρεσιών, συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και θιμάτων περιλαμβάνεται ένα ποσό που αντιπροσωπεύει τον πόνο, τη θλίψη και την οδύνη

6.2 Αποτελέσματα υπολογισμών

Τα κράτη μέλη κλήθηκαν επίσης να απαντήσουν για τα αποτελέσματα των υπολογισμών κόστους από βλάβες της υγείας που σχετίζονται με την εργασία.

Τα περισσότερα κράτη μέλη μπόρεσαν να δώσουν κάποιες ενδείξεις για το κόστος ειδικών επιβαρύνσεων της υγείας λόγω της εργασίας. Υπολόγισαν το κόστος αυτό σε ECU ή στο εθνικό τους νόμισμα (ιστιμίες του 1995).

Μερικές χώρες μπόρεσαν να παράσχουν οι ίδιες τις εκτιμήσεις για το κόστος από επαγγελματικές ασθένειες ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ). Τα αναφερόμενα ποσοστά κυμαίνονται στις περισσότερες χώρες από 2,6 έως 3,8% (με ευρεία ποικιλία παραγόντων κόστους). Το ποσοστό του Ηνωμένου Βασιλείου εκτιμάται μεταξύ 1 και 2 τοις εκατό, εάν εξαιρεθεί το κόστος της ψυχικής οδύνης.

Μια άλλη μερίδα κρατών μελών παρουσίασε στοιχεία για ειδικές κατηγορίες κόστους. Για το λόγο αυτό, ειδικά για τους στόχους της παρούσας επισκόπησης, οι εκτιμήσεις ήταν βασισμένες στα συνολικά αναφερόμενα δεδομένα κόστους ως τμήμα του ΑΕΠ. Τα ποσοστά κυμαίνονταν από 0,4 έως 4,0.

Πρέπει να τονιστεί ότι και για τις δύο ομάδες χωρών είναι δύσκολο να γίνουν σαφείς συγκρίσεις μεταξύ κρατών μελών επί του παρόντος. Οι πληροφορίες που παρέχονται δεν προσφέρουν πάντοτε επαρκή στοιχεία για τον τρόπο με τον οποίο έγιναν οι υπολογισμοί, τι

στοιχεία χρησιμοποιήθηκαν και ποιοι παράγοντες κόστους περιλήφθηκαν ή αποκλείστηκαν.

Οι μέθοδοι υπολογισμού διαφέρουν σε πολύ μεγάλο βαθμό για να επιτρέψουν σαφή σύγκριση μεταξύ κρατών μελών. Ωστόσο, πιστεύεται ότι το εύρος των ενδείξεων για το κόστος επιβαρύνσεων της υγείας που σχετίζονται με την εργασία δίνει μια προσέγγιση του πραγματικού κόστους.

Ποια ήταν τα αποτελέσματα των υπολογισμών αυτών;¹

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> → μια οργάνωση εργαζομένων εκτιμά τις απώλειες της οικονομίας σε τουλάχιστον 2,2 δισ. ECU (ετησίως) και τις απώλειες των επιχειρήσεων σε περίπου 0,4 δισ. ECU το λιγότερο, λόγω εργαζομένων ατυχημάτων → έμμεση εκτίμηση 1,4% του ΑΕΠ 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> → η άμεση επιβάρυνση από εργατικά ατυχήματα ανέρχεται σε 750 εκατ. ECU. Συμπεριλαμβανομένου του έμμεσου κόστους, το ποσό ανέρχεται σε 3 δισ. ECU → οι άμεσες δαπάνες των επαγγελματιών ασθενειών είναι 375 εκατ. ECU, η απουσία λόγω ασθένειας προσθέτει 250 εκατ. ECU (σύνολο: 625 εκατ. ECU) → έμμεση εκτίμηση 2,3% του ΑΕΠ 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → το συνολικό ποσό για τις κοινωνικές δαπάνες από επαγγελματικές ασθένειες και εργατικά ατυχήματα είναι 3 δισ. ECU το χρόνο (επίπεδο 1992), ήτοι 2,7% του ΑΕΠ 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → ο οικονομικός υπολογισμός του 1994 παρουσιάζει περίπου 3,1 δισ. ECU, ήτοι περίπου 3,8% του φινλανδικού ΑΕΠ. Οι δαπάνες μπορούν να αναλυθούν κατά κατηγορίες διάγνωσης → νέες εκτιμήσεις που έγιναν από το Υπουργείο δείχνουν ότι οι δαπάνες μειώθηκαν, ενώ αυξήθηκε το ΑΕΠ 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → αποτελέσματα υπάρχουν μόνο για το κόστος ασφάλισης → οι διαθέσιμες στατιστικές καλύπτουν μόνο τους εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα → οι δαπάνες ασφάλισης εργαζομένων ατυχημάτων και επαγγελματιών ασθενειών είναι περίπου 7 δισ. ECU (44 δισ. γαλλικά φράγκα) → έμμεση εκτίμηση 0,6% του ΑΕΠ
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → το γενικό σύνολο όλων των χαμένων εργατομερών λόγω αδυναμίας προς εργασία αντανάκλα την απώλεια παραγωγής και ανήλθε το 1995 σε 45 δισ. ECU 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> → τα ετήσια αποτελέσματα παρουσιάζουν διακυμάνσεις → δεν μπορούν να συνδεθούν άμεσα με την ΑΥΕ, καθόσον επεμβαίνουν και άλλοι παράγοντες 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → κόστος περιπτώσεων κάλυψης το 1996: 184 εκατ. ECU για ατυχήματα ή κινδύνους για την υγεία → έμμεση εκτίμηση 0,4% του ΑΕΠ 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → το συνολικό κόστος ατυχημάτων και επαγγελματιών ασθενειών για το δημόσιο το 1996 ήταν 28 δισ. ECU, καταναμημένα σε 4,6 δισ. ECU για τις ασθένειες και το υπόλοιπο για τα ατυχήματα → έμμεση εκτίμηση 3,2% του ΑΕΠ 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> → οι δαπάνες για επαγγελματικές ασθένειες και εργατικά ατυχήματα ανήλθαν σε 86 εκατ. ECU → η ζημία υπολογίζεται συνολικά σε 172-344 εκατ. ECU (1,3% - 2,5% του ΑΕΠ)
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → το συνολικό κόστος είναι περίπου 7,5 δισ. ECU (2,6% του ΑΕΠ) → δαπάνες για απουσίες λόγω ασθένειας και για αναπηρία: 4,9 δισ., περίθαλψη: 0,6 δισ., κόστος μέτρων πρόληψης: 1,6 δισ., άλλες δαπάνες: 0,5 δισ. (ECU) → δε γίνονται εκτιμήσεις του κόστους για τους εργοδότες, τους εργαζόμενους και την κοινωνία 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → το άμεσο κόστος από εργατικά ατυχήματα ανήλθε σε 0,3 δισ. ECU, το κόστος κοινωνικής ασφάλισης για αποζημίωση επαγγελματιών ασθενειών ήταν της τάξης των 30 εκατ. ECU → έμμεση εκτίμηση 0,4% του ΑΕΠ 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → οι πιο πρόσφατοι υπολογισμοί του συνολικού κόστους από εργατικά ατυχήματα και ασθένειες υποδηλώνουν κάτι λιγότερο από 3% του ΑΕΠ → το κόστος αυτό έχει πτωτική τάση από το 1992 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → το συνολικό ετήσιο κόστος των αναγγελθέντων περιπτώσεων είναι 7,2 δισ. ECU (περίπου 3-4% του ΑΕΠ) → μια άλλη εκτίμηση που έγινε, κατέδειξε ετήσιο κόστος περίπου 0,6 δισ. ECU για αλλεργικές παθήσεις του άνω αναπνευστικού συστήματος → έμμεση εκτίμηση 4,0% του ΑΕΠ 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> → το 1990 το κόστος ήταν: <ul style="list-style-type: none"> - για εργοδότες: 6,3-12,6 δισ. ECU, - για θύματα/οικογένεια: 6,3 δισ. ECU, - για την οικονομία: 8,4-16,8 δισ. ECU (1-2% εθνικής παραγωγής) - πρόσθετο ποσό για ψυχική οδύνη: 15,4 - 22,4 δισ. ECU → έμμεση εκτίμηση 1,1% του ΑΕΠ²

1 Ισοτιμίες και ΑΕΠ της χρονιάς που αναφέρει κάθε κράτος μέλος. Εάν δεν αναφέρεται κάποιο έτος, λαμβάνεται ως βάση το 1995 (πηγή: Eurostat, Facts through figures 1997).

2 Χαμηλή εκτίμηση: εξαιρείται η ψυχική οδύνη (πόνος, θλίψη και οδύνη).

7

ΜΕΣΑ (ΕΡΓΑΛΕΙΑ) ΜΕ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΟΥΝ ΤΑ ΚΟΣΤΗ ΚΑΙ ΤΑ ΟΦΕΛΗ

7.1 Εργαλεία προς χρήση από τις επιχειρήσεις

Στο κεφάλαιο 6 παρουσιάστηκαν εκτιμήσεις για το κόστος των κινδύνων για την υγεία που σχετίζονται με την εργασία ως ποσοστό του ΑΕΠ. Για μεμονωμένες επιχειρήσεις, μια τέτοια αντιμετώπιση είναι πολύ δύσκολο να εφαρμοστεί. Γι' αυτές είναι σπουδαιότερο να γνωρίζουν εάν η εκάστοτε επένδυση για μέτρα ΑΥΕ θα μειώσει τις δαπάνες τους ή θα δώσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, για παράδειγμα ως αποτέλεσμα μείωσης των απουσιών λόγω ασθένειας ή ατυχημάτων στην εργασία. Για το σκοπό αυτό χρειάζονται «εργαλεία» που να μπορούν να βοηθούν τις επιχειρήσεις στην απάντηση αυτών των ερωτημάτων.

Από τον πίνακα συνάγεται ότι στα περισσότερα κράτη μέλη υπάρχουν ή αναπτύσσονται μηχανισμοί που βοηθούν τις επιχειρήσεις να αξιολογούν το κόστος και τα οφέλη των μέτρων. Τα εργαλεία αυτά αναπτύσσονται συχνά με την υποστήριξη των εθνικών διοικήσεων ή των ασφαλιστικών ταμείων.

Στα περισσότερα κράτη μέλη, οι ιδιωτικοί ή οι κρατικοί ασφαλιστικοί φορείς ενημερώνουν τις επιχειρήσεις για τα στοιχεία τους. Με βάση τα στοιχεία αυτά, οι επιχειρήσεις μπορούν να υπολογίσουν τους κινδύνους τους σχετικά με την ΑΥΕ. Μια τέτοια προσέγγιση είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για μεγάλες επιχειρήσεις λόγω του σφαιρικού χαρακτήρα της. Οι εκτιμήσεις του κόστους για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ενδέχεται να μην είναι αξιόπιστες, αφού σοβαρά περιστατικά σε λίγους εργαζόμενους μπορεί να έχουν αναλογικά μεγάλο αντίκτυπο.

Με βάση τα στατιστικά στοιχεία που δίνονται από τις ασφαλιστικές εταιρίες, οι επιχειρήσεις μπορούν να εκτιμούν τα οφέλη των επενδύσεων για προληπτικά μέτρα. Ωστόσο, η μέθοδος αυτή δεν αποτελεί μέρος της εθνικής πολιτικής των περισσότερων κρατών μελών, αν και οι κυβερνήσεις, οι ασφαλιστικές εταιρίες και οι οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων θεωρούν ότι πρόκειται για θετική εξέλιξη.

Και εδώ τίθεται ένα πρόβλημα σε σχέση με τις ΜΜΕ. Οι επιχειρήσεις αυτές συνήθως δε διαθέτουν τους αναγκαίους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους για να εφαρμόσουν σωστά αυτές τις μεθόδους. Σε ορισμένα κράτη μέλη (Αυστρία, Φινλανδία), αναπτύσσονται ευρώσιτες και εφαρμόσιμες μέθοδοι για τους τομείς αυτούς. Οι μεγάλες επιχειρήσεις έχουν συχνά τους πόρους για να αναπτύξουν οι ίδιες τις μεθόδους αυτές ή διαθέτουν τους πόρους για τη μίσθωση υπηρεσιών συμβούλων που θα τις κάνουν για λογαριασμό τους.

Σε τι βαθμό υπάρχουν «εργαλεία» που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι ίδιες οι επιχειρήσεις για τον υπολογισμό του αντικτύπου των μέτρων ασφάλειας και υγείας στην εργασία;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> → το 1996 εκδόθηκε ένα εγχειρίδιο με μία δισκέτα από το Wirtschaftsförderungsinstitut για να διευκολύνει τους μεμονωμένους επιχειρηματίες να προβούν σε ΑΚΟ για μέτρα ΑΥΕ → ο AUVVA προσφέρει στις επιχειρήσεις ένα πρόγραμμα για τον υπολογισμό του κόστους ατυχημάτων και έχει εκπονήσει μοντέλα αναλύσεων κόστους-οφέλους για ειδικά θέματα 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> → ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται για την εκτίμηση του αντικτύπου των μέτρων βασίζεται στη γενική και αναλυτική λογιστική και εξέταση των ετήσιων οικονομικών απολογισμών των επιχειρήσεων 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → έχουν δημοσιευθεί πρότυπα που εστιάζουν στα εύκολα να ποσοτικοποιηθούν στοιχεία, δηλ. άδεια ασθενοίας, κόστος αλλαγής προσωπικού, κόστος μέτρων πρόληψης και προγράμματα εκπαίδευσης ή ενημέρωσης σε θέματα ασφαλείας 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → στις επιχειρήσεις παρέχονται διαφορών ειδών εργαλεία → τα εργαλεία που διαμορφώθηκαν από το Υπουργείο περιλαμβάνουν το κόστος από άδειες ασθενοίας, ατυχήματα, αλλαγή προσωπικού και συντάξεις ανικανότητας σε σχέση με την ΑΥΕ → υπάρχουν επίσης μοντέλα που ασχολούνται με τον αντίκτυπο στην παραγωγικότητα 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχει ειδική μέθοδος στη Γαλλία, παρόλο που πρόσφατα αναπτύχθηκαν εργαλεία αξιολόγησης ιδίως για τις ΜΜΕ → το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης επιτρέπει στις μεγάλες επιχειρήσεις να εκτιμούν εμμέσως τον αντίκτυπο της ΑΥΕ
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → έχουν διαμορφωθεί και δοκιμαστεί εργαλεία για ΑΚΟ επί των μέτρων ΑΥΕ μιας επιχείρησης (π.χ. εκτεταμένες εκτιμήσεις οικονομικής αποδοτικότητας, μικρο-οικονομική παρακολούθηση, διαδικασίες ελέγχου της αποτελεσματικότητας για το σύνολο του συστήματος ΑΥΕ) 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> → οι επιχειρήσεις έχουν τις δικές τους προσεγγίσεις για τον υπολογισμό του αντικτύπου 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → οι επιχειρήσεις μπορούν να υπολογίζουν τον αντίκτυπο των μέτρων ΑΥΕ με την εξέταση των περιπτώσεων που ζητούν ασφαλιστική κάλυψη και των δαπανών τους χρόνο με το χρόνο → με τη μέθοδο αυτή προκύπτουν προβλήματα όταν μία περίπτωση σοβαρής βλάβης σε ένα άτομο αλλοιώνει τα σχετικά δεδομένα της επιχείρησης 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν εθνικά πρότυπα → θεωρείται θεμελιώδους σημασίας η συνεχής και ενδεδειγμένη παρακολούθηση του κόστους 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν εθνικά πρότυπα → μοντέλα επιχειρήσεων θα αξιολογηθούν το 1998
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → εκπονήθηκε ένα μοντέλο για τον υπολογισμό κόστους και την πρόληψη απουσιών λόγω ασθενοίας → αναπτύχθηκε ένα πρότυπο μικρο-προσομοίωσης για την εκτίμηση κινδύνων ΑΥΕ με και χωρίς προληπτικές βελτιώσεις. Συμπεριλαμβάνονται και άλλα μέτρα, όπως η βελτίωση της παραγωγικότητας 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → μεγάλες επιχειρήσεις με πάνω από 100 εργαζόμενους υποχρεούνται δια νόμου να υποβάλουν ετήσιο κοινωνικό ισολογισμό στο Υπουργείο Εργασίας → η έκθεση περί κοινωνικού ισολογισμού πρέπει να περιλαμβάνει στοιχεία ατυχημάτων, επαγγελματικών ασθενοιών, απουσιασμού, τις δαπάνες για εξοπλισμό ασφαλείας και άμεσες και έμμεσες κοινωνικές δαπάνες 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → οι ισπανικές επιχειρήσεις, ιδίως οι μεγάλες, χρησιμοποιούν διαφορετικές μεθόδους που περιέχουν συνήθως σύγκριση του κόστους για προληπτικά μέτρα με τις δαπάνες που προκύπτουν από εργατικά ατυχήματα → οι δαπάνες για μέτρα πρόληψης φαίνονται σαφώς στους απολογισμούς των επιχειρήσεων, και περιέχουν τόσο επενδύσεις, όσο και δαπάνες για εξοπλισμό ασφαλείας, εξωτερικές συμβουλευτικές υπηρεσίες, κατάρτιση, κ.λπ. 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → έχει διαμορφωθεί μια σειρά εργαλείων για το σκοπό αυτό π.χ. από το Πανεπιστήμιο της Στοκχόλμης και το Μικτό Συμβούλιο Βιομηχανικής Ασφάλειας 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> → ένα φυλλάδιο για μικρές επιχειρήσεις και ένα λεπτομερέστερο εγχειρίδιο καταγράφουν ιδέες για την εκτίμηση του κόστους ατυχημάτων και ασθενοιών → έχει επίσης δημοσιευθεί υλικό από το Συμβούλιο Συνδικαλιστικών Οργανώσεων για το κόστος των μυοσκελετικών παθήσεων

7.2 Χρήση των εργαλείων

Δεν υπάρχουν ποσοτικά στοιχεία στα κράτη μέλη για την έκταση στην οποία χρησιμοποιούνται τα εργαλεία αυτά προς υπολογισμό του αντικτύπου των κινδύνων και των μέτρων ΑΥΕ. Ωστόσο, πολλά κράτη μέλη αναφέρουν την εντύπωση ότι η χρήση τους αυξάνεται, εντύπωση που βασίζεται κυρίως στο απλό γεγονός ότι στις χώρες αυτές έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια εργαλεία για την ανάλυση κόστους-οφέλους.

Ένα πρόβλημα που εντοπίστηκε, είναι η έλλειψη πόρων των ΜΜΕ. Πάντως, αναγνωρίζεται επίσης ότι στις μεγάλες επιχειρήσεις, ιδίως σε βιομηχανίες υψηλού κινδύνου, χρησιμοποιούνται μέθοδοι σε πιο δομημένη βάση.

Σε τι βαθμό χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις τα εργαλεία υπολογισμού του αντικτύπου των μέτρων ΑΥΕ;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> → το εργαλείο που εκδόθηκε από το "Wirtschaftsförderungsinstitut" συγκέντρωσε θετικά σχόλια και χρησιμοποιήθηκε από τις μεγάλες επιχειρήσεις → Οι ΜΜΕ τείνουν να κάνουν μικρότερη χρήση αυτού του εργαλείου, λόγω των περιορισμένων πόρων τους σε προσωπικό και χρόνο 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> → το εργαλείο που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του αντικτύπου ενός μέτρου βασίζεται στη γενική και αναλυτική λογιστική και στην εξέταση των ετήσιων οικονομικών απολογισμών των επιχειρήσεων 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → η χρησιμοποίηση συστημάτων "εκτίμησης ΑΥΕ" αυξήθηκε κατά τα τελευταία 5 χρόνια, ιδίως σε δήμους και τοπικούς κρατικούς φορείς → στον ιδιωτικό τομέα, ορισμένες από τις μεγαλύτερες δανικές επιχειρήσεις περιέλαβαν τους δείκτες ΑΥΕ στους ετήσιους "περιβαλλοντικούς απολογισμούς" τους 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχει ακριβής πληροφόρηση για τους αριθμούς χρηστών των διαφόρων προτύπων → μερικές μεγάλες επιχειρήσεις διαμόρφωσαν δικά τους μοντέλα → έχει ανεβεί το ενδιαφέρον για τις οικονομικές πτυχές της ΑΥΕ και έχει αυξηθεί ο αριθμός και η χρήση των εργαλείων → στόχος των προτύπων είναι η βελτίωση της συνολικής παραγωγικότητας και όχι μόνο η ελαχιστοποίηση του κόστους για τις επιχειρήσεις 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → ύστερα από τροποποίηση των ασφαλιστικών κανόνων του CNAM, διαμορφώθηκε ένα εργαλείο έμμεσης εκτίμησης του αντικτύπου των μέτρων ΑΥΕ. Ωστόσο, μόνο μεγάλες επιχειρήσεις αξιοποιούν το πρότυπο αυτό
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → για να προσηθεί η χρήση και εφαρμογή τους, προγραμματίζεται η παρουσίασή τους στη γερμανική έκθεση ΑΥΕ και η διάδοσή τους μέσω λογισμικού → τέτοια εργαλεία χρησιμοποιούνται και δοκιμάζονται μόνο από μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και στο πλαίσιο ερευνητικών σχεδίων ή επιδοτούμενων προγραμμάτων 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> → σε πολλές περιπτώσεις, οι επιχειρήσεις ζητούν τη συμβολή πανεπιστημιακών ή άλλων επιστημονικών φορέων 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → πολλές μεγάλες επιχειρήσεις αξιολογούν τα μέτρα ΑΥΕ ως μέρος των διαδικασιών ελέγχου του κόστους 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → οι μεγάλες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τις δικές τους μεθόδους ή μελετούν τις εμπειρίες άλλων κρατών 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> → οι μεγάλες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν δικές τους μεθόδους
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → το πρότυπο εκτίμησης των δαπανών και της πρόληψης απουσιών λόγω ασθένειας χρησιμοποιείται από επαγγελματίες, π.χ. από υπηρεσίες ασφάλειας και υγείας στην εργασία. 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → οι μεγάλες επιχειρήσεις με πάνω από 100 εργαζόμενους (περίπου δύο χιλιάδες με περί τους 800.000 εργαζόμενους) υποχρεούνται διά νόμου να υποβάλλουν ετήσιο κοινωνικό ισολογισμό στο Υπουργείο Εργασίας 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → το βασικό μέλημα των επιχειρήσεων είναι να γνωρίζουν τις διαχρονικές τάσεις των δαπανών, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να χρησιμοποιείται πάντα η ίδια μέθοδος εκτίμησης. Η μείωση κόστους λόγω της εφαρμογής προληπτικών μέτρων μπορεί να διαπιστωθεί μόνο εάν η μέθοδος παραμένει η ίδια 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → ως ένα βαθμό → καταβάλλονται προσπάθειες για τη δημιουργία κινητρών για τον υπολογισμό του αντικτύπου των μέτρων ΑΥΕ 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> → οι επιχειρήσεις σε ορισμένες βιομηχανίες υψηλού κινδύνου χρησιμοποιούν περίπλοκες τεχνικές για να κρίνουν εάν συγκεκριμένα μέτρα ασφαλείας αξίζει πράγματι να εφαρμοστούν → αυτές οι επιχειρήσεις αποκόμισαν σημαντική εξειδίκευση στην οικονομική αξιολόγηση και την ποσοτική εκτίμηση κινδύνων → η εμπειρία της HSA είναι ότι αυξάνεται η χρήση μηχανισμών εκτίμησης της ασφάλειας στις βιομηχανίες υψηλού κινδύνου

Μέρος 3. ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΙΝΗΤΡΩΝ

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Μέχρι τώρα ασχοληθήκαμε με θέματα σχετικά με το κόστος και τα οφέλη μέτρων για την ΑΥΕ και με την επίτευξη του οικονομικού αντικτύπου της ΑΥΕ. Ένα άλλο θέμα είναι η άμεση εφαρμογή οικονομικών κινήτρων για να ενθαρρυνθεί η λήψη μέτρων πρόληψης. Μπορούμε να διακρίνουμε τρεις κύριες κατηγορίες οικονομικών κινήτρων:

- επιδοτήσεις,
- κυρώσεις ή πρόστιμα ως μέρος του μηχανισμού επιβολής,
- κίνητρα μέσω των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

8.1 Εύρος εφαρμογής των επιδοτήσεων

Οι επιδοτήσεις για μεμονωμένες επιχειρήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να μειωθεί το κόστος των επενδύσεων σε προληπτικά μέτρα ΑΥΕ κι έτσι να προαχθεί η ανάπτυξη, πώληση ή αγορά των μέτρων αυτών. Η θέσπιση και εφαρμογή των επιδοτήσεων αυτών μπορεί να οργανωθεί:

- άμεσα από τις εθνικές αρχές,
- από εθνικούς φορείς ΑΥΕ κ.λπ.,
- μέσω ταμείων που δημιουργούν δημόσιες αρχές ή ασφαλιστικά ιδρύματα.

Στην Ολλανδία και την Πορτογαλία λαμβάνονται ειδικά φορολογικά μέτρα για την ενθάρρυνση των επενδύσεων για την ΑΥΕ. Στόχοι των κινήτρων αυτών είναι, για παράδειγμα, η επιδίωξη βελτιώσεων στο εργασιακό περιβάλλον, η ανάπτυξη τεχνικών λύσεων και η επίτευξη καλύτερων επιπέδων προστασίας και, πιο έμμεσα, ο εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων, η χρήση ασφαλών και καθαρών τεχνολογιών, καθώς και η χρήση τεχνολογιών και εξοπλισμού χαμηλού κινδύνου.

Στα περισσότερα κράτη μέλη υπάρχουν ποικίλες δραστηριότητες που επιδοτούνται από εθνικούς φορείς και άλλους μεσολαβητικούς οργανισμούς (Γαλλία, Γερμανία). Οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν μέτρα όπως η παροχή πληροφοριών, η παροχή τεχνικής βοήθειας, η οργάνωση δράσεων κατάρτισης και προώθησης της συμμόρφωσης με τους κανονισμούς.

Σε ορισμένα κράτη μέλη υπάρχουν ταμεία για την ενίσχυση ενός ευρέως φάσματος δραστηριοτήτων πρόληψης. Σε μερικές περιπτώσεις υπάρχουν προγράμματα που διευκολύνουν την άρση ειδικών αρνητικών συνθηκών εργασίας (Δανία). Σε ορισμένες χώρες (Ισπανία) προγραμματίζονται θετικά κίνητρα κυρίως για την προώθηση της ΑΥΕ σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

Μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι κίνητρα παρέχονται συνήθως με τη μείωση του κόστους της τεχνικής υποστήριξης ή με τη δρομολόγηση προγραμμάτων επιδότησης. Σχετικά μικρή χρήση έχει γίνει μέχρι τώρα σε μέτρα φορολογικού χαρακτήρα.

Πάντως, σε γενικές γραμμές, προβλέπονται στα περισσότερα κράτη μέλη θετικά κίνητρα για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης, πώλησης ή αγοράς ασφαλών και υγιεινών προϊόντων, μεθόδων παραγωγής, οργάνωσης της εργασίας, μηχανών κ.λπ.

Σε ποιο βαθμό υπάρχουν επιδοτήσεις επενδύσεων για την προώθηση της ανάπτυξης, πώλησης ή αγοράς ασφαλών και υγιεινών προϊόντων, μεθόδων παραγωγής, οργάνωσης της εργασίας, μηχανών κ.λπ.;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> → τα θεσμοθετημένα ιδρύματα ασφάλισης κατά ατυχημάτων δεν είναι σε θέση να παράσχουν επιδοτήσεις ή χορηγίες αυτής της μορφής 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν επιδοτείται η προώθηση της υγείας και της ασφάλειας → στις αρχές της δεκαετίας του '80 υπήρχε ένα ταμείο για τον εξανθρωπισμό της εργασίας. Χρηματοδοτούσε προγράμματα σε επιχειρήσεις που προχωρούσαν παραπέρα από τη νομοθεσία, αλλά η λειτουργία του δεν συνεχίστηκε 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → το "Ταμείο μονότονης επαναλαμβανόμενης εργασίας" στηρίζει σχέδια ανάπτυξης για την άρση ή τον περιορισμό της μονότονης επαναλαμβανόμενης εργασίας που είναι επικίνδυνη για τη υγεία → υπάρχουν πολλές πιστώσεις για τα οικονομικά έτη 1996-2000 οι οποίες καλύπτουν: ψυχολογική υποστήριξη, αποκατάσταση και εμπλουτισμό της εργασίας και οργανωτική αναβάθμιση 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → παρέχονται διάφορα είδη επιδοτήσεων. Σημαντικότερος χρηματοδότης είναι το TSR. Υπάρχουν χωριστά ταμεία για το δημόσιο και τη γεωργία. Επιδοτήσεις χορηγεί επίσης και το Υπουργείο Εμπορίου → οι επιχειρήσεις ενισχύονται από προγράμματα εργασιακής ζωής και παραγωγικότητας → το TDC χρηματοδοτεί την ανάπτυξη μεθόδων παραγωγής 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δύο μορφές τεχνικής βοήθειας προσφέρονται από τα CRAM και από την ANACT: (τιμήμα του Υπουργείου Εργασίας) → τα CRAM παρέχουν επίσης οικονομική ενίσχυση υπό μορφή επιστροφών, δανείων και χορηγήσεων → προβλέπονται επιδοτήσεις στα πλαίσια του FACT για καινοτόμες δράσεις → η ενίσχυση μέσω των CRAM και της ANACT αυξήθηκε ελαφρά τα τελευταία χρόνια
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → σε πολλά ομόσπονδα κρατίδια ειδικά προγράμματα ΑΥΕ χρηματοδοτούν πιλοτικά προγράμματα σε ΜΜΕ → με τη χρησιμοποίηση τεχνολογιών και εξοπλισμού χαμηλού κινδύνου και/ή την οργάνωση της ανθρώπινης εργασίας, τα προγράμματα αυτά βελτιώνουν τόσο την ΑΥΕ όσο και την οικονομική επίδοση των επιχειρήσεων 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> → εφαρμόζεται μια πολιτική επιδοτήσεων από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους για την υποστήριξη επενδύσεων βελτίωσης των συνθηκών ΑΥΕ 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν παρέχονται τέτοιες επιδοτήσεις → υπάρχει ένα φάσμα κρατικών προγραμμάτων που αποσκοπούν στη βελτίωση της διαχείρισης ποιότητας και των μεθόδων εργασίας με αντίκτυπο στην ΑΥΕ 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → υπάρχουν κάποια μέτρα σε περιφερειακό επίπεδο 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> → η AAA διοργανώνει δραστηριότητες κατάρτισης
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → οι αριστικές επιχειρήσεις κατάφεραν να λάβουν προσωρινή οικονομική ενίσχυση για επενδύσεις ΑΥΕ το 1996 και το 1997 → μια νεοεισαχθείσα φορολογική ρύθμιση (FARBO) ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να επενδύουν σε ορισμένους τομείς της ΑΥΕ 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> → φορολογικές ελαφρύνσεις για επιχειρήσεις που προβαίνουν σε επενδύσεις. Ενίσχυση για εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για την Πορτογαλία (μέχρι το 1999) → τα προγράμματα αυτά περιέχουν ειδικά μέτρα: στήριξη για ΑΥΕ, χρήση ασφαλών και καθαρών τεχνολογιών ή προώθηση της επαγγελματικής κατάρτισης 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> → Ο ισπανικός νόμος για την πρόληψη των κινδύνων στη εργασία προβλέπει τη δημιουργία ιδρύματος για την προαγωγή της ΑΥΕ → ο νόμος αυτός επιτρέπει την παροχή οικονομικών κινήτρων σε ΜΜΕ για να βελτιώσουν την ΑΥΕ → επίσης μερικές Αυτόνομες Κοινότητες προβλέπουν χορηγίες για ειδικά προγράμματα και προτίθενται να συνεχίσουν στο μέλλον 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> → στη Σουηδία διατίθενται σημαντικοί πόροι για το εργασιακό περιβάλλον και τα θέματα του επαγγελματικού βίου → τόσο το πρώην Ταμείο Εργασιακού Περιβάλλοντος όσο και το πρώην Ταμείο Εργασιακής Ζωής είχαν υψηλούς πόρους (το δεύτερο είχε 11 δισ. σουηδικές κορώνες και 25.000 προγράμματα) 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> → δεν υπάρχουν τέτοια προγράμματα επιδοτήσεων στο ΗΒ

8.2 Αποτελέσματα των επιδοτήσεων και μελλοντικές εξελίξεις

Στα περισσότερα κράτη μέλη προβλέπονται επιδοτήσεις για την προώθηση επενδύσεων σε μέτρα βελτίωσης της ασφάλειας και υγείας στην εργασία. Σε μερικά κράτη, τέτοιες οικονομικές ρυθμίσεις αποτελούν σχετικά νέο μηχανισμό, ενώ άλλα έχουν μακρά παράδοση σε επιδοτήσεις μέτρων πρόληψης στον τομέα της ΑΥΕ.

Τα συμπεράσματα της παρούσας επισκόπησης καταδεικνύουν ότι τα αποτελέσματα των μέτρων που λαμβάνονται κατόπιν επιδοτήσεων αξιολογούνται περιστασιακά μόνο σε λίγα κράτη μέλη (Γερμανία, Ολλανδία και Δανία). Για ορισμένες χώρες τα επιδοτούμενα προγράμματα είναι σχετικά καινούρια και δεν έχουν ακόμη αξιολογηθεί. Στις χώρες όπου τα προγράμματα αυτά υπάρχουν από παλαιότερα, προκύπτει ότι είχαν θετικά αποτελέσματα, για παράδειγμα τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και του εργασιακού περιβάλλοντος, και την ανάπτυξη νέων προϊόντων με τη χρήση τεχνολογιών και εξοπλισμού χαμηλού κινδύνου.

Όσον αφορά το μέλλον των ρυθμίσεων περί επιδοτήσεων, φαίνεται να υπάρχουν διαφορετικές τάσεις στην Ευρώπη. Σε μερικά κράτη μέλη τα ταμεία επιδοτήσεων δέχονται πιέσεις, ενώ σε άλλες χώρες (Φινλανδία, Ολλανδία, Ισπανία) εισάγονται νέα μέτρα.

Ποια ήταν τα αποτελέσματα αυτών των μέτρων; Η οικονομική αυτή ενίσχυση πρόκειται να συνεχιστεί ή να αλλάξει στο εγγύς μέλλον;

<p>Αυστρία</p>	<p>Βέλγιο</p>	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι ρυθμίσεις είναι σχετικά καινούργιες και δεν έχουν ακόμη αξιολογηθεί ➔ οι πιστώσεις χορηγούνται για μικρό χρονικό διάστημα και δεν σχεδιάστηκαν ως μόνιμα μέτρα 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι περισσότερες επιδοτήσεις είχαν ισχυρό αντίκτυπο στο εργατικό δυναμικό που αφορούσαν ➔ ένας από τους στόχους ορισμένων επιδοτήσεων είναι η διάδοση της εμπειρίας που αποκτήθηκε από τα προγράμματα ➔ πρόσφατα αυξήθηκε το ποσό των επιδοτήσεων που καταβάλλεται στις επιχειρήσεις ➔ το κύριο βάρος δίδεται συχνά σε προγράμματα που έχουν αντίκτυπο στην ευημερία των εργαζομένων 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ κατέστη ευκολότερο για τις επιχειρήσεις να λαμβάνουν μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας μέσω τεχνικού και οργανωτικού εκσυγχρονισμού
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ βελτιώθηκε η ΑΥΕ ➔ βελτιώθηκαν οι μέθοδοι παραγωγής και η ανάπτυξη νέων προϊόντων εξασφάλισε θέσεις εργασίας ➔ η απόφαση για τη συνέχιση των προγραμμάτων εμπίπτει στην αρμοδιότητα των ομόσπονδων κρατιδίων ➔ αναμένεται μείωση της οικονομικής ενίσχυσης 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ μεγάλη ανταπόκριση από τις επιχειρήσεις με θετικά αποτελέσματα για την ΑΥΕ ➔ τα προγράμματα επιδοτήσεων θα συνεχιστούν 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν υπάρχουν ειδικά προγράμματα επιδοτήσεων ➔ ο γενικός εκσυγχρονισμός των μεθόδων εργασίας και των εγκαταστάσεων έχει βελτιώσει την ΑΥΕ στις επιχειρήσεις 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν μπορούν ακόμα να αξιολογηθούν ➔ μάλλον θα αυξηθεί από το Υπουργείο Βιομηχανίας 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν παρέχεται οικονομική ενίσχυση ➔ δεν υπάρχει αξιολόγηση των αποτελεσμάτων
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ τα ληφθέντα μέτρα είναι σχετικά νέα. Δεν είναι ακόμα γνωστά τα αποτελέσματά τους ➔ στο παρελθόν οι τεχνολογικές επιδοτήσεις προώθησαν την ανάπτυξη νέων μηχανημάτων προσαρμοσμένων στην ΑΥΕ ➔ αναμένεται να συνεχιστούν οι φορολογικές ρυθμίσεις και οι ενισχύσεις για τεχνολογικές βελτιώσεις 	<p>Πορτογαλία</p>	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ το ίδρυμα για την προώθηση της βελτίωσης ΑΥΕ δεν έχει ακόμα συγχροτηθεί και συνεπώς δεν μπορεί ακόμη να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος των μέτρων ➔ μερικές Αυτόνομες Κοινότητες προτίθενται να συνεχίσουν την οικονομική ενίσχυση στο μέλλον 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ τα αποτελέσματα υπήρξαν θετικά 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p>

9 ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Στο Κεφάλαιο 8 οι επιδοτήσεις περιγράφηκαν ως ένα οικονομικό εργαλείο που θα μπορούσε να προωθήσει τη λήψη μέτρων ΑΥΕ. Μια άλλη μορφή οικονομικού κινήτρου για να πειστούν οι επιχειρήσεις να λάβουν μέτρα ΑΥΕ είναι οι οικονομικές ποινές (που ορίζονται εδώ ως οικονομικές κυρώσεις επιβαλλόμενες από δικαστήρια) και τα διοικητικά πρόστιμα (που ορίζονται εδώ ως οικονομικές κυρώσεις επιβαλλόμενες απ' ευθείας από τις επιθεωρήσεις εργασίας).

9.1 Οικονομικές ποινές ή διοικητικά πρόστιμα

Υπάρχουν δύο τρόποι επιβολής οικονομικών κυρώσεων. Οι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας αρχές μπορούν να οδηγήσουν τους παραβάτες στο δικαστήριο. Ωστόσο, τηρούν "συντηρητική" στάση απέναντι στη χρήση τέτοιων μέσων, αφού ενέχουν μια αβεβαιότητα ως προς τις πιθανότητες επιτυχίας και το χρονοδιάγραμμα της σχετικής διαδικασίας. Πέραν τούτου, φαίνεται ότι υπάρχουν διαφορετικά επίπεδα προστίμων σε περίπτωση παράβασης του νόμου. Μερικά κράτη μέλη υιοθετούν την αρχή ότι η παράβαση δεν πρέπει να είναι επικερδής και ότι η εξοικονόμηση που έγινε από

τους εργοδότες πριν από την παράβαση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη λήψη της απόφασης.

Μια άλλη προσέγγιση θέλει τις ίδιες τις υπηρεσίες να επιβάλλουν οικονομικές κυρώσεις (διοικητικά πρόστιμα). Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε εντατικότερη χρήση τέτοιων μέσων. Εάν οι παραβάσεις αποκατασταθούν ή ληφθούν μέτρα, τότε μπορούν να επιβληθούν χαμηλότερα πρόστιμα (εάν επιβληθούν). Πάντως, τα πρόστιμα μπορούν να είναι υψηλότερα στην περίπτωση υποτροπής. Υφίστανται διαφορές μεταξύ των κρατών μελών στον τρόπο με τον οποίο επιβάλλονται τα διοικητικά αυτά πρόστιμα.

Από τις απαντήσεις των κρατών μελών, όπως αυτές συνοψίζονται στον πίνακα, προκύπτει ότι έχουν άρτια συστήματα για την επιβολή οικονομικών ποινών και διοικητικών προστίμων σε μεμονωμένες επιχειρήσεις. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι αυτό δε σημαίνει πως η επιβολή εστιάζεται μόνο στις ποινές και στα πρόστιμα. Οι οικονομικές κυρώσεις φαίνεται να επιβάλλονται σε περιορισμένο βαθμό. Κύριος στόχος του ελέγχου εφαρμογής της νομοθεσίας είναι η συμμόρφωση των επιχειρήσεων. Σε λίγες μόνο περιπτώσεις χρησιμοποιούνται οι ποινές ή τα πρόστιμα και συνήθως μόνον αφότου οι προσπάθειες των επιθεωρήσεων εργασίας να ενθαρρύνουν τη συμμόρφωση με άλλους τρόπους έχουν αποτύχει.

Σε ποιο βαθμό χρησιμοποιούνται οικονομικές ποινές και διοικητικά πρόστιμα για την επιβολή της νομοθεσίας;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ποινές προβλέπονται για διοικητικές παραβάσεις από εργοδότες και εργαζόμενους ➤ προβλέπονται επίσης για άτομα που διαχειρίζονται κέντρα ασφαλείας και ιατρικής της εργασίας ➤ οι ποινές είναι υψηλότερες σε περίπτωση υποτροπής (τα ποσά προσδιορίζονται) 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ τα διοικητικά πρόστιμα προκύπτουν από ενέργειες της επιθεώρησης εργασίας ➤ οι ποινικές κυρώσεις εμπίπτουν στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων που ορίζουν το ύψος τυχόν προστίμων ➤ μπορεί να επιβληθεί διοικητικό πρόστιμο, εφόσον δεν ασκηθεί δίωξη από τον εισαγγελέα, 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ το 1996, η DWES εισιγήθηκε 447 ποινικές διώξεις κατά επιχειρήσεων ή προσώπων ➤ η προτεινόμενη ποινή εξαρτάται από το διατρεχόμενο κίνδυνο και τη σοβαρότητα της παράβασης. Βασική αρχή είναι ότι οι παραβάσεις της νομοθεσίας δεν πρέπει να αποφέρουν κέρδος ➤ συνήθως, το προτεινόμενο πρόστιμο είναι περίπου 1.300 ECU 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ οι ποινές για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας βασίζονται στον ποινικό κώδικα ➤ η ποινική κλίμακα κυμαίνεται από επιβολή προστίμου ημέρας μέχρι τη φυλάκιση που δεν ξεπερνά το ένα έτος. Μπορούν επίσης να επιβληθούν και χρηματικά πρόστιμα για παραβάσεις της ασφάλειας ➤ η διοίκηση ΑΥΕ μπορεί να επιβάλει διοικητικά πρόστιμα με αναστολή 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ οικονομικές ποινές επιβάλλονται από τα δικαστήρια. Το ύψος εξαρτάται από τη σοβαρότητα και των αριθμό των εργαζομένων που εκτίθενται σε κίνδυνο. ➤ επίσης σημαντικό οικονομικό αντίκτυπο έχουν οι διοικητικές κυρώσεις, όπως η διακοπή εργασιών, ιδίως στον κατασκευαστικό τομέα
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ στο πλαίσιο εφαρμογής των εντολών των αρχών ΑΥΕ, μπορούν να επιβληθούν διοικητικά πρόστιμα και ποινές φυλάκισης ➤ σε ορισμένες περιπτώσεις, υπάρχει η δυνατότητα κατάσχεσης των παράνομων κερδών 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ από τη νομοθεσία προβλέπονται διοικητικές και ποινικές κυρώσεις ➤ οι διοικητικές κυρώσεις (πρόστιμο και διακοπή των εργασιών) επιβάλλονται από επιθεωρητές (κυρίως σε κλάδους υψηλής επικινδυνότητας, όπως τεχνικά έργα και ναυπηγεία) ➤ οι ποινικές κυρώσεις επιβάλλονται από τα δικαστήρια (συνήθως φυλάκιση) 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ δεν επιβάλλονται συχνά οικονομικές ποινές (35 περιπτώσεις το 1996) ➤ οι επιθεωρητές μπορούν επίσης να διατάξουν τη διακοπή συγκεκριμένων εργασιών, γεγονός το οποίο μπορεί επίσης να έχει σημαντικές οικονομικές συνέπειες ➤ τα θύματα μπορούν επίσης να επιτύχουν οικονομική αποζημίωση μέσω των αστικών δικαστηρίων 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ γίνονται συστάσεις στους παραβάτες και ενημερώνεται η εισαγγελία. Εάν παύσει η παράβαση, η διοίκηση εξετάζει την επιβολή προστίμου που μπορεί να περιοριστεί σ' ένα ελάχιστο όριο ➤ το 1996 περί τα 15.000 πρόστιμα από σύνολο 38.000 για βεβαιωμένες παραβάσεις ακολούθησαν αυτή τη διαδικασία συστάσεων 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ τα πρόστιμα επιβάλλονται από την AAA (μέχρι 10.000 ECU) ➤ 100% αύξηση των ασφαλιστρών των επιχειρήσεων για μέγιστο διάστημα πέντε χρόνων ➤ επιβάλλονται συχνά διοικητικά μέτρα από επιθεωρητές εργασίας για να ενθαρρυνθεί η συμμόρφωση
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ η παραβίαση της νομοθεσίας μπορεί να επιφέρει κυρώσεις. Οικονομικές ποινές επιβάλλονται σε σοβαρές περιπτώσεις ➤ συνήθως επιτυγχάνεται συμφωνία για βελτίωση, γίνονται προειδοποιήσεις ή εκδίδονται εντολές. Σε λίγες μόνο περιπτώσεις επιβάλλονται οικονομικές ποινές (2.000 συνολικού ύψους 1,4 έως 2,3 εκατ. ECU) 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ η συμμόρφωση μπορεί να εξασφαλιστεί με την κατάρτιση ή με τη χρήση ποινών ➤ οι ποινές διαφέρουν ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης ➤ όπου υπάρχει σοβαρός κίνδυνος, οι επιθεωρητές μπορούν επίσης να διατάξουν διακοπή εργασιών 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ο νόμος για την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων ταξινομεί τις παραβάσεις ανάλογα με τη φύση της υποχρέωσης ➤ μπορούν να επιβληθούν πρόστιμα για παραβάσεις σε τρία επίπεδα ➤ το 1997 επιβλήθηκαν περισσότερα από 22.000 πρόστιμα συνολικού ύψους 43 εκατ. ECU 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ υπάρχει η δυνατότητα επιβολής ποινών από ορισμένα κεφάλαια των διατάξεων ➤ τα αστικά δικαστήρια αποφαινούνται για παραβάσεις που αποφέρουν ποινή φυλάκισης ή πρόστιμο ➤ οι περισσότερες από τις εντολές των επιθεωρησεων μπορούν να γίνουν αντικείμενο δικαστικής κλήτευσης 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ η οικονομική ποινή είναι η συνηθέστερη μορφή ποινής που επιβάλλουν τα δικαστήρια, υφίστανται ωστόσο και άλλες μορφές ποινών ➤ επίσης, άτομα που υφίστανται βλάβες κατά την εργασία ή προσβάλλονται από επαγγελματική ασθένεια μπορούν να επιτύχουν αποζημίωση για σωματική βλάβη μέσω των δικαστηρίων

9.2 Αποτελέσματα των οικονομικών κυρώσεων και μελλοντικές εξελίξεις

Η επιβολή οικονομικών κυρώσεων είναι ένα από τα μέσα που διαθέτουν οι αρχές για να ενθαρρύνουν τις βελτιώσεις στον τομέα της ασφάλειας και υγείας στην εργασία. Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν καλά οργανωμένα συστήματα για την επιβολή των οικονομικών κυρώσεων, σχετικά λίγα στοιχεία είναι γνωστά για τον ακριβή αντίκτυπο αυτού του μέτρου. Τα περισσότερα κράτη μέλη δε γνωρίζουν τα συγκεκριμένα αποτελέσματα των επιβαλλομένων οικονομικών κυρώσεων.

Ορισμένα κράτη μέλη (Ιρλανδία), αναφέρουν ότι οι υφιστάμενες οικονομικές κυρώσεις είναι μάλλον χαμηλές, ώστε να λειτουργήσουν αποτρεπτικά, ή ότι η επιβολή τους από τα δικαστήρια είναι πολύ αβέβαιη και χρονοβόρα και κατά συνέπεια αναποτελεσματική (Ολλανδία). Άλλα κράτη υποστηρίζουν ότι δεν είναι η ίδια η οικονομική κύρωση, αλλά μάλλον η αρνητική δημοσιότητα που προκαλείται από μια δικαστική διένεξη που φαίνεται να έχει το μεγαλύτερο αποτέλεσμα (Φινλανδία, Λουξεμβούργο).

Μερικά κράτη μέλη επισημαίνουν ότι τα μέτρα είχαν θετικά αποτελέσματα στην κατάσταση της ΑΥΕ. Επιπλέον, φαίνεται να υπάρχει αυξητική τάση στο επίπεδο των οικονομικών κυρώσεων (Ολλανδία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο). Άλλα κράτη μέλη δεν προτίθενται να αυξήσουν τις οικονομικές κυρώσεις, αφού έκαναν πολύ πρόσφατα σχετικές αλλαγές στη νομοθεσία τους (Βέλγιο, Ισπανία και Δανία).

Ποια ήταν τα αποτελέσματα αυτών των μέτρων; Πιθανολογούνται αλλαγές στην έκταση της εφαρμογής τους ή στο ύψος των κυρώσεων που επιβάλλονται;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> τα τελευταία χρόνια, ο αριθμός των παραβάσεων των διατάξεων περί ΑΥΕ έχει πτωτική τάση δεν υπάρχουν τρέχοντα σχέδια για τροποποίηση των ισχυουσών διατάξεων περί κυρώσεων, παρότι ακούγονται από κάποιες πλευρές αιτήματα για αλλαγές 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> δεν είναι γνωστή η επίπτωση αυτών των μέτρων στους εργοδότες ο νέος νόμος για την ευημερία των εργαζομένων στην εργασία (1996) αύξησε τις ποινικές κυρώσεις. Τώρα καλύπτει τον εργοδότη, τους αντιπροσώπους του, κάθε εξωτερική επιχείρηση, τον εποπτεύοντα του έργου, τον πελάτη και τους υπεργολάβους, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> δεν υπάρχουν αριθμητικά στοιχεία οι ρυθμίσεις περί ποινών επεκτάθηκαν το 1997 κύριος στόχος της τροποποίησης ήταν να επηρεάσει το γενικό επίπεδο των οικονομικών κυρώσεων, που αναμένεται να αυξηθεί. 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> οι δίκες είναι συνήθως αποτελεσματικές, κυρίως λόγω της δημοσιότητας τους οι κυρώσεις των διοικήσεων της ΑΥΕ καθιστούν αποτελεσματικότερη τη δράση τους η αναθεώρηση του ποινικού κώδικα είναι πολύ πρόσφατη για να αξιολογηθεί σχεδιάζεται αλλαγή ούτως ώστε να είναι δυνατή η απευθείας επιβολή προστίμων 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> τα μέτρα αυτά έχουν αποτρεπτικό αποτέλεσμα πρόσφατα έγιναν αυστηρότερες κάποιες ποινικές κυρώσεις δεν αναμένονται τροποποιήσεις στη διαδικασία επιβολής
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> συνέπεια των μέτρων είναι ότι οι επιχειρήσεις συμμορφώνονται κατά κανόνα με το νόμο τα μέτρα συμβάλλουν στο γεγονός ότι γενικά στη Γερμανία οι επιχειρήσεις εφαρμόζουν σε ευρεία κλίμακα τους κανόνες περί ΑΥΕ 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> εκτιμάται ότι οι οικονομικές ποινές έχουν συμβάλει σημαντικά στη συμμόρφωση των εργοδοτών προς τις επιταγές της νομοθεσίας θα συνεχιστεί η επιβολή τους με προσαρμογή του ύψους των προστίμων (γίνεται αύξηση κάθε 4-5 χρόνια. Η τελευταία έγινε το 1994) 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> οι οικονομικές ποινές-όπου αυτές επιβάλλονται-είναι συνήθως μικρές και δεν λειτουργούν αποτρεπτικά φαίνεται να επικρατεί η άποψη ότι πρέπει να αυξηθούν οι οικονομικές ποινές, ώστε να λειτουργούν αποτρεπτικά 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> τα πρόστιμα υπήρξαν ανέκαθεν αποτελεσματικά, ως γενικό ψυχολογικό μέσο αποτροπής, αλλά το σχετικό αποτέλεσμα δεν μπορεί να υπολογιστεί ποσοτικά 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> οι επιδράσεις των ποινών και των προστίμων είναι μικρές αλλά θετικές η δυσφήμιση από τις αγωγές είναι αποτελεσματικό μέσο αποτροπής μπορεί να αλλάξει η τακτική των δικαστηρίων όσον αφορά τις κυρώσεις
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> η σχεδιαζόμενη τροπολογία στο νόμο περί συνθηκών εργασίας αναμένεται να εισάγει διοικητική ποινή. Με το συμπληρωματικό αυτό μέσο, η επιθεώρηση εργασίας θα μπορεί να επιβάλλει απευθείας πρόστιμα στον εργοδότη 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> η ύπαρξη προστίμων ενθαρρύνει την πρόληψη των κινδύνων και τη βελτίωση των συνθηκών ΑΥΕ προβλέπεται να αναθεωρηθούν τα επίπεδα των προστίμων που έχουν τεθεί από παλαιότερη νομοθεσία 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> δεν έχει αξιολογηθεί χωριστά από τα άλλα μέτρα ο αντίκτυπος των διοικητικών προστίμων ο νόμος για την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων τέθηκε σε ισχύ το 1996. Δεν αναμένεται να υπάρξει αλλαγή στο ανώτατο ύψος των προστίμων, στο εγγύς μέλλον 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> δεν έχει γίνει αξιολόγηση μέχρι τώρα 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> δεν έχουν γίνει σχετικές αξιολογήσεις δεν υπάρχουν σχέδια για αύξηση των ανωτάτων ορίων των προστίμων, αλλά οι υπουργοί εξέφρασαν την επιθυμία να επιβάλλονται υψηλότερες οικονομικές ποινές, στο πλαίσιο των καθορισμένων ορίων

10.

ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Μέχρι τώρα δεν έχει γίνει σαφής αναφορά στον ενδεχόμενο ρόλο των συστημάτων ασφάλισης (συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής ασφάλισης) σε σχέση με την ΑΥΕ. Η προσοχή μας επικεντρώθηκε κυρίως στο ρόλο των άμεσων μέτρων που λαμβάνουν οι εθνικές και περιφερειακές αρχές. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης (είτε εφαρμόζονται από δημόσιες διοικήσεις, είτε από κοινωνικούς εταίρους, είτε από ιδιωτικούς φορείς) μπορούν να διαδραματίσουν καιρό ρόλο για την επίτευξη των βελτιώσεων της ΑΥΕ, αφού έχουν άμεσο συμφέρον να μειωθεί ο αριθμός των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματιών ασθενειών.

Στο πλαίσιο αυτό, ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να προβούν σε σύντομη περιγραφή των βασικών στοιχείων του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης σε σχέση με την ΑΥΕ και να επισημάνουν σε ποιο βαθμό παρέχει οικονομικά κίνητρα για βελτίωση της ΑΥΕ. Επί πλέον τα κράτη μέλη ρωτήθηκαν για τις πιθανές μελλοντικές αλλαγές στο ύψος αυτών των κινήτρων.

10.1 Βασικά στοιχεία του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης

Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στα κράτη μέλη της ΕΕ ασχολούνται με τις οικονομικές συνέπειες των

εργατικών ατυχημάτων και των ασθενειών για τους εργαζομένους. Η κοινωνική ασφάλιση για επαγγελματικές ασθένειες ή εργατικά ατυχήματα αποτελεί συχνά νομική υποχρέωση. Αυτό δε σημαίνει κατ' ανάγκην ότι η ασφάλιση των βλαβών κατά την εργασία αποτελεί τμήμα του εθνικού ασφαλιστικού συστήματος. Σε ορισμένα κράτη μέλη, την ευθύνη για την ασφάλιση αυτή φέρουν ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρίες υπό κρατική εποπτεία (ημικρατικές). Μερικά κράτη μέλη έχουν χωριστά συστήματα ασφάλισης για επαγγελματικές ασθένειες και ατυχήματα.

Σε μερικά κράτη μέλη (Ηνωμένο Βασίλειο), οι εργαζόμενοι που υπέστησαν βλάβες κατά την εργασία μπορούν να ζητήσουν αποζημίωση από τα δικαστήρια, εφόσον μπορούν να αποδείξουν ότι υπήρξε αμέλεια του εργοδότη να ανταποκριθεί στην υποχρέωσή του για προστασία των εργαζομένων.

Σύντομη περιγραφή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης όσον αφορά εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες.

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> νομική υποχρέωση καλύπτει μόνο τις βασικές παροχές η ασφάλιση κατά ατυχήματος αποβλέπει στην πρόληψη, την περίθαλψη και την αποζημίωση 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> διττό σύστημα: οι επαγγελματικές ασθένειες καλύπτονται από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, τα εργατικά ατυχήματα καλύπτονται από ιδιωτική ασφάλιση το ταμείο για επαγγελματικές ασθένειες καλύπτει την περίθαλψη και τις αποζημιώσεις καταβάλλεται αποζημίωση και οι δαπάνες θεραπείας επιστρέφονται εάν αποδειχθεί ότι υπήρξε έκθεση. Εάν η ασθένεια δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο, ο ασθενής πρέπει να αποδείξει ότι αυτή προκλήθηκε από την εργασία 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> το σημαντικότερο οικονομικό κίνητρο είναι ότι οι εργοδότες καταβάλλουν το κόστος της αναρωρωτικής άδειας για τις πρώτες δύο εβδομάδες (ιδιώτες) ή για όλη την περίοδο (δημόσιο) η υποχρεωτική ασφάλιση έναντι της ευθύνης του εργοδότη για εργατικά ατυχήματα αποτελεί ρύθμιση ιδιωτικής ασφάλισης η υποχρεωτική ασφάλιση έναντι της ευθύνης του εργοδότη για επαγγελματικές ασθένειες εμπίπτει στη φροντίδα αντασφαλιστικού φορέα 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> το σύστημα ασφάλισης κατά ατυχήματος είναι υποχρεωτικό και προβλέπεται από το νόμο οι ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρίες υπό κρατική εποπτεία είναι υπεύθυνες για την ασφάλιση ατυχήματος ασφάλιση των εργαζομένων. Οι επιχειρηματίες και τα μέλη των οικογενειών τους δεν καλύπτονται συνήθως από σύστημα υποχρεωτικής ασφάλισης (πλην των αγροτών) 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ο κίνδυνος για βλάβες κατά την εργασία (ατυχήματα και ασθένειες) καλύπτεται από το εθνικό ασφαλιστικό σύστημα οι περισσότεροι εργαζόμενοι είναι ασφαλισμένοι στο CNAM αποζημιώνει τους εργαζομένους που έχουν υποστεί βλάβη και ορίζει το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών που καταβάλλουν οι επιχειρησείς
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> τα Ταμεία Ασφάλισης Ατυχημάτων είναι οργανισμοί δημοσίου δικαίου και τα διαχειρίζονται αυτόνομα οι κοινωνικοί εταίροι η ασφάλιση ατυχημάτων είναι διαρθρωμένη κατά κλάδους οικονομικής δραστηριότητας θεσπισμένο καθήκον είναι η πρόληψη των ατυχημάτων, των επαγγελματιών ασθενειών και των κινδύνων από την εργασία καθώς και η άμβλυση των συνεπειών τους 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> υποχρεωτικά κρατικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> σύστημα υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης στο οποίο καταβάλλουν εισφορές τόσο οι εργοδότες όσο και οι εργαζόμενοι οι εργαζόμενοι που υπέστησαν εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια δικαιούνται ορισμένα επιδόματα κοινωνικής ασφάλισης 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> η ασφάλιση είναι υποχρεωτική και καλύπτει όλα τα ατυχήματα κατά την εργασία καθώς και όλες τις ασθένειες που αναγνωρίζεται ότι σχετίζονται άμεσα με την εργασία αρμοδιότητα του INAIL, που λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> αρμοδιότητα της AAA που λειτουργεί υπό την εποπτεία της κυβέρνησης σύστημα υποχρεωτικό και θεσπισμένο δια νόμου ασφάλιση εργαζομένων η ασφάλιση καλύπτει εργατικά ατυχήματα και ασθένειες
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> στο πλαίσιο του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων δεν υφίσταται διάκριση μεταξύ ασθενείας και αναικανότητας που οφείλονται στην εργασία ή που οφείλονται σε άλλους λόγους οι εργοδότες οφείλουν να καταβάλλουν τις δαπάνες της αναρωρωτικής άδειας για το πρώτο έτος της ασθένειας η ασφάλεια αναικανότητας του εργαζόμενου καλύπτει τις περιπτώσεις ασθένειας και αναικανότητας προς εργασία που διαρκούν περισσότερο από ένα έτος οι ιατρικές δαπάνες καλύπτονται από τα εθνικά ή ιδιωτικά συστήματα ασφάλισης, αναλόγως του εισοδήματος 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> σύστημα ιδιωτικής ασφάλισης για ατυχήματα που συντονίζεται από το Instituto de Portugal οι επαγγελματικές ασθένειες υπάγονται στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης μέσω του Εθνικού Κέντρου Προστασίας από Επαγγελματικούς Κινδύνους κατά την Εργασία, το οποίο χρηματοδοτείται από εισφορές των εργοδοτών 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> υποχρεωτικό σύστημα, τμήμα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης συνήθως, η ασφάλιση εξασφαλίζεται από την Κοινή Ένωση για Εργατικά Ατυχήματα και Επαγγελματικές Ασθένειες (ανεξάρτητη ένωση εργοδοτών για την κοινή διαχείριση της ευθύνης). Μερικές φορές αναλαμβάνεται από το φορέα που είναι αρμόδιος για το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης η ασφάλιση αποσκοπεί στην πρόληψη, την περίθαλψη και την αποζημίωση 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> η ασφάλιση κατά εργατικών ατυχημάτων είναι υποχρεωτική για όλα τα επικερδώς απασχολούμενα άτομα και χρηματοδοτείται μέσω κοινωνικών εισφορών των εργοδοτών η ασφάλιση συντονίζεται με τις τακτικές παροχές ασθένειας 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> πέραν των γενικών παροχών αναστήριξης, προβλέπονται ειδικές παροχές για άτομα ανάπηρα συνεπεία εργατικού ατυχήματος ή άτομα που πάσχουν από καθορισμένες επαγγελματικές ασθένειες υποχρεωτικό σύστημα ασφάλισης που επιβάλλει στους εργοδότες την ασφάλιση ευθύνης τους για τραυματισμό ή ασθένεια των εργαζομένων τους κατά την εργασία

10.2 Κίνητρα στα πλαίσια της κοινωνικής ασφάλισης

Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που καλύπτουν το κόστος των επαγγελματιών ασθενειών και των εργατικών ατυχημάτων συγκεντρώνουν σημαντικούς οικονομικούς πόρους που συλλέγονται από εισφορές των εργοδοτών και των εργαζομένων.

Η επιβολή ασφαλιστρών παρέχει τη δυνατότητα δημιουργίας οικονομικών κινήτρων για να ενθαρρύνεται η προληπτική δράση στις επιχειρήσεις. Σε μικρή πλειοψηφία των χωρών της ΕΕ προβλέπονται υποχρεωτικά οικονομικά κίνητρα ενταγμένα σε συστήματα κοινωνικής ασφάλισης. Οι χώρες αυτές αναφέρουν μια ποικιλία τέτοιων κινήτρων. Η διαφοροποίηση των ασφαλιστρών κατά εργατικών ατυχημάτων και ασθενειών ή των εισφορών στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης είναι το πιο συνηθισμένο.

Η διαφοροποίηση των ασφαλιστρών ή των εισφορών συνήθως εξαρτάται σε κάποιο βαθμό από τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων ή από τα αποτελέσματα σε σχέση με την ΑΥΕ. Οι δείκτες που καθορίζουν το ύψος των ασφαλιστρών διαφέρουν. Η διαφοροποίηση των ασφαλιστρών μπορεί να είναι συνάρτηση του επιπέδου του κινδύνου σε διάφορους κλάδους ή και του επιπέδου του κινδύνου ή των συνθηκών εργασίας σε μεμονωμένες επιχειρήσεις. Αυτή η τελευταία περίπτωση αφορά μόνο τις μεγάλες επιχειρήσεις. Σε μερικές χώρες, το ύψος των ασφαλιστρών εξαρτάται από το βαθμό συμμόρφωσης με τη νομοθεσία, ενώ σε άλλες ο αποφασιστικός

παράγοντας είναι ο βαθμός στον οποίο εφαρμόζονται τα ενδεδειγμένα μέτρα ΑΥΕ.

Σε κάποια κράτη μέλη τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης περιλαμβάνουν και άλλα μέσα, πέρα από την προαναφερθείσα διαφοροποίηση των ασφαλιστρών ή εισφορών, για να παροτρύνουν τις επιχειρήσεις να αναβαθμίσουν τις συνθήκες της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία. Πρόκειται για:

- δάνεια ή χορηγήσεις για μέτρα πρόληψης,
- μερική αποζημίωση των εργοδοτών για το κόστος υπηρεσιών ασφάλειας και υγείας,
- υποχρέωση καταβολής του κόστους για τις περιόδους απουσίας λόγω ασθενείας
- ανάκτηση παροχών σε περίπτωση βαριάς αμέλειας του εργοδότη.

Γενικά, τα κράτη μέλη δεν προβλέπουν σημαντικές αλλαγές στο επίπεδο ή τη φύση των κινήτρων αυτών. Ωστόσο, διαφαίνεται μία τάση προς μεγαλύτερη διαφοροποίηση των ασφαλιστρών για ασφάλιση κατά εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματιών ασθενειών. Στη Σουηδία η θέσπιση οικονομικών κινήτρων αποτελεί αντικείμενο συζητήσεων.

Σε ποιο βαθμό υπάρχουν οικονομικά κίνητρα στα πλαίσια των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης για τη βελτίωση της ΑΥΕ; Προβλέπετε αλλαγές είτε στην παρουσία είτε στο επίπεδο αυτών των κινήτρων;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης μπορούν να λάβουν μέτρα για να ανακτήσουν από τον εργοδότη τις παροχές που καταβλήθηκαν για εργατικά ατυχήματα ή επαγγελματικές ασθένειες, σε περιπτώσεις βαριάς αμέλειας ή εκ προθέσεως πρόκλησης βλάβης δεν αναμένονται αλλαγές 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> Το Ταμείο Επαγγελματικών Ασθενειών δεν προβλέπει οικονομικά κίνητρα δεν αναμένονται αλλαγές στην πολιτική του Ταμείου Επαγγελματικών Ασθενειών όσον αφορά την πρόληψη. Ωστόσο, ενδέχεται να επιτραπεί μια διακύμανση των εισφορών στο Ταμείο, ανάλογα με τις προστάθειες των επιχειρήσεων για πρόληψη 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ούτε τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, ούτε τα συστήματα κοινωνικών παροχών περιλαμβάνουν ειδικά οικονομικά κίνητρα πιο σημαντικό οικονομικό κίνητρο είναι το γεγονός ότι οι εργοδότες υποχρεούνται να καταβάλλουν το κόστος της αναρωτικής άδειας για τις πρώτες δύο εβδομάδες (ιδιώτες) ή για όλη την περίοδο (δημόσιο) δεν αναμένονται αλλαγές 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> κάλυψη των εργοδοτών για δαπάνες υπηρεσίας ΑΥΕ τα συστήματα ασφάλισης κατά ατυχημάτων προβλέπουν κίνητρα για μεγάλες επιχειρήσεις. Ειδικά συστήματα υιοθετούνται όπου τα ασφαλιστικά είναι συνάρτηση των ατυχημάτων 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> τα CRAM παρέχουν οικονομικά κίνητρα για ΜΜΕ υπό μορφή δανείων ή χορηγήσεων δεν αναμένονται ουσιαστικές αλλαγές οι μεγάλες επιχειρήσεις μπορούν να έχουν επιστροφές επί των ασφαλιστικών εισφορών τους, εάν λαμβάνουν μέτρα για βελτίωση της ΑΥΕ
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> οι εισφορές αντικατοπτρίζουν τη διαφορά σε έκταση και κόστος της πρόληψης ατυχημάτων στις διάφορες επιχειρήσεις συμπληρωματικό σύστημα, που προβλέπει πρόσθετες εισφορές ή εκπτώσεις στην ασφαλισμένη επιχείρηση, ως επιβράβευση για τη λήψη μέτρων υπέρ της ΑΥΕ τα κίνητρα επανεξετάζονται τακτικά και αναπροσαρμόζονται στο κοστολόγιο των κινδύνων 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> το ΙΚΑ επιβάλλει στους εργοδότες την εισφορά επαγγελματικού κινδύνου, η οποία αποτελεί συνάρτηση της κατάστασης της ΑΥΕ στην επιχείρηση ο θεσμός αυτός δεν έχει λειτουργήσει ικανοποιητικά μέχρι τώρα η δημιουργία νέων κινήτρων βρίσκεται στο στάδιο εκπόνησης μελέτης σκοπιμότητας 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> δεν προβλέπονται ειδικά κίνητρα στα πλαίσια των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> τα ασφαλιστικά που καταβάλλουν οι εργοδότες στο INAIL υπολογίζονται βάσει του συνολικού ύψους των μισθών, με κυμαινόμενη αξία, ανάλογα με συγκεκριμένους κινδύνους το INAIL θέσπισε 3 είδη κινήτρων: διαφοροποίηση ασφαλιστρού, ασφαλιστρού για ΜΜΕ και ασφαλιστρού για τον κατασκευαστικό τομέα η διαφοροποίηση του ασφαλιστρού εξαρτάται από την πλήρη εφαρμογή των διατάξεων για την πρόληψη 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> δεν υπάρχουν κίνητρα η επιβολή ασφαλιστρον ανάλογα με τους τομείς κινδύνου παρέχει μια μορφή οικονομικού κινήτρου σύζητείται η επιβολή εισφορών προσανατολισμένων περισσότερο κατά επιχείρηση
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> οι εργοδότες καταβάλλουν τουλάχιστον το 70% των αποδοχών κατά τον πρώτο χρόνο της αναρωτικής άδειας, αλλά μπορούν να ασφαλιστούν για τη δαπάνη αυτή. Το ασφαλιστικό βασίζεται στη χρονική διάρκεια της απουσίας μετά τον πρώτο χρόνο, η ασθένεια και η αναπηρία καλύπτονται από το νόμο περί παροχών ανικανότητας. Το ασφαλιστικό εξαρτάται από τον αριθμό των ατόμων που εγκατέλειψαν την επιχείρηση λόγω ανικανότητας τα τελευταία πέντε χρόνια 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> στο πορτογαλικό ασφαλιστικό σύστημα, δεν υπάρχουν οικονομικά κίνητρα για τη βελτίωση της ΑΥΕ 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> η ασφάλιση μπορεί να μειωθεί μέχρι και 10% εάν λαμβάνονται αποτελεσματικά μέτρα, ή να αυξηθεί μέχρι και 20% για επιχειρήσεις που δεν συμμορφώνονται το ποσό της καταβαλλόμενης αποζημίωσης αυξάνεται κατά 30-50% εφόσον η βλάβη ή η ασθένεια οφείλεται σε μη συμμόρφωση προβλέπονται αλλαγές από το 1998 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> δεν υπάρχουν οικονομικά κίνητρα στα πλαίσια των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης τα οικονομικά κίνητρα αποτελούν αντικείμενο συζητήσεων 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> δεν υπάρχουν οικονομικά κίνητρα στο ασφαλιστικό σύστημα του Η.Β. Το κράτος καταβάλλει αντιταθμίσεις από τη γενική φορολογία

10.3 Συστήματα ιδιωτικής ασφάλισης

Τα κράτη μέλη δεν διαθέτουν μόνο συστήματα υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, αλλά μερικές φορές έχουν και συστήματα εθελοντικής ιδιωτικής ασφάλισης που προβλέπουν οικονομικά κίνητρα για να παρακινήσουν τις επιχειρήσεις να βελτιώσουν το επίπεδό τους όσον αφορά την ΑΥΕ. Τα σημαντικότερα κίνητρα που παρέχει η ιδιωτική ασφάλιση είναι:

- διαφοροποίηση των ασφαλιστρών για την ασφάλιση έναντι δαπανών π.χ. αναρωτικής άδειας και ιατρικής περίθαλψης που σχετίζεται με εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια,
- διαφοροποίηση των ασφαλιστρών για την ασφάλιση έναντι διεκδικήσεων των εργαζομένων από τους εργοδότες τους σε περιπτώσεις εργατικών ατυχημάτων ή επαγγελματικών ασθενειών.

Τα οικονομικά κίνητρα που παρέχουν τα συστήματα ιδιωτικής ασφάλισης για τη βελτίωση της ΑΥΕ στις επιχειρήσεις είναι περιορισμένα. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ιδίως για τις μικρότερες επιχειρήσεις, το κόστος της ασφάλισης είναι μάλλον συνάρτηση της εμπειρίας από απαιτήσεις αποζημίωσης στον κλάδο, παρά της εκτίμησης της αποτελεσματικότητας των ενεργειών της κάθε επιχείρησης στον τομέα της ΑΥΕ.

Οι ιδιωτικοί ασφαλιστικοί φορείς έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες παροχής κινήτρων στους μεγάλους εργοδότες που έχουν συστήματα διαχείρισης κινδύνων, αναγνωρισμένα από τον ασφαλιζόντα. Για

μικρότερες επιχειρήσεις, ωστόσο, τα ασφαλιστρα λαμβάνουν συχνά υπόψη μόνο τους κινδύνους που υπάρχουν και δε λαμβάνουν σχεδόν καθόλου υπόψη τις προσπάθειες των επιχειρήσεων για πρόληψη. Επίσης, επειδή το κόστος της ασφάλισης συνδέεται με τις δυνάμεις της αγοράς, τα κίνητρα που αφορούν την ΑΥΕ τείνουν να επισκιαστούν από διακυμάνσεις του κόστους, λόγω των συνθηκών της αγοράς.

Παρόλο που διαπιστώνεται μια τάση σε ορισμένα κράτη μέλη προς πιο ευέλικτα ασφαλιστρα, δεν αναμένονται σημαντικές αλλαγές στο επίπεδο ή στην παρουσία των οικονομικών αυτών κινήτρων στα ιδιωτικά συστήματα ασφάλισης.

Σε ποιο βαθμό υπάρχουν οικονομικά κίνητρα στα προγράμματα ιδιωτικής ασφάλισης για τη βελτίωση της ΑΥΕ; Προβλέπετε αλλαγές είτε στην παρουσία είτε στο επίπεδο αυτών των κινήτρων;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν είναι γνωστό εάν τα συστήματα ιδιωτικής ασφάλισης παρέχουν οικονομικά κίνητρα που να αποσκοπούν ειδικά στη λήψη μέτρων ΑΥΕ 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι ασφαλιστές λαμβάνουν υπόψη τα καλά αποτελέσματα όσον αφορά τα εργατικά ατυχήματα. Τα ασφαλιστρα μπορεί να κυμαίνονται ως 15% ➔ τα ασφαλιστρα για μικρές επιχειρήσεις δεν παρουσιάζουν μεγάλες διακυμάνσεις ➔ υπάρχει μια τάση να ληφθούν υπόψη οι υφιστάμενοι κίνδυνοι και οι προσπάθειες πρόληψης που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις 	<p>Δανία</p>	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ τα συστήματα ιδιωτικής ασφάλισης δεν παρέχουν στοιχεία που να αφορούν την ΑΥΕ ➔ δεν αναμένονται στο προσεχές μέλλον αλλαγές στην ακολουθούμενη πρακτική 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ ο κίνδυνος για βλάβες κατά την εργασία (ατυχήματα και ασθένειες) καλύπτεται από το εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και όχι από συστήματα ιδιωτικής ασφάλισης
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να εντάσσονται σε θεσπισμένο σύστημα ασφάλισης κατά ατυχημάτων. Τα συστήματα ιδιωτικής ασφάλισης κατά ατυχημάτων δεν χρησιμοποιούν οικονομικά κίνητρα για τη βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας και υγείας στην εργασία στις επιχειρήσεις 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι φορείς ιδιωτικής ασφάλισης λαμβάνουν συνήθως υπόψη τη συμπεριφορά του ασφαλιζόμενου έναντι των θεμάτων ΑΥΕ, καθώς και τα αποτελέσματα στο αντικείμενο της ασφάλισης (π.χ. εξέλιξη ποσοστών των ατυχημάτων) ➔ δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την εκτίμηση της εξέλιξης των προγραμμάτων ιδιωτικής ασφάλισης στο μέλλον 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ υπάρχουν οικονομικά κίνητρα στο βαθμό που το κόστος των απαιτήσεων αποζημίωσης συνδέεται με τα επίπεδα των ασφαλιστρων. ➔ έχει δημιουργηθεί πιλοτικό σύστημα στο πλαίσιο του οποίου ορισμένες νέες ΜΜΕ, που συμφωνούν να κάνουν ένα εγκεκριμένο πρόγραμμα κατάρτισης ΑΥΕ και κατά συνέπεια να υιοθετήσουν κατάλληλο σύστημα διαχείρισης της ασφάλειας στην εργασία, καταβάλλουν στη συνέχεια χαμηλότερα ασφαλιστρα 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν παρέχονται οικονομικά κίνητρα ή μειώσεις ασφαλιστρων ➔ το ασφαλιστρο καθορίζεται με βάση το συγκεκριμένο καλυπτόμενο κίνδυνο ➔ η λήψη μέτρων ΑΥΕ μπορεί να αποτελέσει παράγοντα για την επιβολή ευνοϊκότερων ασφαλιστρων 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι επιχειρήσεις υποχρεούνται δια νόμου να είναι μέλη της AAA ➔ δεν υπάρχουν συστήματα ιδιωτικής ασφάλισης
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι ασφαλιστές ορίζουν το ασφαλιστρο για την πληρωμή της αναρωρωτικής άδειας στις επιχειρήσεις ➔ οι επιχειρήσεις μπορούν επίσης να επιλέξουν να καταβάλουν οι ίδιες το κόστος της αναρωρωτικής άδειας ή να ασφαλισουν μέρος μόνο των δαπανών αυτών ➔ δεν αναμένονται περαιτέρω αλλαγές 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ από το 1998 η επιβολή ασφαλιστρων διαβαθμίζεται ανάλογα με τους κινδύνους εργατικών ατυχημάτων εντός της επιχείρησης ➔ τα ασφαλιστρα θα υπολογίζονται με βάση τη δραστηριότητα και τις συνθήκες πρόληψης στο χώρο εργασίας 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ ο κίνδυνος για εργατικά ατυχήματα και ασθένειες δεν καλύπτεται από τα ιδιωτικά ασφαλιστικά συστήματα 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν υφίστανται οικονομικά κίνητρα ➔ τα ιδιωτικά ασφαλιστικά συστήματα δεν περιλαμβάνουν περιπτώσεις κάλυψης ασφάλειας και ασθένειας στην εργασία 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η έκταση των οικονομικών κινήτρων στο ιδιωτικό ασφαλιστικό σύστημα είναι πολύ μικρή ➔ ιδίως για μικρές επιχειρήσεις, το κόστος της ασφάλισης βασίζεται στην εμπειρία από απαιτήσεις αποζημίωσης σύμφωνα με το ιστορικό ή τον κλάδο

11

ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΝΑΔΟΧΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΥΕ

Μια μάλλον νέα και κάπως διαφορετική προσέγγιση είναι η προώθηση της ΑΥΕ στις επιχειρήσεις με την επιλογή αναδόχων ή προμηθευτών προϊόντων, αγαθών και υπηρεσιών με βάση τις επιδόσεις τους στον τομέα αυτόν. Στο πλαίσιο της παρούσας επισκόπησης, τα κράτη μέλη ρωτήθηκαν αν οι δημόσιοι οργανισμοί τους (σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο) - λειτουργώντας ως ιδιωτικοί φορείς - επιλέγουν τους αναδόχους τους ή τους προμηθευτές τους με βάση κριτήρια ΑΥΕ.

Τ' αποτελέσματα αυτής της επισκόπησης δείχνουν ότι πολλά κράτη μέλη έχουν κάποια εμπειρία σ' αυτόν τον τομέα.

Μερικές φορές υιοθετείται μια τυπική νομική προσέγγιση, βάσει της οποίας οι δημόσιοι φορείς απαιτούν από τον συμβαλλόμενο να τηρεί τη νομοθεσία περί ΑΥΕ. Σε ορισμένα κράτη μέλη υπάρχει ειδική νομοθεσία που απαγορεύει στους δημόσιους φορείς να συνάπτουν συμβάσεις με οποιονδήποτε έχει κριθεί ένοχος για παραβάσεις σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία (Ισπανία). Μερικές φορές οι προδιαγραφές για τις δημόσιες συμβάσεις επιβάλλουν την υποχρέωση συμμόρφωσης με τις διατάξεις περί ΑΥΕ κατά την εκτέλεση του έργου. Σε άλλα κράτη μέλη επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια (ή πρωτοβουλία) των δημοσίων φορέων να λάβουν υπόψη τις επιδόσεις του συμβαλλομένου στον τομέα της ΑΥΕ.

Οι δημόσιοι φορείς, λειτουργώντας ως ιδιωτικοί, μπορούν ακόμα να απαιτούν προδιαγραφές ΑΥΕ που υπερβαίνουν τα ελάχιστα όρια που θέτει η νομοθεσία ή να ζητούν ειδικές πρωτοβουλίες που στηρίζουν την πρακτική εφαρμογή των μέτρων ΑΥΕ στον τόπο εργασίας - για παράδειγμα προγράμματα κατάρτισης ή εκστρατείες ευαισθητοποίησης (Ολλανδία).

Υπάρχουν αρκετοί λόγοι για τους οποίους μπορεί να θεωρηθεί σημαντικό να εξετάζονται οι επιδόσεις των αναδόχων στον τομέα της ΑΥΕ κατά την επιλογή τους.

Πρώτον, οι δημόσιοι οργανισμοί (σε εθνικό και τοπικό επίπεδο) - ενεργώντας ως ιδιωτικοί φορείς - μπορούν να συνάψουν συμβάσεις για πληθώρα έργων. Οι συμβάσεις μεταξύ δημοσίων φορέων και αναδόχων μπορεί να είναι σχετικά μεγάλες, ή η μορφή των εργασιών/υπηρεσιών να είναι ειδικού χαρακτήρα. Το γεγονός αυτό μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για καλές επιδόσεις ΑΥΕ σε ορισμένους τομείς. Δεύτερον, η σύναψη συμβάσεων με καλές επιχειρήσεις μπορεί να λειτουργήσει ως παράδειγμα καλής πρακτικής προς μίμηση.

Σε ποιο βαθμό οι δημόσιοι φορείς - λειτουργώντας ως ιδιωτικοί φορείς - επιλέγουν τους αναδόχους με γνώμονα τα πρότυπα ΑΥΕ για την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> σε μεμονωμένες περιπτώσεις οι συμβάσεις θέτουν ως προϋπόθεση την τήρηση από τα συμβαλλόμενα μέρη των διατάξεων περί ΑΥΕ 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> η αγορά εξοπλισμού εργασίας και εξοπλισμού ατομικής/συλλογικής προστασίας στο δημόσιο τομέα διέπεται από ειδικές διαδικασίες προμηθειών ο βασικός εργοδότης οφείλει να απορρίπτει υπεργολάβους που γνωρίζει ότι δεν έχουν καλό παρελθόν στην ΑΥΕ 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> οι διατάξεις για την πολιτική των προμηθειών από κρατικές και τοπικές αρχές περιέχουν κοιτίδια ΑΥΕ, κυρίως όσον αφορά τα προϊόντα δεν υπάρχουν ποσοτικά στοιχεία για τους επιβαλλόμενους όρους 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> δεν είναι συνήθης η επιβολή τέτοιων όρων 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> οι ανάδοχοι οφείλουν να τηρούν τη νομοθεσία περί ευημερίας, συμπεριλαμβανομένης και της ΑΥΕ
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> σε κάθε σύμβαση που συνάπτεται με δημόσιες αρχές περιλαμβάνονται δεσμευτικές προϋποθέσεις για την τήρηση των νομικών ρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων ΑΥΕ 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> όλες οι αρχές θέτουν όρους αναφορικά με την ΑΥΕ οι συμβάσεις μάλιστα είναι αυστηρές στις περιπτώσεις της προμήθειας αγαθών και υπηρεσιών, για τις οποίες υπάρχουν νομοθετημένες προδιαγραφές ή πρότυπα (π.χ. εκτέλεση τεχνικών έργων, αγορά μηχανημάτων, κ.λπ.) 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> μερικοί οργανισμοί απαιτούν αντίγραφο της δήλωσης ασφάλειας (εκτίμησης κινδύνου) του προμηθευτή πριν από την προμήθεια προϊόντων ή αγαθών 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> η ισχύουσα νομοθεσία απαιτεί οι προσκληθείς ενδιαφερόντος να ορίζουν ρητώς ότι πρέπει να γίνονται σεβαστοί οι κανονισμοί ασφαλείας, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές οδηγίες ιδρύθηκε πρόσφατα ένας εθνικός οργανισμός (ITACA) για να προσδιορίσει και να αναπτύξει διαφανείς διοικητικές διαδικασίες για υψηλή ποιότητα στους δημόσιους διαγωνισμούς 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> η AAA επιβάλλει στους αναδόχους τους δικούς της κανόνες πρόληψης ατυχημάτων οι μεγάλες επιχειρήσεις επιβάλλουν στους αναδόχους τους κανόνες τους περί ΑΥΕ
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> υπάρχουν πολλά παραδείγματα όπου οι αρχές λειτουργώντας ως ιδιωτικοί φορείς επιβάλλουν στους αναδόχους όρους για τα πρότυπα ασφάλειας και υγείας, π.χ. όσον αφορά τις υπηρεσίες καθαρισμού και βιθοκορισμού 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να εφαρμόζουν τη νομοθεσία για τα δημόσια έργα και για την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών για τα προϊόντα, πρέπει να εξασφαλίζεται μια σειρά τεχνικών προδιαγραφών ασφαλείας σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και τα εθνικά πρότυπα 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> απαγορεύεται οι δημόσιες αρχές να υπογράφουν συμβάσεις με οποιονδήποτε έχει κριθεί ένοχος για παραβάσεις στον τομέα της ΑΥΕ. Οι όροι των δημοσίων συμβάσεων επιβάλλουν τήρηση της ΑΥΕ κατά την εκτέλεση του έργου τα προϊόντα που προορίζονται για δημόσιους φορείς πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές ασφαλείας 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> δεν συνήθίζεται η επιβολή τέτοιων όρων 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> όλες οι επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών αρχών, έχουν συγκεκριμένες ευθύνες για τη δραστηριότητα των αναδόχων τους βάσει της νομοθεσίας περί ΑΥΕ. Ο τρόπος με τον οποίο ο φορέας προσπαθεί να επηρεάσει τους αναδόχους είναι σε μεγάλο βαθμό θέμα κάθε μεμονωμένου φορέα

Μέρος 4. **ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ**

12

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Τα κράτη μέλη ρωτήθηκαν ποιες πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να αναληφθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σχετικά με τις οικονομικές πτυχές της ΑΥΕ.

Κατά την άποψη των περισσότερων κρατών μελών, απαιτείται η ανταλλαγή πληροφοριών για την εκτίμηση του κόστους και του οφέλους των μέτρων που λαμβάνονται από τις εθνικές διοικήσεις. Αυτό θεωρείται ότι θα βοηθήσει, και κατά τη γνώμη ορισμένων κρατών μελών πρέπει να επιδιωχθεί σε μεγαλύτερη έκταση. Ιδίως έγινε αναφορά σε οικονομικές εκτιμήσεις για τις οδηγίες της ΕΕ, σε πληροφόρηση σε γενικότερο επίπεδο και σε μελέτες ειδικών μέτρων.

Όσον αφορά την ανάπτυξη της μεθοδολογίας σε εθνικό επίπεδο, πολλά κράτη μέλη θεωρούν ότι χρειάζεται μια μεθοδολογία που θα επιτρέπει την αξιολόγηση του αντικτύπου από την εφαρμογή των οδηγιών της ΕΕ, με τη χρήση κοινών παραγόντων που θα επιτρέπουν συγκρίσεις. Η Φινλανδία συνέστησε περαιτέρω εναρμόνιση των στατιστικών μεταξύ των κρατών μελών, όπως η ποσοτικοποίηση των περιστατικών ασθένειας εξ' αφορμής της εργασίας. Τα στοιχεία αυτά αναφέρθηκαν ως βασικές προϋποθέσεις για περαιτέρω οικονομικές αναλύσεις και για την εκτίμηση του κόστους και του οφέλους των ισχυουσών ή των προτεινομένων κοινοτικών οδηγιών. Προς το παρόν, κάθε εκτίμηση συγκρίσιμων ευρωπαϊκών δεδομένων παραμένει και δύσκολη και χρονοβόρα.

Μια σειρά κρατών μελών προτείνει την ανάπτυξη μεθοδολογίας ή εργαλείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε επίπεδο επιχείρησης. Ορισμένα κράτη μέλη (Ιταλία, Ολλανδία), τόνισαν την ανάγκη απλών μοντέλων για την ΑΚΟ, ώστε να χρησιμοποιούνται και από τις ΜΜΕ στην καθημερινή τους πρακτική. Οι πρακτικές και απλές αυτές μέθοδοι θα πρέπει να αποσκοπούν ρητά σε οφέλη πέραν της μείωσης του απουσιασμού, όπως είναι η παραγωγικότητα, η ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών και η ανταγωνιστικότητα. Οι μέθοδοι και τα εργαλεία στον τομέα αυτόν θα έπρεπε να επηρεάζονται λιγότερο από την εθνική νομοθεσία και να μπορούν να διαδίδονται ευκολότερα. Η Ελλάδα εισηγήθηκε τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων ώστε να προσθέσουν και τα δικά τους στοιχεία, απόψεις, εμπειρίες και προτάσεις σε κάθε μελλοντική δραστηριότητα που αφορά τις κοινωνικοοικονομικές πτυχές σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επιπλέον της ανάπτυξης μεθοδολογίας (και σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο επιχείρησης), υποβλήθηκε σειρά προτάσεων για πρωτοβουλίες που πρέπει να αναληφθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως:

- αξιολόγηση μέτρων σε σχέση με την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα,
- κατευθυντήριες γραμμές για ομοιογενείς δείκτες, βελτίωση της συγκρισιμότητας,
- βάση δεδομένων για τα μέτρα, το κόστος και την αποτελεσματικότητα,
- πιλοτικά προγράμματα, έρευνα,
- ανταλλαγή επιτυχών μεθόδων και παραδειγμάτων.

Τα περισσότερα κράτη μέλη υποστηρίζουν τη διάδοση πληροφόρησης για οικονομικά κίνητρα. Μερικά κράτη μέλη προτείνουν περισσότερη έρευνα και διάδοση εμπειρικών γνώσεων για την αποτελεσματικότητα των κινήτρων που βασίζονται στο ασφαλιστικό σύστημα.

Το πρόγραμμα SHAPE θα παράσχει επίσης σχετική πληροφόρηση για τις μεθοδολογίες. Το πρόγραμμα αυτό, που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αποσκοπεί στο να αναπτύξει και να δοκιμάσει μεθοδολογίες αναλύσεων κόστους-οφέλους της ΑΥΕ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΝ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

	AU	BE	DK	FI	FR	GE	GR	IR	IT	LUX	NL	PT	ES	SW	UK
Εκτιμήσεις σχετικά με τις οδηγίες ΕΕ και τη διάδοσή τους	●		●	●	●	●							●		●
Διάδοση των εκτιμήσεων και των δεδομένων σε εθνικό επίπεδο	●			●	●	●	●		●			●	●	●	●
Ανάπτυξη και εμπειρίες από την εφαρμογή μεθοδολογιών (σε γενικό επίπεδο)					●	●			●	●				●	●
Εναρμόνιση δεδομένων, βελτίωση της συγκρισιμότητας				●					●	●			●		●
Ανάπτυξη και σύγκριση μεθόδων – εργαλείων για επιχειρήσεις			●	●	●	●			●			●			●
Διάδοση καλών παραδειγμάτων, πιλοτικών προγραμμάτων, βάσεων δεδομένων				●	●		●		●	●	●		●	●	●
Πληροφόρηση από μελέτες συγκεκριμένων περιπτώσεων, διάδοσή τους στις ΜΜΕ									●		●				
Εκτίμηση οφέλους, επιδράσεις στην παραγωγικότητα και στην ποιότητα		●	●	●					●	●		●			
Αποτελεσματικότητα, δείκτες αποδοτικότητας				●		●									
Οικονομικά κίνητρα	●			●	●									●	●
Ερευνητικά προγράμματα					●			●	●						●

Ποιες πρωτοβουλίες μπορούν να αναληφθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφορήσης για την εκτίμηση του κόστους και του οφέλους των μέτρων που λαμβάνουν οι εθνικές διοικήσεις;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ δεν μπορούν να γίνουν εκτιμήσεις τέτοιου είδους. Στην καλύτερη περίπτωση θα οδηγούσαν σε εσφαλμένη πληροφόρηση. Η ανταλλαγή τέτοιων πληροφοριών δε φαίνεται αναγκαία 	<p>Βέλγιο.</p>	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα μπορούσε να διανείμει τα τελικά έγγραφα της εκτίμησης του αντιτύπου των κοινοτικών οδηγιών 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η πρόσβαση σε όλες τις αναλύσεις περί αντιτύπου θα πρέπει να είναι εύκολη 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η ανταλλαγή πληροφόρησης μεταξύ εθνικών διοικήσεων μπορεί να αποβεί χρήσιμη (στατιστικές μελέτες, μεθοδολογικά πειράματα κ.λπ.)
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η ανταλλαγή πληροφοριών επί των θεμάτων αυτών πρέπει να επιδιωχθεί περισσότερο 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ διάδοση και ανταλλαγή πληροφόρησης μεταξύ εθνικών διοικήσεων με παραδείγματα και σχόλια (μέσω εντύπων, internet ή προγραμμάτων επισκέψεων) ➔ συλλογή δεδομένων, απόψεων και προτάσεων από τους κοινωνικούς εταίρους και από τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ φαίνεται να υπάρχουν πολύ λίγες πληροφορίες περί κόστους/οφέλους. Ίσως πρέπει να διατεθούν πόροι για τη χρηματοδότηση σχετικής έρευνας 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ διάδοση πληροφοριών στις ΜΜΕ με τη χρήση απλής γλώσσας, πρώτα απ' όλα μέσω του δικτύου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού, αλλά και άμεσα από την INAIL και από τα κέντρα ενημέρωσης των εμπορικών επιμελητηρίων 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ το πρόγραμμα SHAPE της ΝΙΑ ΤΝΟ, κατ' εντολή της Γεν. Δ/σης V της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για το σκοπό αυτό
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η διάδοση πληροφοριών σχετικά με συγκεκριμένες εμπειρίες φαίνεται ιδιαίτερα σημαντική. Η πληροφόρηση αυτή μπορεί να έχει εκπαιδευτική αξία. Η απόκτηση τέτοιου υλικού είναι εξαιρετικά ακριβή. Θα ήταν ίσως χρήσιμα κάποια δείγματα της διαθέσιμης διεθνούς γνώσης επί του θέματος 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι πρωτοβουλίες που συμβάλλουν στην ανταλλαγή και διάδοση πληροφοριών για αναλύσεις κόστους-οφέλους είναι πολύ σημαντικές, τόσο για τις δημόσιες διοικήσεις, όσο και για τις επιχειρήσεις 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ προώθηση της παροχής κατά το δυνατόν περισσότερης πληροφόρησης επί των εμπειριών των εθνικών διοικήσεων για την εκτίμηση του κόστους και των ωφελειών των κρατικών μέτρων 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ διάδοση των εκτιμήσεων και δεδομένων σε εθνικό επίπεδο ➔ περισσότερες πληροφορίες και αναλύσεις του αντιτύπου των οικονομικών κινήτρων στην ΑΥΕ ➔ ολοένα και περισσότερη ανταλλαγή εμπειριών με τη χρήση διαφορετικών μεθόδων και μοντέλων 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ ίσως φανεί χρήσιμη η πληροφόρηση για ειδικές μελέτες με στόχο την εκτίμηση του κόστους και του οφέλους των μέτρων ➔ μπορεί να διαδοθεί ευρύτερα η εμπειρία από τη μεθοδολογία και τα αποτελέσματα. ➔ οι δράσεις για το κόστος των κακών συνθηκών εργασίας πρέπει να επιενταθούν βραχυ/μεσοπρόθεσμα στη διάδοση εθνικών μελετών

Ποιες πρωτοβουλίες μπορούν να αναληφθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσον αφορά τον υπολογισμό του κόστους των κακών συνθηκών εργασίας και την ανάπτυξη και χρήση μεθόδων εκτίμησης κόστους/οφέλους;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες οι εκτιμήσεις αυτής της μορφής σε ευρωπαϊκό επίπεδο ➔ η σκοπιμότητα τέτοιων εκτιμήσεων είναι περιορισμένη ➔ οι συγκεκριμένες συνέπειες θα πρέπει να αποσαφηνιστούν προτού γίνουν οι ΑΚΟ ➔ η εφαρμογή νέων μεθόδων δεν πρέπει να αυξήσει το φόρτο εργασίας 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην αξιολόγηση κατά πόσο τα μέτρα επηρεάζουν τον ανταγωνισμό, την απασχόληση, την παραγωγικότητα και την ποιότητα των προϊόντων 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ οι περαιτέρω εξελίξεις πρέπει να επικεντρωθούν στην ποσοτικοποίηση των συνεπειών από τις επαγγελματικές ασθένειες ➔ σε επίπεδο επιχείρησης χρειάζονται και άλλες συνιστώσες οφέλους, πέραν του απουσιασμού ➔ χρειάζεται η ανάπτυξη νέων πρακτικών μεθόδων ώστε να περιληφθεί και η παραγωγικότητα και η ποιότητα προϊόντων/υπηρεσιών στους υπολογισμούς σε επίπεδο επιχείρησης 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ η εναρμόνιση των στατιστικών αποτελεί προϋπόθεση για τη συγκρισιμότητα. Θα έπρεπε να είναι εύκολη η πρόσβαση στις οικονομικές εκτιμήσεις και στα σχόλια επ' αυτών ➔ οι μέθοδοι αξιολόγησης και εκτίμησης κόστους-οφέλους της ΑΥΕ θα έπρεπε να υποστηρίζονται και να αναπτύσσονται μέσω ευρωπαϊκής συνεργασίας ➔ οι επιτυχημένες μέθοδοι θα έπρεπε να διαδίδονται 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ διαμόρφωση κατευθυντήριων γραμμών για τον καθορισμό ομοιογενών δεικτών εκτίμησης κόστους και οφέλους
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ σύγκριση και κριτική αξιολόγηση ενδεδειγμένων μηχανισμών π.χ. με τη δημιουργία κατάλληλου δικτύου πληροφόρησης ➔ οι προσπάθειες της ΕΕ θα έπρεπε να εστιαστούν κυρίως στην ανάπτυξη της μεθοδολογίας για την εκτίμηση του κόστους και των οφελών της ΑΥΕ και στην περιγραφή των πλεονεκτημάτων 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ διάδοση και ανταλλαγή πληροφόρησης μεταξύ εθνικών διοικήσεων με παραδείγματα και σχόλια (μέσω εντύπων, internet ή προγραμμάτων επισκέψεων) 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ φαίνεται να υπάρχουν πολύ λίγες πληροφορίες σχετικά με τα κόστη/οφέλη. Ίσως θα έπρεπε να χρηματοδοτηθεί σχετική έρευνα 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ συνιστάται η χρήση ομάδων εμπειρογνομόνων για την ανάπτυξη μεθόδων ΑΚΟ της ΑΥΕ, στο πλαίσιο της Συμβουλευτικής Επιτροπής ΑΥΕ στο Λουξεμβούργο ➔ προτείνονται πιλοτικά προγράμματα σε επιχειρήσεις για να δοκιμαστούν αυτές οι μέθοδοι εκτίμησης κόστους και οφέλους 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ κατάρτιση κοινοτικών στατιστικών για τη φύση και το σημείο των βλαβών ➔ αξιολόγηση των απουσιών λόγω ασθένειας ➔ κόστος της ΑΥΕ συγκρινόμενο με τις ώρες εργασίας που κερδίζονται (χρόνος εργασίας μείον απώλειες από αναρωτικές άδειες)
<p>Ολλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ συνιστώνται περιοδικές εκτιμήσεις κόστους και αποτελεσματικότητας σε επίπεδο επιχειρήσεων για διαφορετικές μορφές κινδύνων και για διάφορους κλάδους και μεγέθη επιχειρήσεων ➔ βάση δεδομένων για τα μέτρα, το κόστος και την αποτελεσματικότητα των μέτρων κατά ορισμένων κινδύνων 	<p>Πορτογαλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στον καθορισμό των παραμέτρων εκτίμησης των οφελών 	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας που θα επιτρέπει την εκτίμηση του αντικτύπου της εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών, με τη χρήση κοινών παραγόντων που θα επιτρέπουν συγκρίσεις 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ θα πρέπει να τεθεί ως στόχος η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού μοντέλου 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ προς το παρόν, κάθε αξιολόγηση συγκρίσιμων πανευρωπαϊκών στοιχείων φαίνεται να είναι δύσκολη και δαπανηρή. Θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο να εξεταστούν περαιτέρω οι εμπειρίες επί της ΑΚΟ των υφισταμένων ή των προτεινομένων κοινοτικών οδηγιών

Ποιες πρωτοβουλίες θα ήταν εφικτές όσον αφορά την πληροφόρηση για τη χρήση οικονομικών κινήτρων ή άλλων μηχανισμών;

<p>Αυστρία</p> <ul style="list-style-type: none"> η συλλογή, επεξεργασία και διάδοση πληροφοριών αυτής της μορφής μπορεί να γίνει από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό 	<p>Βέλγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> θετική αντιμετώπιση οποιασδήποτε σχετικής πρωτοβουλίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο 	<p>Δανία</p> <ul style="list-style-type: none"> περισσότερες εμπειρικές γνώσεις για την αποτελεσματικότητα των κινήτρων που βασίζονται στο ασφαλιστικό σύστημα 	<p>Φινλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> έρευνα πάνω στα κίνητρα που χρησιμοποιούνται σήμερα και πιο διεξοδική και ευρεία μελέτη της σημασίας τους συγκριτικές μελέτες για τον οικονομικό αντίκτυπο διαφόρων ειδών μέτρων θα μπορούσε να γίνει σε βάση συνεργασίας μια μελέτη για την αλληλεπίδραση μεταξύ συνθηκών εργασίας και παραγωγικότητας 	<p>Ιταλία</p> <ul style="list-style-type: none"> καταγραφή όλων των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών πόρων που στηρίζουν άμεσα ή έμμεσα και αναπτύσσουν την ΑΥΕ (έρευνα, κατάρτιση, διαρθρωτικά ταμεία)
<p>Γερμανία</p> <ul style="list-style-type: none"> θα ήταν σκόπιμη η ανάπτυξη γενικών δεικτών της οικονομικής αποδοτικότητας. Για το λόγο αυτό, η ενημέρωση για την ΑΥΕ πρέπει να συνδυαστεί σταδιακά περισσότερο με τα οικονομικά δεδομένα (π.χ. περίοδοι ανικανότητας προς εργασία σε σχέση με την παραγωγή) 	<p>Ελλάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> διάδοση και ανταλλαγή πληροφόρησης μεταξύ εθνικών διοικήσεων με παραδείγματα και σχόλια συμμετοχή κοινωνικών εταίρων και φορέων κοινωνικής ασφάλισης 	<p>Ιρλανδία</p> <ul style="list-style-type: none"> φαίνεται να διατίθεται πολύ μικρή πληροφόρηση σχετικά με τα κόστη/οφέλη. Ίσως θα έπρεπε να χρηματοδοτηθεί σχετική έρευνα 	<p>Γαλλία</p> <ul style="list-style-type: none"> ανοικτοί στην εκπόνηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων όπως το SHAPE, βάσει των αξιολογήσεων που συζητούνται στη Συμβουλευτική Επιτροπή στο Λουξεμβούργο 	<p>Λουξεμβούργο</p> <ul style="list-style-type: none"> το υφιστάμενο σχέδιο SHAPE είναι σημαντικό διάδοση πληροφοριών μέσω του δικτύου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού
<p>Ολλανδία</p>	<p>Πορτογαλία</p>	<p>Ισπανία</p> <ul style="list-style-type: none"> ενίσχυση της διάδοσης πληροφοριών επί των πρακτικών που ακολουθούν οι επιχειρήσεις για τον υπολογισμό του αντίκτυπου των μέτρων πρόληψης επί των οικονομικών τους αποτελεσμάτων 	<p>Σουηδία</p> <ul style="list-style-type: none"> κοινή ενημέρωση σχετικά με τα αποτελέσματα μελετών για οικονομικά κίνητρα και για τον αντίκτυπό τους στην ΑΥΕ 	<p>Ηνωμένο Βασίλειο</p> <ul style="list-style-type: none"> κάθε εργασία πάνω στα οικονομικά κίνητρα θα έπρεπε να λάβει πλήρως υπόψη το έργο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για να αποφευχθούν επικαλύψεις εκπόνηση απλών μεθοδολογιών για την καθημερινή λήψη αποφάσεων ιδίως από τις ΜΜΕ. Το ερευνητικό πρόγραμμα SHAPE μπορεί να παράσχει έγκαιρη και σημαντική πληροφόρηση

Μέρος 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εκτιμήσεις σχετικά με τα κόστη και τα οφέλη των μέτρων ΑΥΕ

1. Ο οικονομικός αντίκτυπος και ειδικότερα η εκτίμηση του κόστους και του οφέλους της ασφάλειας και υγείας στην εργασία έχει καταστεί σημαντικό θέμα στα περισσότερα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η προσοχή που αποδίδεται στο θέμα αυξάνεται συνεχώς.
2. Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν διαφορετικά οικονομικά κίνητρα και εργαλεία στην πολιτική τους για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία. Η ανάλυση κόστους-οφέλους (ΑΚΟ) είναι ο πιο γνωστός τρόπος μέχρι τώρα. Ωστόσο και άλλα κίνητρα, όπως οι επιδοτήσεις και οι οικονομικές κυρώσεις, είναι εξίσου σημαντικά.
3. Σε μερικά κράτη μέλη η εκτίμηση του οικονομικού αντικτύπου είναι από τα βασικά στοιχεία της πληροφόρησης που χρησιμοποιείται για τη λήψη των πολιτικών αποφάσεων. Ωστόσο, ο βαθμός στον οποίο οι οικονομικές εκτιμήσεις επηρεάζουν τη λήψη των αποφάσεων διαφέρει από το ένα κράτος στο άλλο.
4. Αν και η ΑΚΟ αντιμετωπίζεται ως σημαντικό μέρος της διαδικασίας λήψης αποφάσεων για νέα μέτρα, στα περισσότερα κράτη μέλη, φαίνεται ότι προέχει πάντοτε η ηθική πλευρά του θέματος.

Ο οικονομικός αντίκτυπος της πολιτικής για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία

5. Σε πολλά κράτη μέλη η ΑΚΟ που γίνεται πριν από τη λήψη ενός μέτρου αποτελεί συχνά καθιερωμένη διαδικασία και σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα είναι υποχρεωτική. Άλλα μέτρα όπως οι εκστρατείες κ.λπ. αξιολογούνται με πολύ μικρότερη συχνότητα.
6. ΑΚΟ μετά την εφαρμογή ενός μέτρου γίνεται σε λίγα μόνο κράτη μέλη.
7. Ο τρόπος με τον οποίο γίνονται οι εκτιμήσεις διαφέρει από το ένα κράτος στο άλλο και μπορεί επίσης να διαφέρει και ανάλογα με τη φύση του μέτρου. Η αξιολόγηση του οφέλους αποδεικνύεται ιδιαίτερα δυσχερές. Συνήθως περιλαμβάνονται σε κάποιο βαθμό και κοινωνικές πτυχές.
8. Τα κράτη μέλη επισημαίνουν ότι υπάρχουν πολλά προβλήματα όταν αξιολογούνται τα οφέλη, όπως η έλλειψη αξιόπιστων στοιχείων, δυσκολίες στην απομόνωση εμπλεκόμενων παραγόντων και το γεγονός ότι τα οφέλη συχνά γίνονται εμφανή μετά από παρέλευση κάποιου χρόνου.
9. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν υπολογίσει το κόστος των ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία ως ποσοστό του ΑΕΠ τους. Τα αναφερόμενα ποσοστά κυμαίνονται από 2,6 έως 3,8 (με ποικίλους παράγοντες κόστους). Σε άλλα κράτη μέλη οι εκτιμήσεις βασίστηκαν στο σύνολο των

αναφερθέντων δεδομένων κόστους ως ποσοστό του ΑΕΠ. Τα ποσοστά εδώ κυμάνθησαν από 0,4 έως 4,0.

10. Οι μέθοδοι υπολογισμού του κόστους από τις επαγγελματικές ασθένειες ως ποσοστού του ΑΕΠ διαφέρουν σημαντικά ώστε να επιτρέψουν άμεση σύγκριση μεταξύ κρατών μελών. Ωστόσο, πιστεύεται ότι το σύνολο των ενδείξεων για το σχετικό κόστος παρέχει κατά προσέγγιση μια εικόνα του πραγματικού κόστους.
11. Όσον αφορά τις μεμονωμένες επιχειρήσεις, είναι σημαντικότερο γι' αυτές να γνωρίζουν εάν οι συγκεκριμένες επενδύσεις για μέτρα ΑΥΕ θα μειώσουν τις δαπάνες τους. Στα περισσότερα κράτη μέλη υπάρχουν ή είναι υπό επεξεργασία «εργαλεία» που θα διευκολύνουν τις επιχειρήσεις να αξιολογούν το κόστος και τα οφέλη των μέτρων. Οι ΜΜΕ συχνά δε διαθέτουν τους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους για να εφαρμόσουν τις μεθόδους αυτές αποτελεσματικά.

Χρήση οικονομικών κινήτρων

12. Τα περισσότερα κράτη μέλη προβαίνουν σε επιδοτήσεις που προωθούν την ανάπτυξη, αγορά ή πώληση ασφαλών και υγιεινών προϊόντων, μεθόδων παραγωγής, οργάνωσης της εργασίας, μηχανημάτων κ.λπ. Ωστόσο, μόνο σε λίγα κράτη μέλη αξιολογείται η επίδραση των μέτρων που λήφθηκαν με επιδότηση.

13. Όσον αφορά το μέλλον των ρυθμίσεων περι επιδοτήσεων, φαίνεται να υπάρχουν διαφορετικές τάσεις στην Ευρώπη. Σε μερικά κράτη μέλη τα κονδύλια για επιδοτήσεις περιορίζονται, ενώ σε άλλα λαμβάνονται νέα μέτρα.
14. Τα κράτη μέλη διαθέτουν άρτια αναπτυγμένα συστήματα για την επιβολή οικονομικών ποινών και διοικητικών προστίμων σε μεμονωμένες επιχειρήσεις. Ωστόσο η προσφυγή στη λύση των οικονομικών κυρώσεων φαίνεται να είναι μάλλον περιορισμένη. Κύριο μέλημα του ελέγχου εφαρμογής είναι η τήρηση της νομοθεσίας από τις επιχειρήσεις.
15. Μερικά κράτη μέλη αναφέρουν ότι το ύψος των οικονομικών κυρώσεων είναι πολύ χαμηλό για να λειτουργήσει αποτρεπτικά κι έχουν γι αυτό ξεκινήσει διαδικασίες για την αύξησή του. Επίσης, οι διοικήσεις φαίνεται να προτιμούν όλο και περισσότερο να επιβάλουν οι ίδιες διοικητικά πρόστιμα αντί, ή και παράλληλα, να ακολουθούν την δικαστική οδό.
16. Σε μια μικρή πλειοψηφία κρατών μελών, τα οικονομικά κίνητρα αποτελούν τμήμα των συστημάτων υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης για επαγγελματικές ασθένειες και ατυχήματα. Αναφέρεται μια ποικιλία κινήτρων. Η διαφοροποίηση στα ασφάλιστρα είναι το πιο συνηθισμένο κίνητρο.
17. Οι μικρές επιχειρήσεις θίγονται ιδιαίτερα από το γεγονός ότι τα οικονομικά κίνητρα στην πολιτική

ασφαλιστρών στηρίζονται συνήθως στην ευρύτερη εμπειρία από περιπτώσεις αποζημίωσης στον συγκεκριμένο κάθε φορά κλάδο, παρά στην εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των προσπαθειών της κάθε επιχείρησης για ρυθμίσεις ασφάλειας και υγείας στην εργασία.

18. Μια μάλλον νέα και διαφορετική προσέγγιση για την προώθηση της ΑΥΕ στις επιχειρήσεις είναι η επιλογή αναδόχων ή προμηθευτών προϊόντων, αγαθών και υπηρεσιών από τους δημόσιους οργανισμούς - ενεργώντας ως ιδιωτικοί φορείς - με γνώμονα τις επιδόσεις τους στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία.
19. Πολλά κράτη μέλη αναγνωρίζουν την ανάγκη ανταλλαγής πληροφόρησης για την εκτίμηση του κόστους και των οφελών των μέτρων. Πολλά κράτη μέλη τονίζουν τη σπουδαιότητα μιας μεθοδολογίας εκτίμησης του αντικτύπου των οδηγιών της ΕΕ.

Πρωτοβουλίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο

20. Προτείνεται η περαιτέρω ανάπτυξη εργαλείων για χρήση σε επίπεδο επιχείρησης. Μερικά κράτη μέλη τόνισαν την ανάγκη εκπόνησης απλών μοντέλων ανάλυσης κόστους-οφέλους που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από τις ΜΜΕ στην καθημερινή τους πρακτική.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΟΡΙΣΜΟΙ¹

Αλλαγή προσωπικού

Η εναλλαγή των εργαζομένων σε μια σταθερή κατάσταση απασχόλησης, δηλ. χωρίς να υπολογίζονται οι συνέπειες από την αύξηση ή τη συρρίκνωση των εργασιών στην επιχείρηση και αποκλείοντας τις εποχιακές διακυμάνσεις στην απασχόληση. Στις περισσότερες περιπτώσεις μετριέται με τον αριθμό των εργαζομένων που αποχωρούν ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού. Ο ρυθμός αλλαγής του προσωπικού, ως παράγοντας της υγείας και ασφάλειας, θα πρέπει να συγκρίνεται με έναν “κανονικό” ρυθμό ή με έναν ρεαλιστικό στόχο για την επιχείρηση. Η υπερβολικά συχνή αλλαγή του προσωπικού μπορεί να θεωρηθεί ως κόστος μόνο σε επίπεδο επιχείρησης.

Ανάλυση κόστους-οφέλους (ΑΚΟ)

Μια τεχνική για την εκτίμηση των συνολικών δαπανών και των οφελών σε χρήμα σε επίπεδο κοινωνίας ή συγκεκριμένου σχεδίου. Η ΑΚΟ συγκρίνει το κόστος πρόληψης με τα οφέλη (δηλ. μείωση δαπανών αποκατάστασης συν συμπληρωματικά κέρδη).

Ανθρώπινο κόστος

Όρος χρησιμοποιούμενος σε κοινωνικο-οικονομικούς υπολογισμούς για να περιγράψει την αξία της ποιότητας ζωής (που περιλαμβάνει την ψυχική και σωματική υγεία). Ο όρος “θλίψη και οδύνη” ή “προσοδόκιμο υγιούς ζωής” μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την περιγραφή των ιδίων

καταστάσεων. Το ανθρώπινο κόστος μπορεί να ποσοτικοποιηθεί με μεθόδους “προθυμίας πληρωμής”.

Απόδοση επενδύσεων

Δείκτης που χρησιμοποιείται στην ανάλυση κόστους-οφέλους (κυρίως σε επίπεδο επιχείρησης) για τη σύγκριση ροής κεφαλαίων (έσοδα και δαπάνες) που αφορούν προγράμματα, επενδύσεις ή πολιτικές. Ο δείκτης αυτός περιλαμβάνει την επίδραση του χρόνου.

Απουσιασμός

Προσωρινή απουσία από την εργασία είτε λόγω ασθένειας, είτε χωρίς καθορισμένη αιτία.

Απώλεια παραγωγής

Μια μέθοδος υπολογισμού της χρηματικής αξίας χρόνου εργασίας που χάνεται λόγω ασθένειας. Η αξία μιας χαμένης εργατοώρας (εβδομάδας ή έτους) θεωρείται ότι είναι η οριακή απόδοση (παραγωγή) του εργαζομένου.

Ασθένεια σχετιζόμενη με την εργασία

Οι ασθένειες που τουλάχιστον εν μέρει προκαλούνται από τις συνθήκες εργασίας.

Διοικητικά πρόστιμα

Οικονομικές κυρώσεις που επιβάλλονται απευθείας από τις επιθεωρήσεις εργασίας.

Επαγγελματικές ασθένειες

Ασθένειες εργαζομένων που είναι γνωστό (ή εικάζεται) ότι προκαλούνται από ακατάλληλες

συνθήκες εργασίας. Οι “επαγγελματικές ασθένειες” είναι επίσημα αναγνωρισμένες από τις αρχές ή από τα ασφαλιστικά συστήματα, ενώ οι «ασθένειες σχετιζόμενες με την εργασία» όχι.

Εργατικό ατύχημα

Αιφνίδιο συμβάν προκαλούμενο από εξωτερικούς παράγοντες και σχετιζόμενο με την εργασία. Οι συνέπειες των ατυχημάτων μπορεί να είναι: βλάβες στην υγεία ή σωματικές βλάβες, ζημία στην ιδιοκτησία, τη μονάδα παραγωγής, τα προϊόντα ή το περιβάλλον, απώλειες παραγωγής ή αυξημένες ευθύνες.

Κοινωνικο-οικονομικό κόστος

Σ’ ένα πλαίσιο εκτίμησης του κόστους ασθένειας, το κοινωνικο-οικονομικό κόστος είναι το σύνολο των απωλειών ευημερίας. Οι απώλειες αυτές είναι οι ανεπιθύμητες παρενέργειες των οικονομικών διαδικασιών. Το κοινωνικο-οικονομικό κόστος μπορεί να περιλαμβάνει τις δαπάνες αποκατάστασης στο σύστημα υγείας, τις δυνητικές απώλειες παραγωγής στην αγορά εργασίας ή στην εσωτερική παραγωγή και το ανθρώπινο κόστος. Εάν αποφευχθεί το κοινωνικο-οικονομικό κόστος, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ποσοτικοποίηση της στήλης των οφελών σε μια ανάλυση κόστους-οφέλους.

Κόστος

Η χρηματική αξία των χρησιμοποιούμενων πόρων. Στην παρούσα επισκόπηση, ο όρος “κόστος πρόληψης” σημαίνει τη χρήση πόρων για προληπτικά μέτρα και ο όρος “κόστος αποκατάστασης ή διορθωτικό κόστος”

1 Το παράρτημα αυτό βασίζεται εν μέρει στην έκθεση του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος “Ένα πρότυπο για την εκτίμηση του κόστους των παραγόντων άγχους σε εθνικό επίπεδο”.

περιγράφει το κόστος από τις συνέπειες των ατυχημάτων και των περιστατικών ασθένειας.

Κόστος ασθένειας (ΚΑ)

Μια μέθοδος για την άθροιση των δαπανών που μπορούν να συχετισθούν με ασθένειες και νόσους. Η ανάλυση ΚΑ ποσοτικοποιεί το μέγεθος του προβλήματος, ενώ πρέπει να χρησιμοποιηθούν άλλες μέθοδοι για την επιλογή λύσεων. Η ανάλυση ΚΑ μπορεί να περιλαμβάνει τόσο το οικονομικό όσο και το κοινωνικο-οικονομικό κόστος ανάλογα με τον ή τους φορείς για τους οποίους γίνεται ο υπολογισμός. Στη μεθοδολογία ΚΑ “κόστος” είναι οι χρησιμοποιούμενοι πόροι που μπορούν να συχετιστούν με συγκεκριμένες εκβάσεις της υγείας.

Κόστος ευκαιριών (εξ' αιτίας ατυχημάτων ή επαγγελματικών ασθενειών)

Χαμένες επιχειρηματικές ευκαιρίες (παραγγελίες, πωλήσεις) που μάλλον δεν θα είχαν χαθεί εάν δεν μεσολαβούσε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια.

Μη ιατρική αποκατάσταση

Δαπάνες για την παροχή ευκαιριών στα άτομα με ειδικές ανάγκες να έχουν κανονικές δραστηριότητες, όπως μετατροπές στη θέση εργασίας ή στην κατοικία και αποκατάσταση στην απασχόληση.

Μόνιμη ανικανότητα

Άτομα που είναι ανίκανα προς εργασία λόγω προβλημάτων υγείας. Η ανικανότητα μπορεί να είναι μερική, έτσι ώστε μόνιμη να θεωρείται η ανικανότητα τόσο για άτομα που έχουν πάρει πρόωρη σύνταξη για λόγους υγείας, όσο και για εργαζόμενα άτομα με χρόνια βλάβη ή νόσο.

Οικονομικές ποινές

Οικονομικές κυρώσεις επιβαλλόμενες από δικαστήριο.

Οικονομικό κόστος

Δαπάνες (χρηματικές) για έναν οικονομικό φορέα, δηλ. την επιχείρηση, το άτομο ή το δημόσιο. Το οικονομικό κόστος περιλαμβάνει μεταβίβαση χρημάτων μεταξύ φορέων, σε αντίθεση με το κοινωνικό κόστος.

Οφέλη

Τα οφέλη από μια δραστηριότητα ή πολιτική. Μπορούν να εκτιμηθούν από τη διαφορά μεταξύ του συνόλου των δαπανών αποκατάστασης (διορθωτικό κόστος) πριν και μετά τη λήψη των μέτρων, συν τη χρηματική αξία άλλων βελτιώσεων που σχετίζονται με το πρόγραμμα ή την πολιτική.

Παραγωγικότητα

Ο όγκος της παραγωγής ανά μονάδα. Η παραγωγικότητα εργασίας (ωριαία παραγωγή) χρησιμοποιείται τις περισσότερες φορές σε διεθνείς

συγκρίσεις, αλλά η κεφαλαιακή παραγωγικότητα, π.χ. με τη μέτρηση συντελεστών χρήσης κεφαλαίων, μπορεί επίσης να υπολογιστεί. Η παραγωγικότητα μπορεί να μετρηθεί σε μονάδες και σε χρηματική αξία.

Περίοδος απόδοσης

Απλός δείκτης χρησιμοποιούμενος στην ανάλυση κόστους-οφέλους για τη σύγκριση ροής κεφαλαίων (έσοδα και δαπάνες) που αφορούν προγράμματα, επενδύσεις ή πολιτικές. Δεν περιέχεται η επίδραση του χρόνου.

Προθυμία πληρωμής

Μια μέθοδος αξιολόγησης αγαθών που δεν τιμολογούνται, η οποία χρησιμοποιείται συνήθως για την αποτίμηση περιβαλλοντικών αγαθών και στοιχείων ασφάλειας και υγείας. Εφόσον υπάρχει πλήρης ενημέρωση για τους κινδύνους και τις συνέπειές τους, οι περισσότερες μελέτες καταδεικνύουν ότι ο πληθυσμός προτιμά να πληρώσει περισσότερα χρήματα για να περιορίσει τους κινδύνους παρά να υποστεί τις άμεσες οικονομικές απώλειες. Η προθυμία πληρωμής εκτιμάται με συνεντεύξεις ή ερωτηματολόγια (“εκτίμηση ενδεχομένου”).

Πρόωρη συνταξιοδότηση

Οποιαδήποτε οριστική απόσυρση από τον επαγγελματικό βίο πριν από την “κανονική” ηλικία συνταξιοδότησης (όπως ορίζεται από την εθνική πρακτική και τη νομοθεσία). Ως δείκτης στον τομέα της υγείας, η πρόωρη συνταξιοδότηση αντιστοιχεί συχνά στη χορήγηση αναπηρικής σύνταξης.

ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ

AAA Association d'Assurance contre les Accidents (Ένωση Ασφάλισης κατά Ατυχημάτων- Λουξεμβούργο)

ΑΕΠ Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

ΑΚΟ Ανάλυση κόστους-οφέλους

ANACT Agence nationale pour l'amélioration des conditions de travail (Εθνική Υπηρεσία για τη Βελτίωση των Συνθηκών Εργασίας-Γαλλία)

AUVA Allgemeine Unfallsversicherungsanstalt (Φορέας Ασφάλισης κατά Ατυχημάτων-Αυστρία)

ΑΥΕ Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία

BAUA Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin (Ομοσπονδιακό Ίδρυμα Ασφάλειας και Υγείας κατά την Εργασία-Γερμανία)

CNAM Caisse nationale d'assurance de maladie (Εθνικό Ταμείο Ασφάλισης Ασθενείας-Γαλλία)

CRAM Caisses régionales d'assurance de maladie (Περιφερειακά Ταμεία Ασφάλισης Ασθενείας-Γαλλία)

DWES Δανική Υπηρεσία Εργασιακού Περιβάλλοντος

ECU Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα

EUROSTAT Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

FACT Fondation d'amélioration des conditions de travail (Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας-Γαλλία)

HSE Health and Safety Executive (Εκτελεστική αρχή για την υγεία και την ασφάλεια-Ηνωμένο Βασίλειο)

IKA Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ελλάδα)

INAIL Istituto Nazionale per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul Lavoro (Εθνικό Ίνστιτούτο Ασφάλισης κατά Εργατικών Ατυχημάτων-Ιταλία)

ITACA Istituto per la Trasparenza, l'Aggiornamento e la Certificazione degli Appalti (Ίνστιτούτο για τη διαφάνεια, την ενημέρωση και την πιστοποίηση συμβάσεων-Ιταλία)

MME Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

NACE Nomenclature générale des activités économiques (Ταξινόμηση των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση)

NIA-TNO Ίνστιτούτο Συνθηκών Εργασίας/Οργανισμός Εφαρμοσμένης Επιστημονικής Έρευνας (Ολλανδία)

SHAPE Safety & Health and Performance & Enterprises (κοινοτικό πρόγραμμα Ασφάλεια & Υγεία και Επίδοση & Επιχειρήσεις)

ΣΥΑΕ Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ελλάδα)

TDC Κέντρο Τεχνολογικής Ανάπτυξης

TSR Työsuoselurahasto (Ταμείο Εργασιακού Περιβάλλοντος-Φινλανδία)

European Agency for Safety and Health at Work

Gran Vía, 33. 48009 Bilbao - Spain

Tel.: 94 - 479 43 60

Fax: 94 - 479 43 83

<http://www.eu-osa.es>

e-mail: information@eu-osa.es

ISBN 92-828-4169-3

9 789282 841693